

ÁBRAGYŰJTEMÉNY

a

FŰTÉSTECHNIKA

JEGYZETHEZ

Készült:

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról megjelent
12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet szerinti

A könyv az

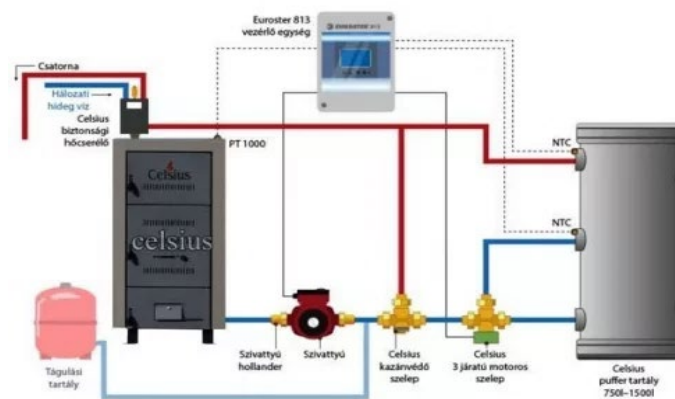
5 0732 07 01 **Épületgépész technikus**
valamint a

4 0732 07 03 **Központifűtés- és gázhálózatrendszer szerelő**

szakképesítések tantárgyainak tananyaga.

Rácz László

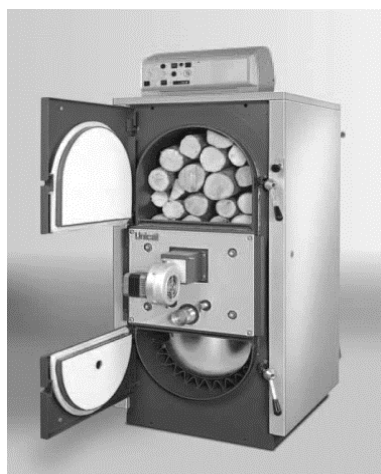
2020

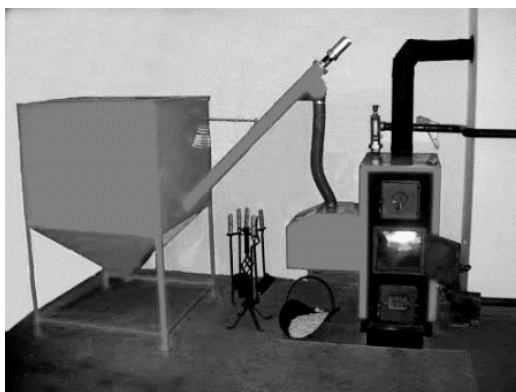
1. ábra Vegyes tüzelésű kazán kapcsolása puffertartállyal

2. ábra Vegyes tüzelésű lemezkazán öntöttvas tűztér és hamutér ajtóval

3. ábra Faelgázosító kazán

4. ábra pellettüzelésű kazán pellet tároló-adagolóval

5. ábra Fapellet

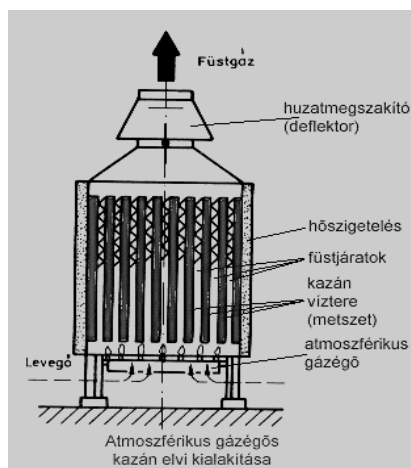
6. ábra Álló kazánok

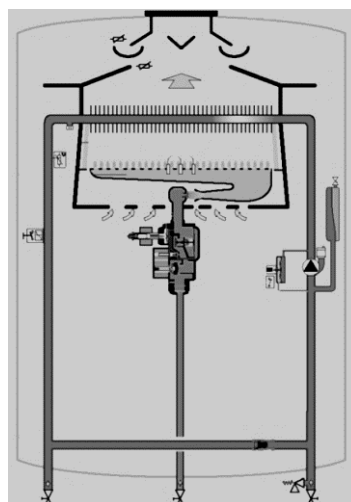
7. ábra Atmoszférikus alacsonyhőmérsékletű kazán

8. ábra Kétfokozatú kazán

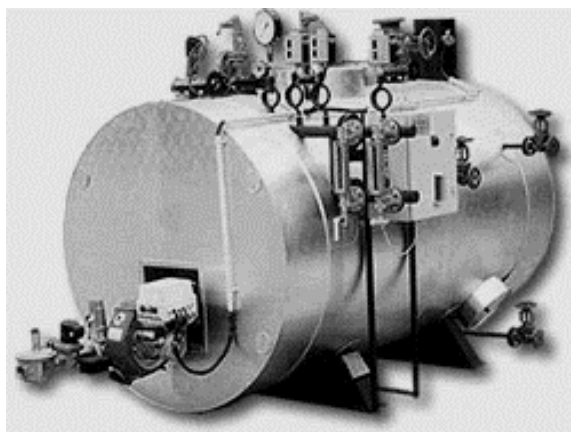

9. ábra hagyományos nyitott tűzterű (atmosférikus) kazán vázlata

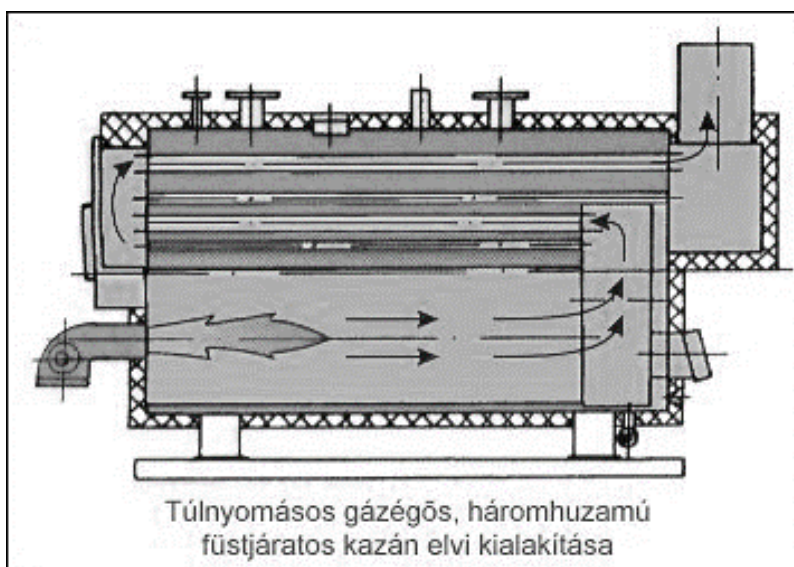

10. ábra Nyitott égésterű fali kazán képe és vázlata

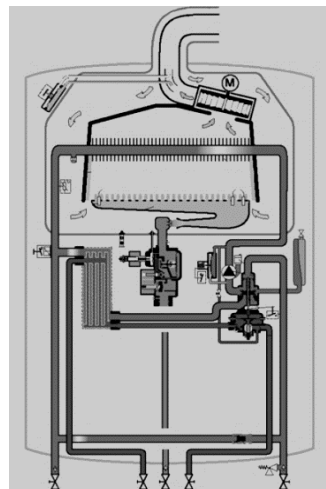

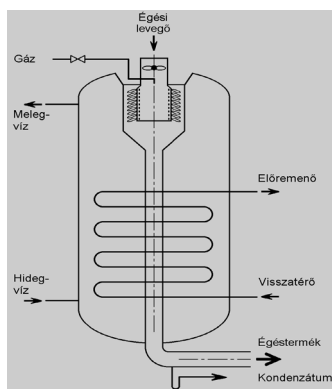
11. ábra Nagyteljesítményű túlnyomásos égésterű gázüzemű gőztermelő kazán

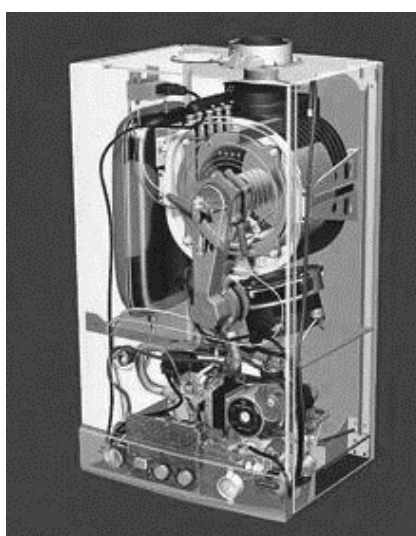
12. ábra Nagyteljesítményű blokkégős kazán vázlata

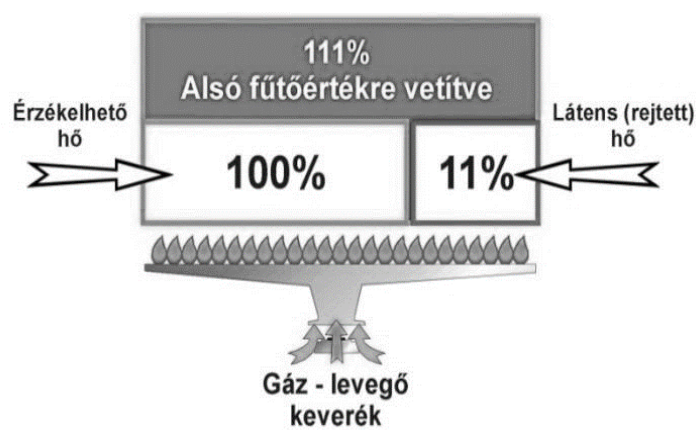
13. ábra Zárt égésterű fali kazán szerkezeti kialakítása

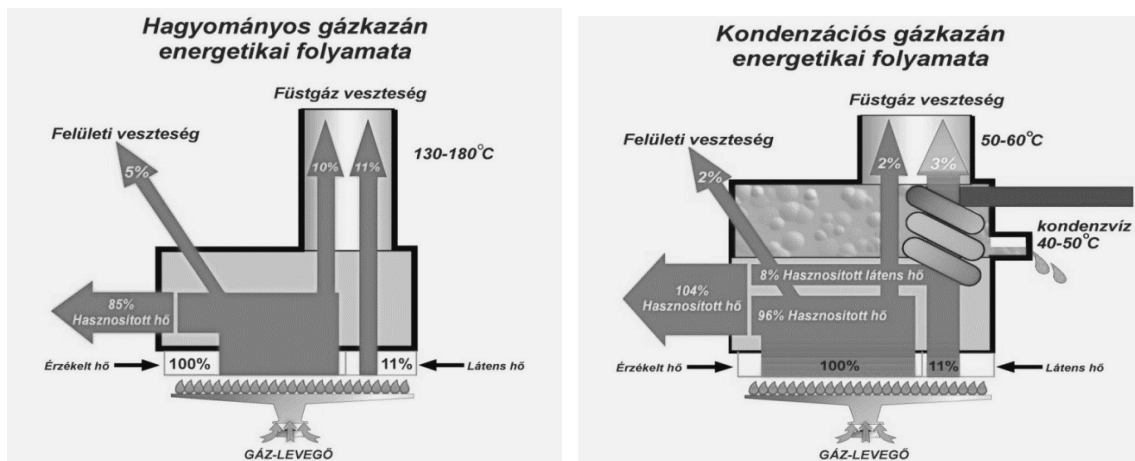
14. ábra Felső égésű kondenzációs kazán vázlata

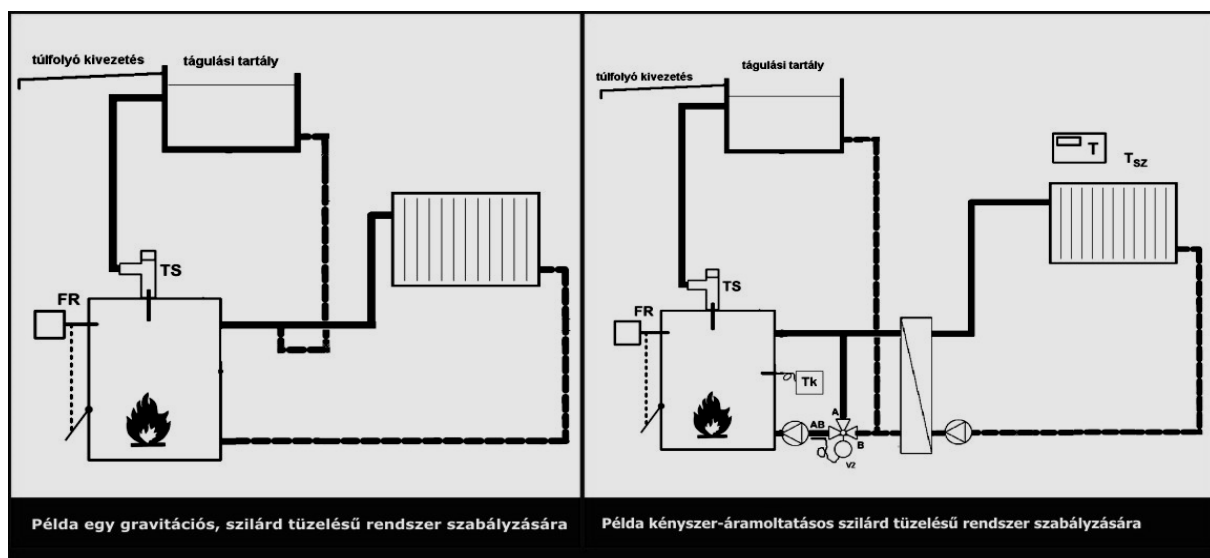
15. ábra Kondenzációs kazán metszete

16. ábra A kondenzátum rejtett hője

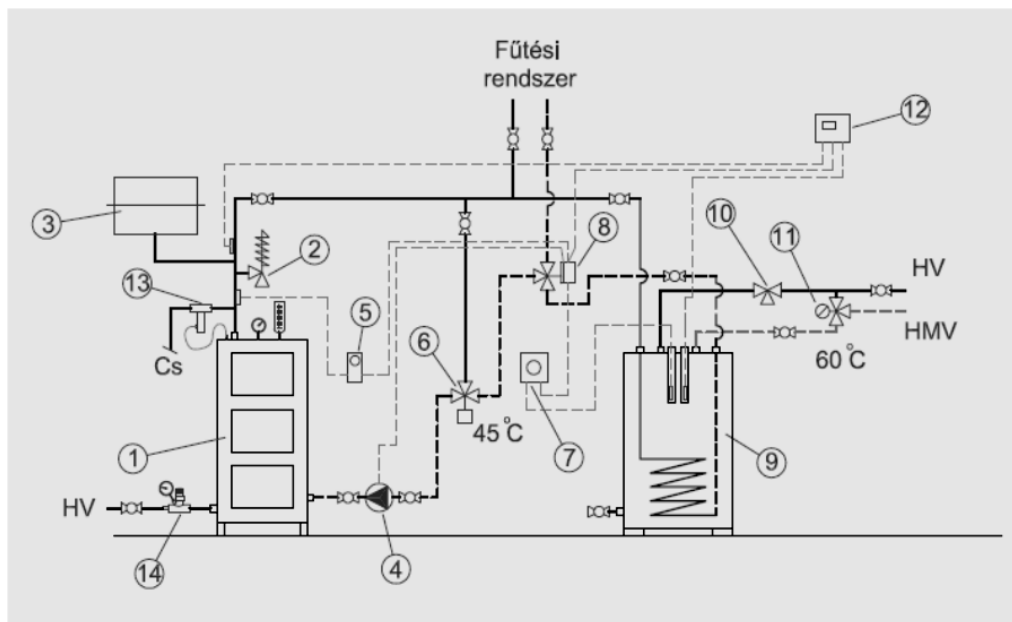

17. ábra Hagyományos és kondenzációs kazán energetikai folyamata

18. ábra Vegyes tüzelésű kazán gravitációs és szivattyús rendszerben

Vegyes tüzelésű kazán zárt rendszer biztosítása termikus szeleppel

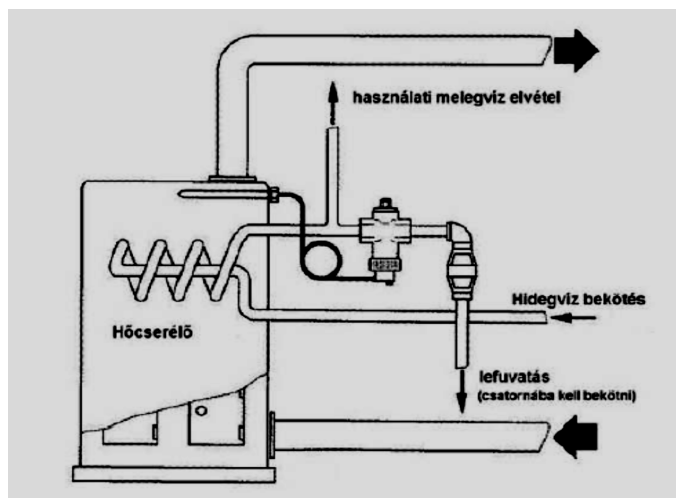

S.sz.	Megnevezés
1	Vegyes tüzelésű kazán
2	Biztonsági szelep
3	Zárt tágulási tartály
4	Szivattyú
5	Kapilláris csőtermosztát
6	Visszatérő hőmérséklet emelő szelep
7	Bojler termosztát, merülőhüvellyel
8	Váltószelep
9	Indirekt fűtésű HMV tároló, egy fűtőspirállal
10	Bojler biztonsági szelep
11	Víz hőmérséklet korlátozó szelep
12	Hőmérséklet különbség kapcsoló
13	Termikus elfolyószelep
14	Automatikus kazántöltő armatúra

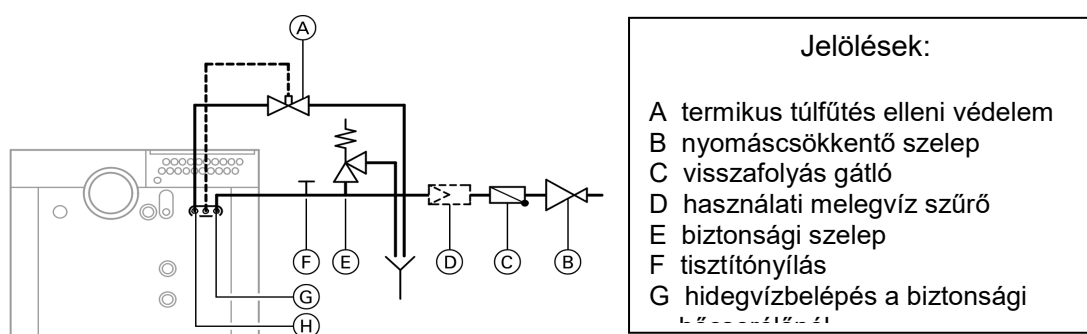
JELMAGYARÁZAT	
	Golyóscsap
	Nyomásmérő
	Hőmérő
	Hidegvíz
	Melegvíz
	Fűtési előremenő
	Fűtési visszatérő
HV	Hidegvíz
HMV	Melegvíz
Cs	Csatorna

19. ábra Vegyes tüzelésű kazán üzemi és biztonsági szerelvényei zárt tágulási tartállyal

Vegyesüzelésű kazán zárt rendszer biztosítása frissvizes hűtőkörrel.

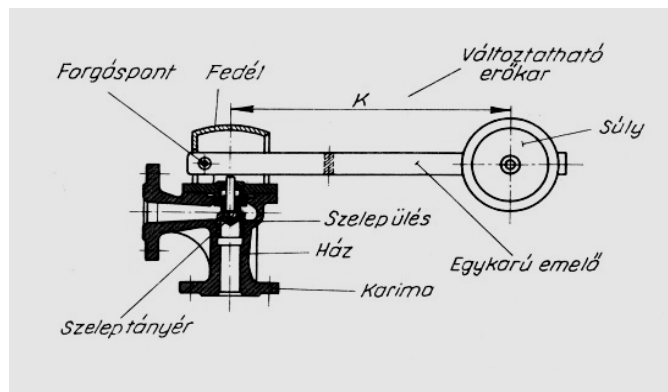
20. ábra Kazánvédelem belső hőcserélővel

21. ábra Biztonsági hőcserélő technológiai kapcsolási terve

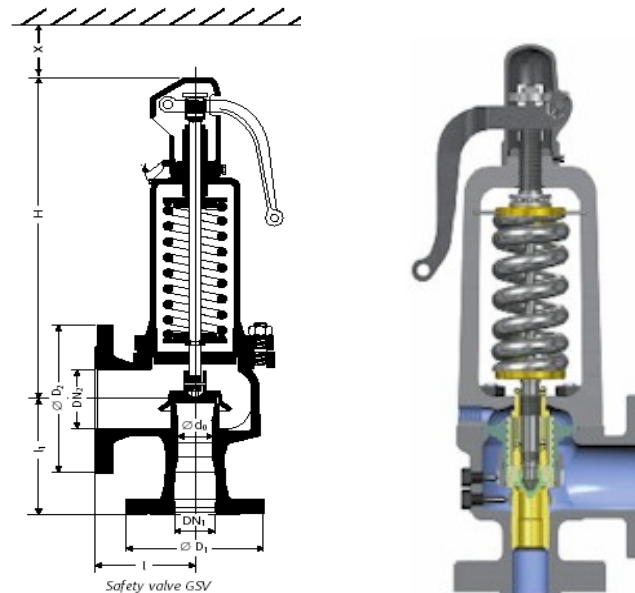
22. ábra Hő hatására nyitó szelep

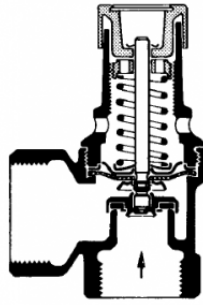
23. ábra Karimás súlyterhelésű biztonsági szelep szerkezeti elemei

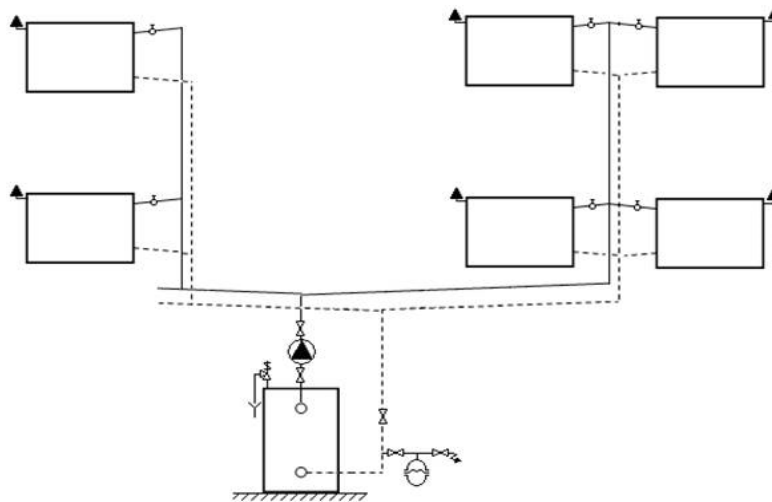
24. ábra Rugóterhelésű biztonsági szelepek karimás csatlakozással

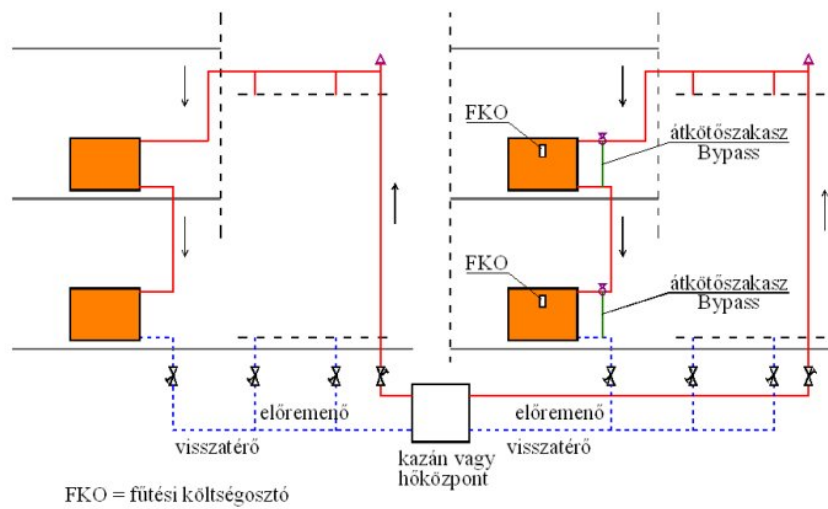
25. ábra Rugóterhelésű biztonsági szelep szerkezeti rajza és metszete

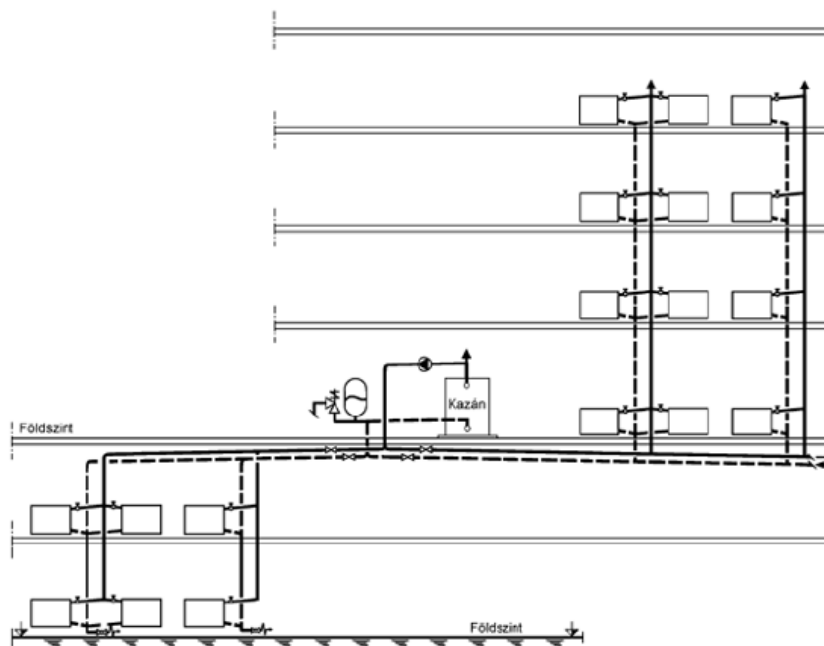
26. ábra Fűtési rendszer biztonsági szelep belső kialakítása

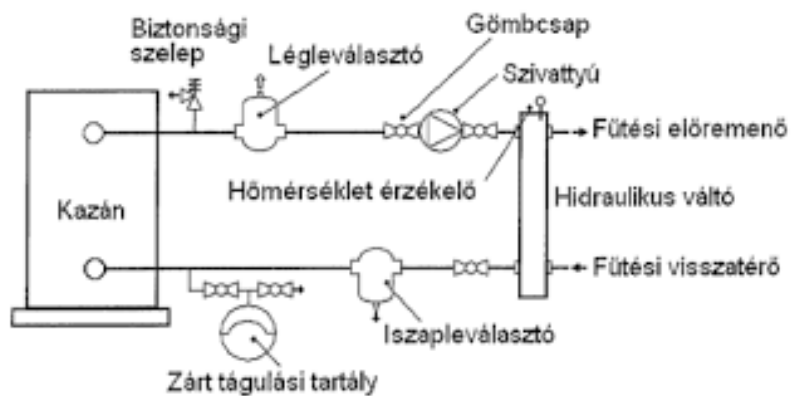
27. ábra Alsó elosztású kétcsöves fűtési rendszer vázlata

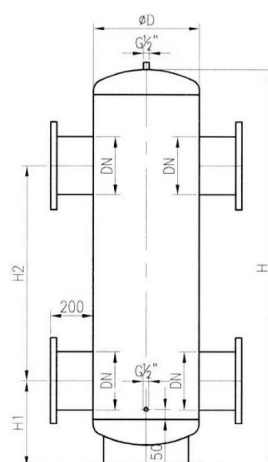
28. ábra Felső elosztású egycsöves fűtési rendszer

29. ábra Közbenső elosztású kétcsöves fűtési rendszer

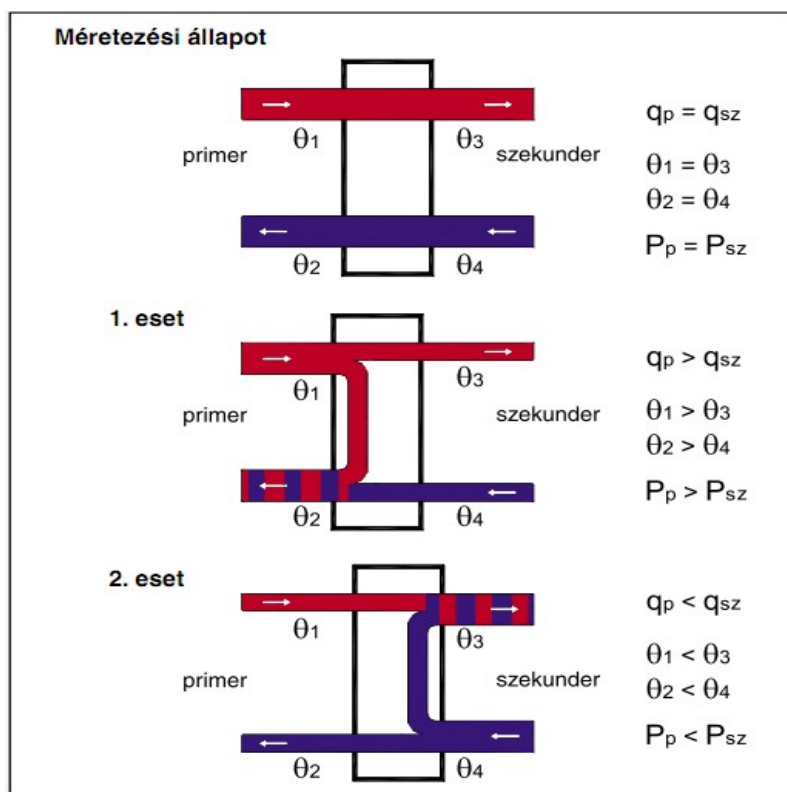

30. ábra Hidraulikus váltó kazánoldali kapcsolása

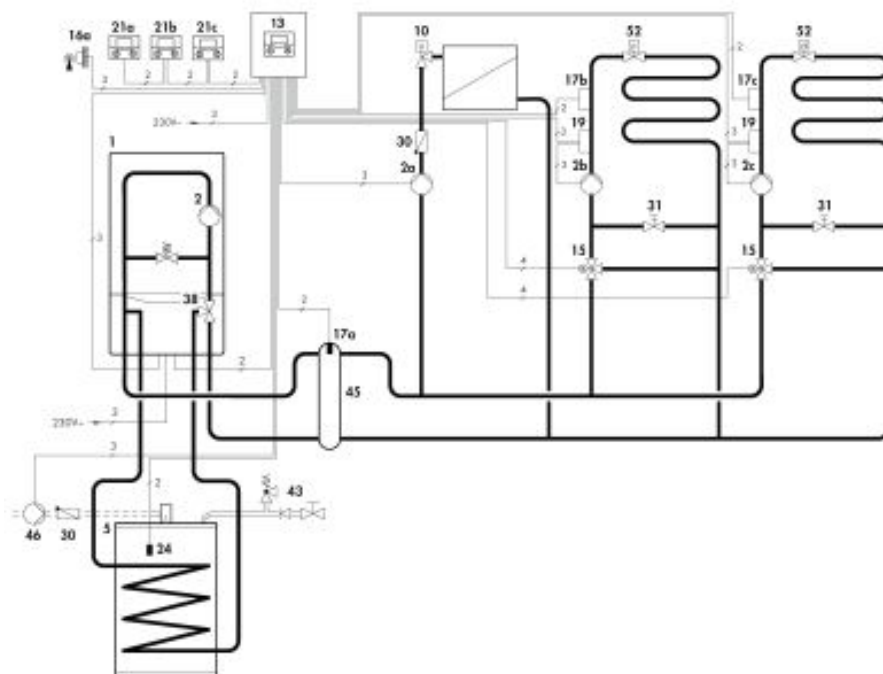

31. ábra Hidraulikus váltó gyártási méretei

31. ábra Három jellemző üzemállapot

32. ábra Padló- és a radiátoros fűtés hidraulikus váltóra kötve.

33. ábra Hidraulikus váltó hőszigetelő burkolattal

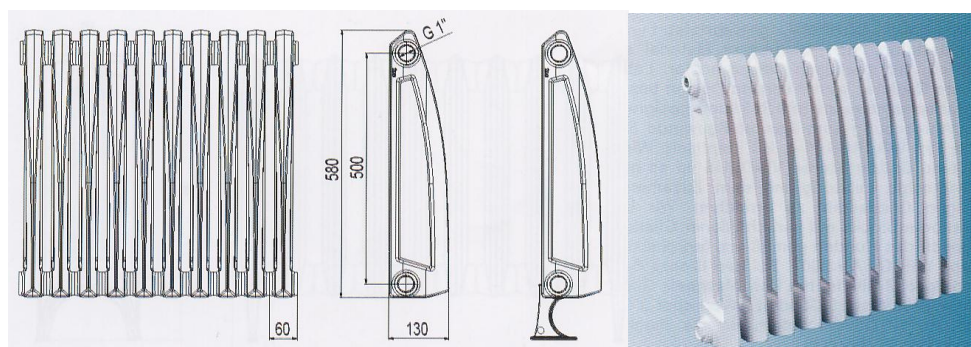
34. ábra Hidraulikus váltó iszapleválasztóval és légleválasztóval

35. ábra Öntvény radiátorok a múlt század elejéről

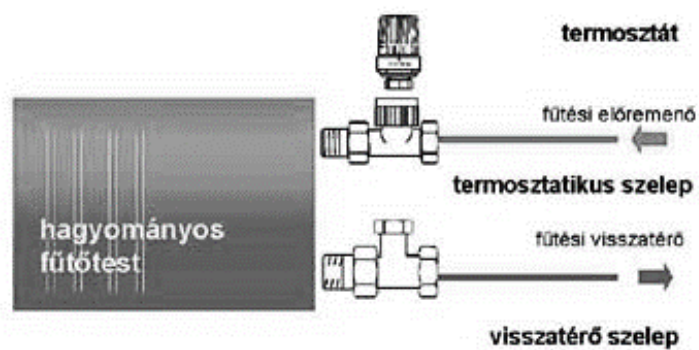
36. ábra Öntöttvas tagos radiátorok

37. ábra Új formatervezett öntvény radiátor

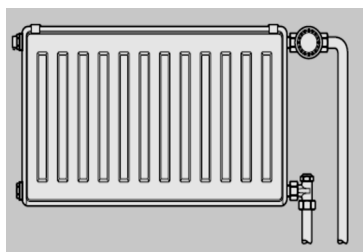
38. ábra Tagos acéllemez radiátorok

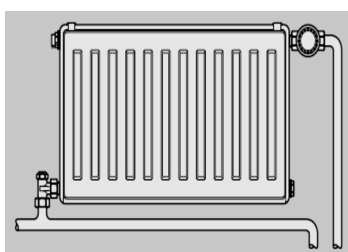
39. ábra Hagyományos fűtőtest bekötés

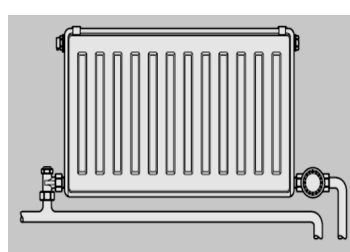
40. ábra Acéllemez lapradiátorok

egyoldali csatlakozás

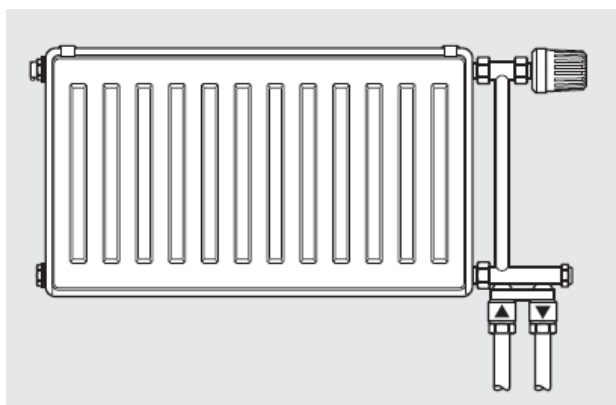

keresztirányú csatlakozás

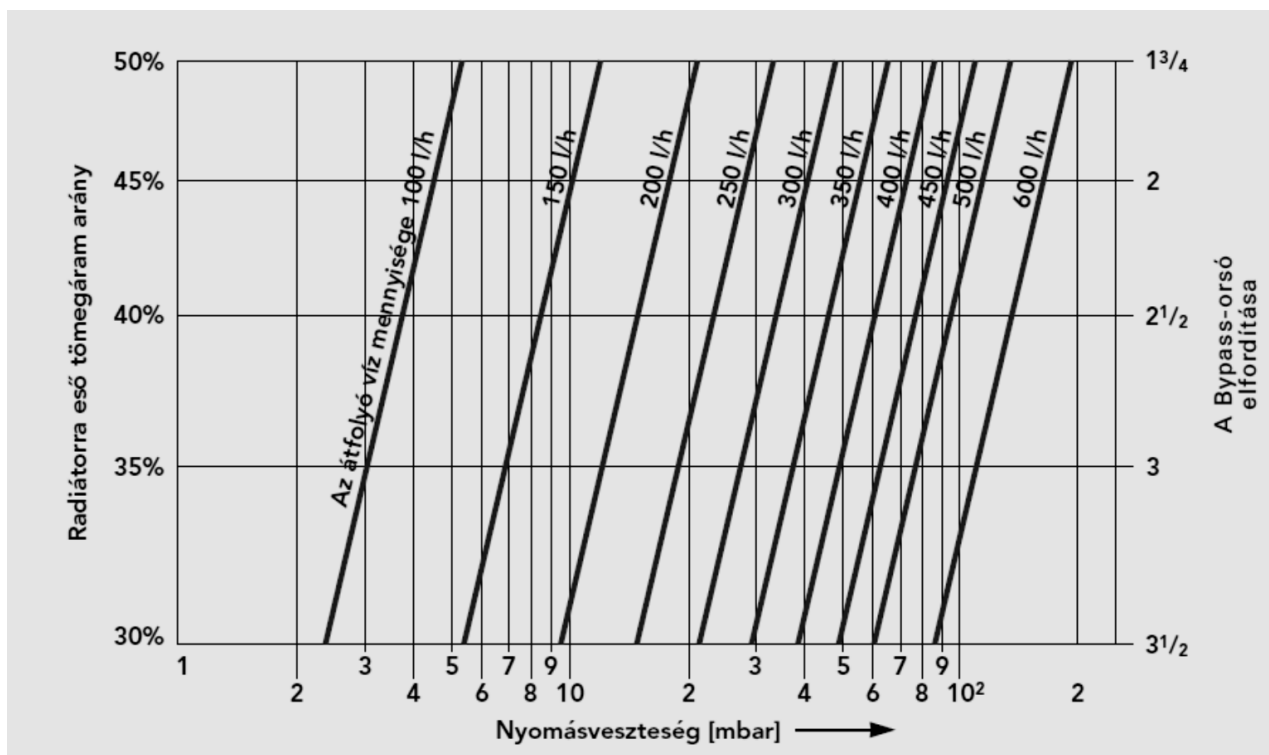

alsó csatlakozás

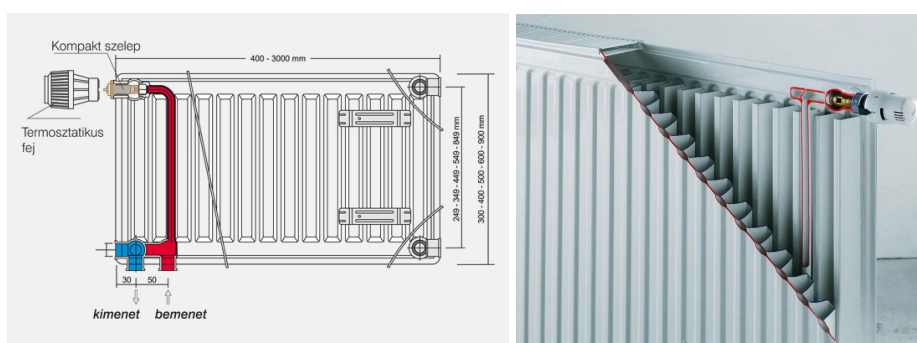
41. ábra Kompakt lapradiátor kötése kétcsöves rendszerbe

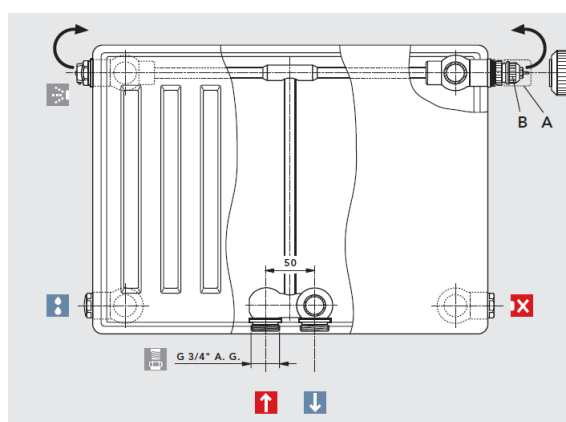
42. ábra Kompakt radiátor bekötése egycsöves rendszerbe négyutú egycsöves elosztószeleppel

43. ábra Szelepes radiátor előbeállítása egycsöves fűtéshez

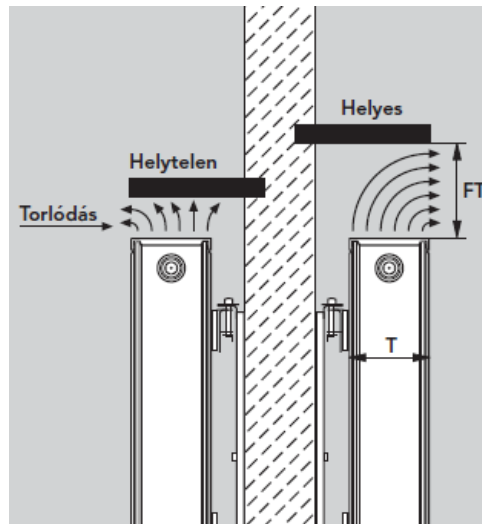

44. ábra Beépített szelepes radiátor

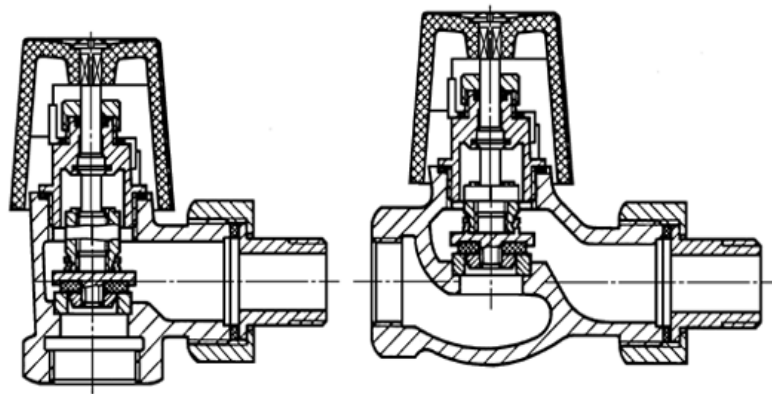

45. ábra Középcsatlakozású radiátor

46. ábra Radiátor szerelése párkány alá

47. ábra Kettős beállítású radiátorszelep

hagyományos

programozható

48. ábra Termosztatikus radiátorszelep

49. ábra Bordáscső fűtőtestek lemez és öntvénybordával

50. ábra Spirálbordás csőradiátor

51. ábra A csőfűtőtestek

52. ábra Fűtőbetétek egyszerű dugvillás, fehér és krómszínben:

53. ábra Hőmérséklet szabályzóval, turbó funkcióval ellátott, manuális és digitális fűtőbetétek

54. ábra Hajlított csőradiátorok

55. ábra Régi és az új alumínium radiátor

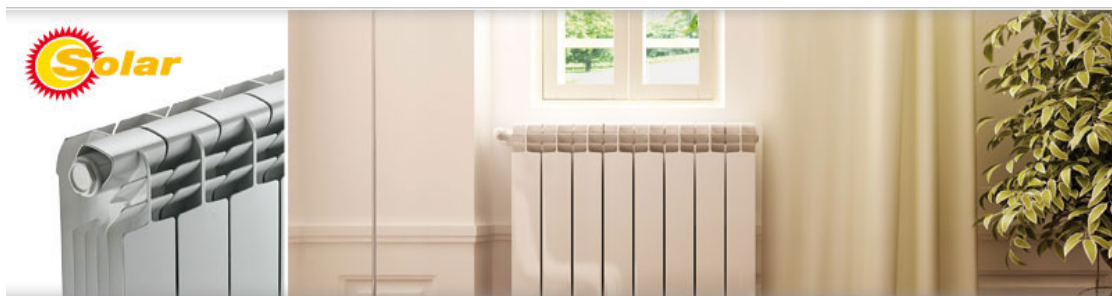

gyárilag tagosított

tagosítható

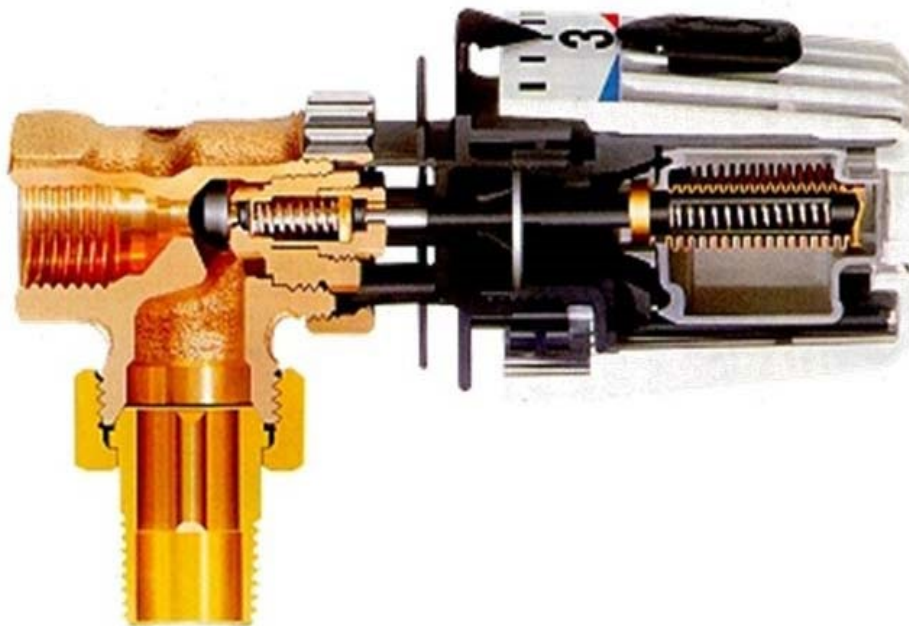
56. ábra Öntött alumínium radiátorok

57. ábra Fondital solar alumínium öntvény tagos radiátor

58. ábra Termosztatikus radiátor szeleptest és a termosztát fej

59. ábra Termosztatikus radiátorszelep metszete

távbeállítósú

távérzékelős

60. ábra Külső érzékelős radiátorszelepek

61. ábra Fűtőtest szelepek (Danfoss)

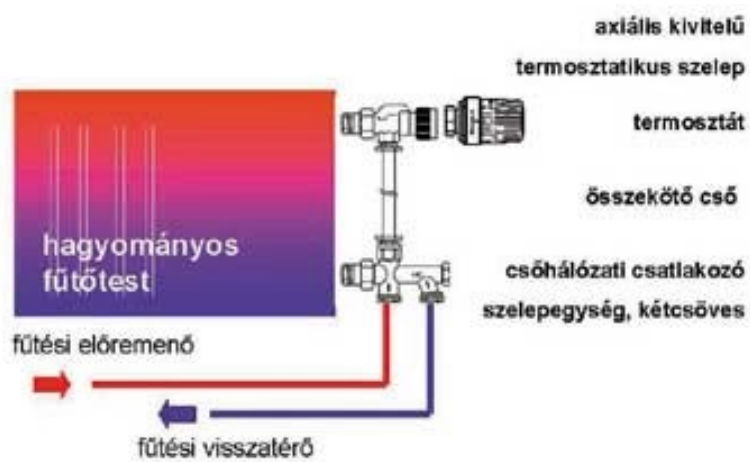
62. ábra Radiátorba építhető szelep (Danfoss)

63. ábra Rondostat HR20 programozható termosztátfej

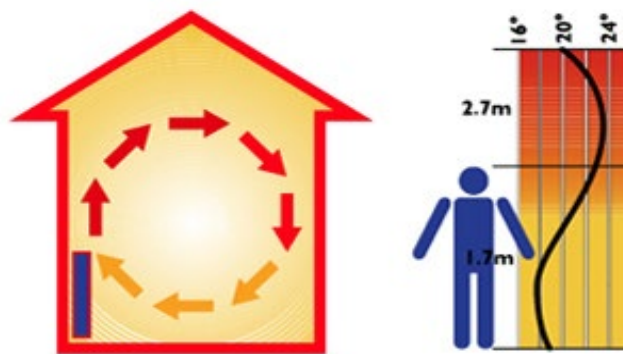
64. ábra Merülőcsöves szeleptestek

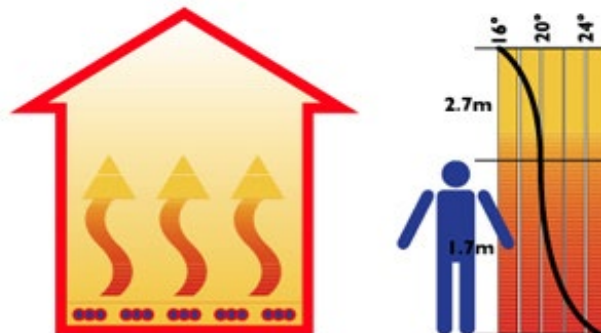
65. ábra Összekötőcsöves szelepkészletek

66. ábra "H" radiátor bekötő idom

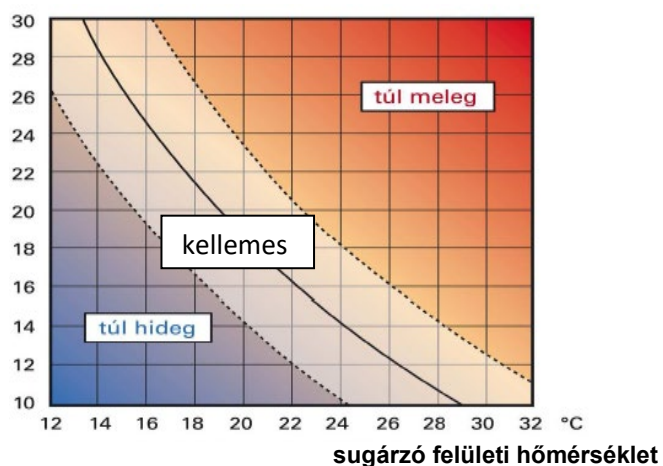

Radiátoros fűtés

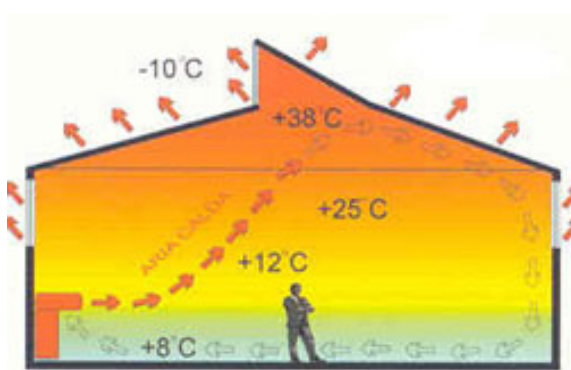

Padlófűtés

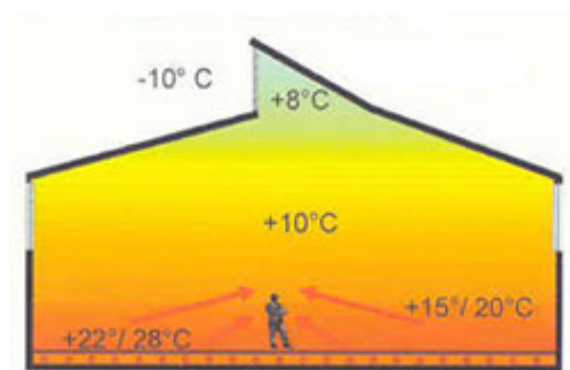
67. ábra Hőmérséklet eloszlás radiátoros és padlófűtésnél

68. ábra Közérzeti diagram felületfűtésnél

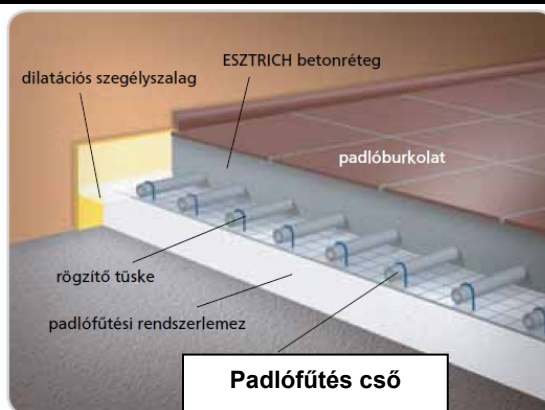
hőeloszlás radiátoros fűtés esetén
rosszabb komfortérzet

hőeloszlás padlófűtés esetén
jó komfortérzet

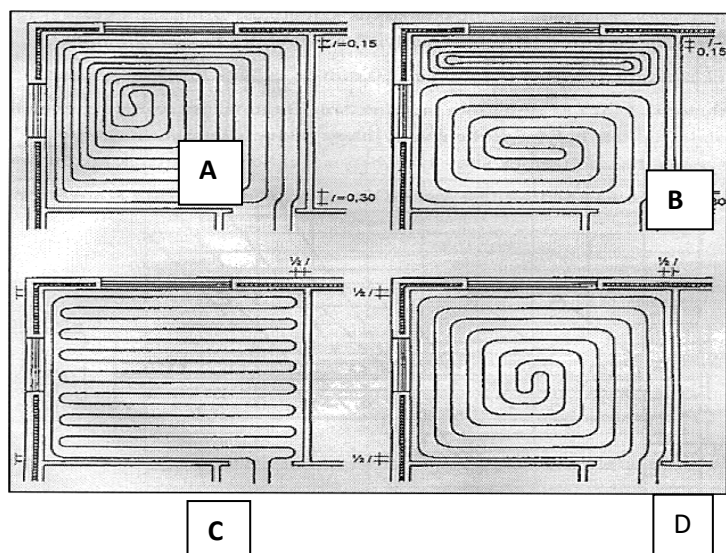
69. ábra Hőmérséklet eloszlás ipari csarnoknál

Csősortávolság (cm)	Fűtőfelület (m ²)	Fajlagos csőigény (m/m ²)	max. csőhossz (m)
7,5	12	9,6	120
15	20	6	120
20	26	4,6	120
30	40	3	120

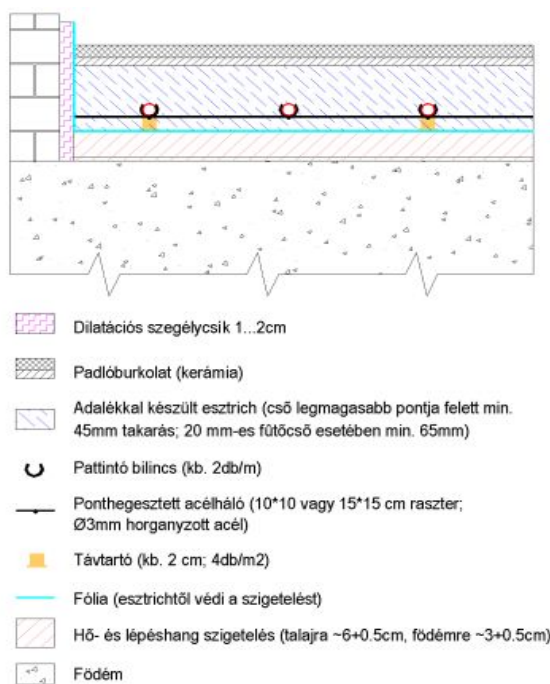
70. ábra Padlófűtés kialakítása

- A** spirál fektetés ablakok előtt sűrűbb csőszorral
B ablak előtt kisebb csősortávolság külön hurokkal
C kígyóvonalas fektetés az áramkör végén alacsonyabb felületi hőmérséklet
D spirál (csigavonal) fektetés egyenletes padló felületi hőmérséklet

71. ábra Különböző fektetési módok

Acélhálóra rögzíthető
bilincs

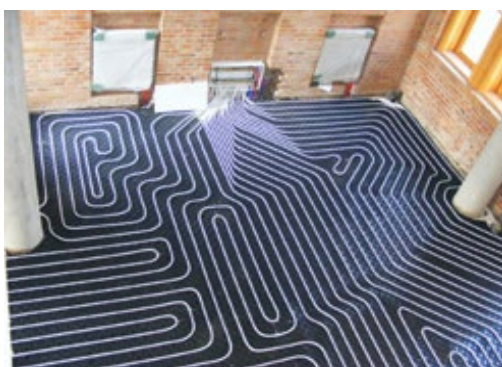

72. ábra Padlófűtés rétegrend acélhálós fektetésnél

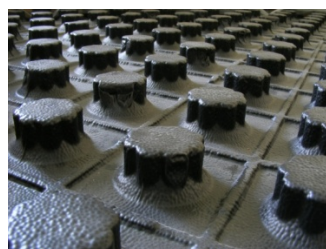
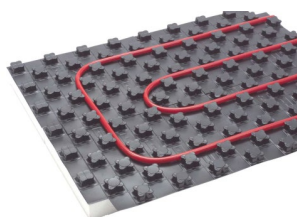

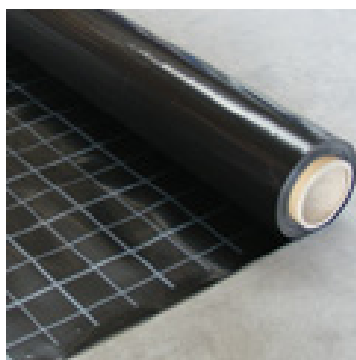
73a. ábra Csőrögzési módok különféle rendszereknél

73b. ábra Csőrögzési módok különféle rendszereknél

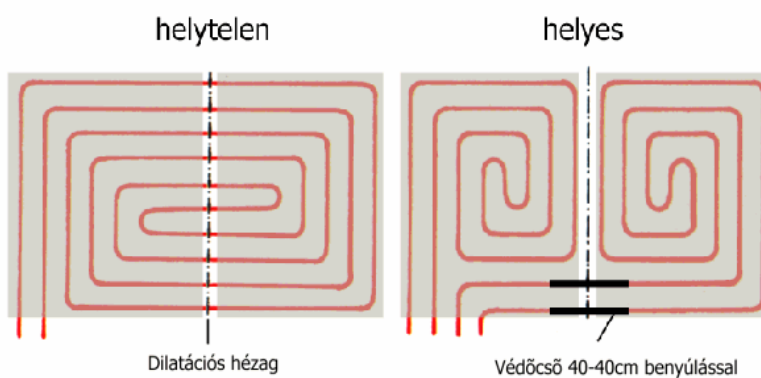
74. ábra Rendszerlemezbe rögzített fűtőcső

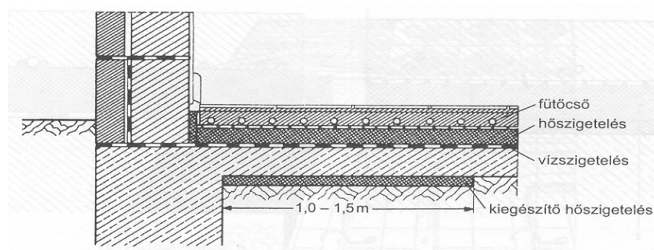
75. ábra Leszúró klipsz és a klipszhez leszúró szerszám:

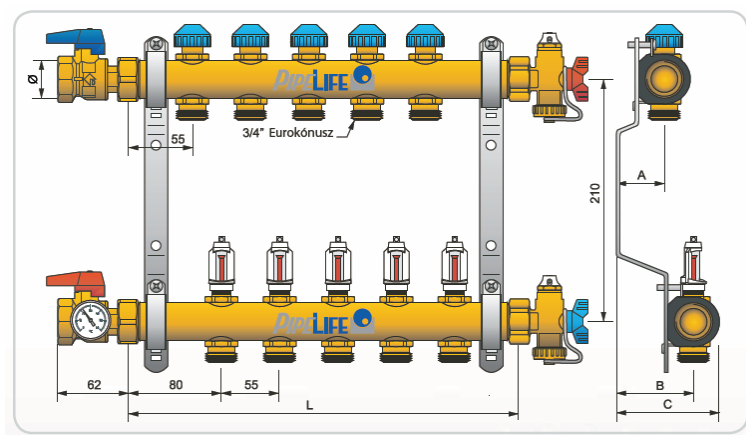
76. ábra Valsir esztrich 10l

77. ábra Dilatáció kialakítása

78. ábra Padlófűtés rétegződése talajra fektetett rendszernél

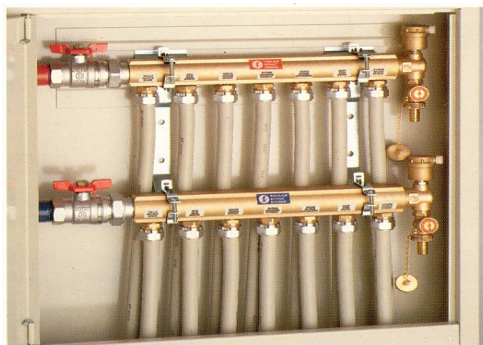
79. ábra Az osztó részletrajza

Áramlásmennyiség mérő osztó-gyűjtő

Padlófűtési keverő egység

szekrényes süllyesztett kivitel

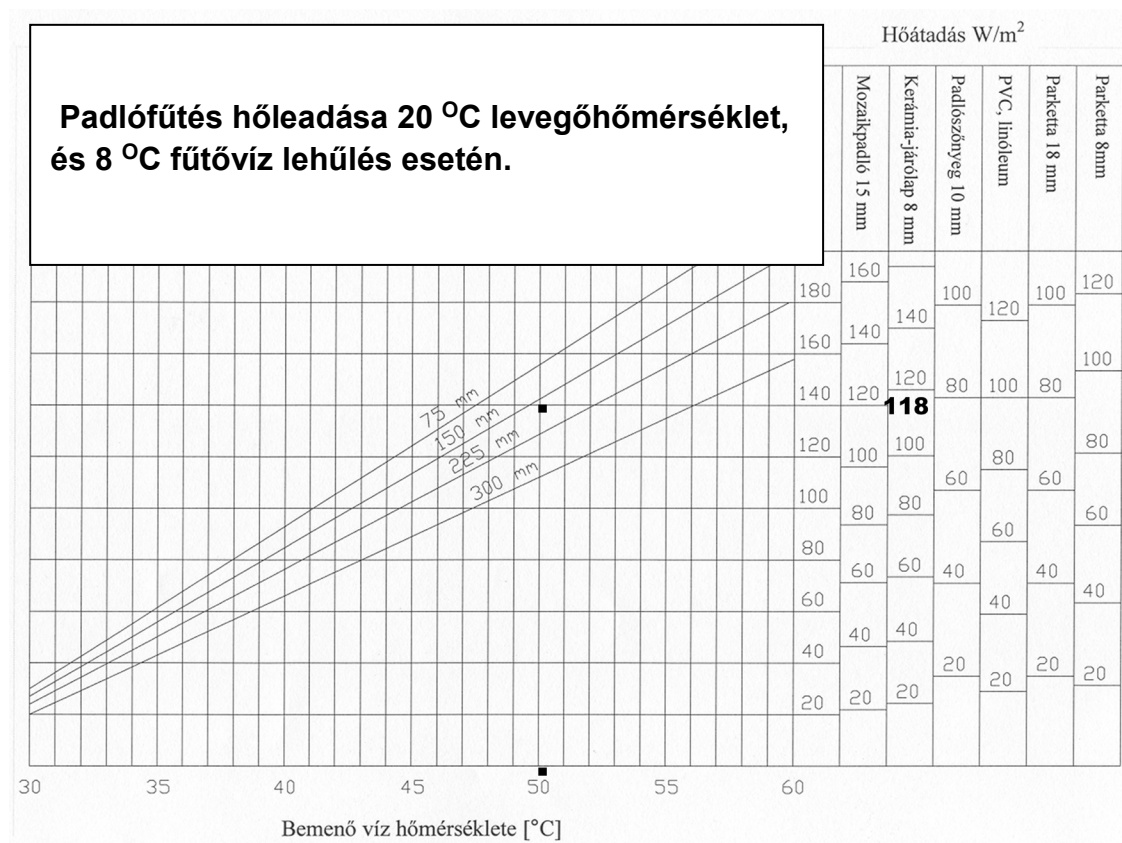

szabadon szerelt osztó

A táblázat a padló felületi hőmérséklete és a helyiség levegő hőmérséklet (a levegő hőmérséklete +20 °C) különbsége alapján mutatja a fajlagos felületi hőleadást.

különbség				hőátadás [W/m ²]	padló hőmérséklete [°C]
1°	1 x 8,5 W/m ²	=	8,5		+21
2°	2 x 9 W/m ²	=	18,0		+22
3°	3 x 9,5 W/m ²	=	28,5		+23
4°	4 x 10,2 W/m ²	=	40,8		+24
5°	5 x 10,5 W/m ²	=	52,5		+25
6°	6 x 10,6 W/m ²	=	63,6		+26
7°	7 x 11 W/m ²	=	77,0		+27
8°	8 x 11,2 W/m ²	=	89,6		+28
9°	9 x 11,4 W/m ²	=	102,6		+29
10°	10 x 11,5 W/m ²	=	115,0		+30
11°	11 x 11,6 W/m ²	=	127,6		+31
12°	12 x 11,7 W/m ²	=	140,4		+32

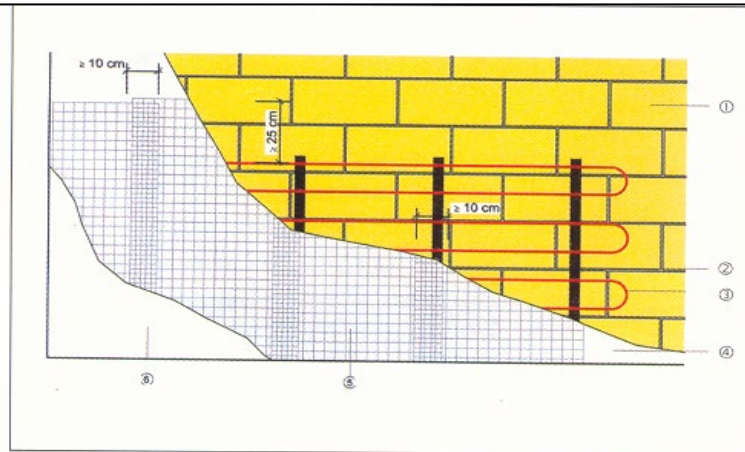

81.ábra Falfűtés függőleges és vízszintes csővezetéssel

82.ábra Csörögztető sín falfűtéshez

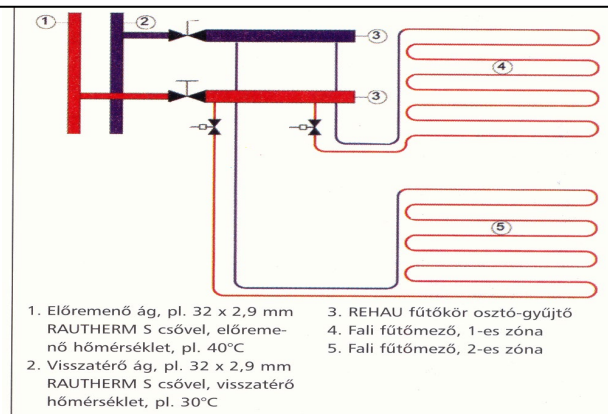
83. ábra Vakolaterősítés és felhordás

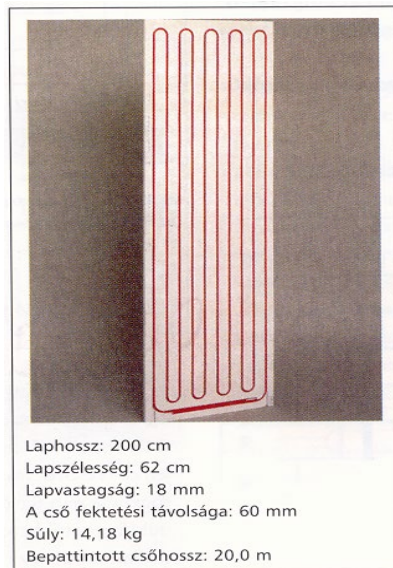

84. ábra Nedves szerelésű falfűtés és osztó elhelyezése

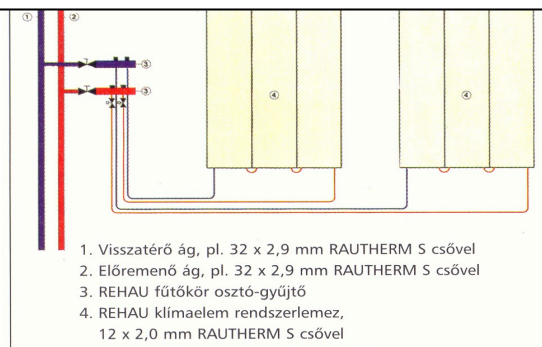
85. ábra Falfűtés kapcsolása függőleges alapvezetékre

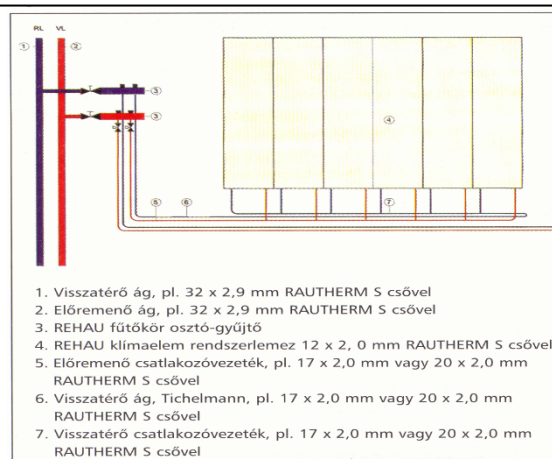

86. ábra Száraz falpanel

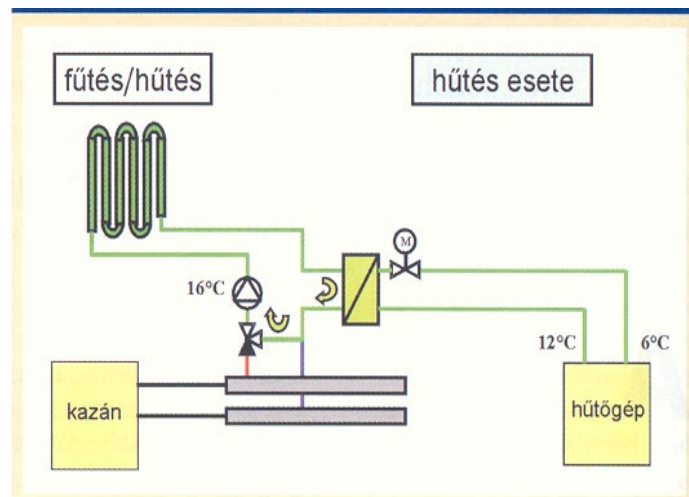
86. ábra Falpanelek soros kapcsolása

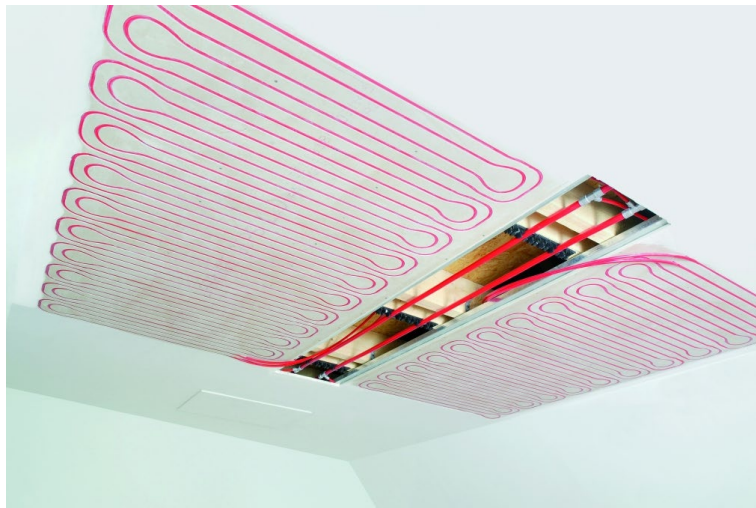
87. ábra Falpanelek kapcsolása Tichelmann rendszerben

88. ábra A hűtés-fűtés vezérlése téli/nyári átkapcsolással.

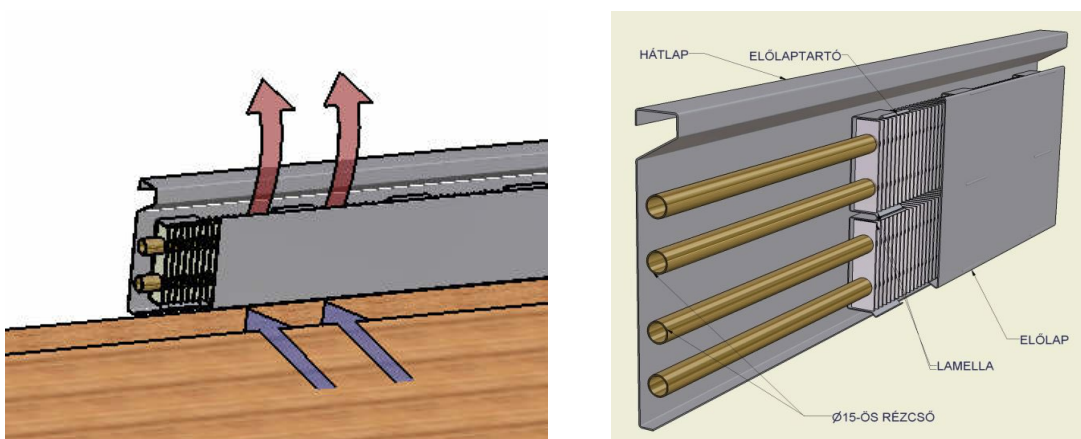
89. ábra Mennyezetfűtés-hűtés csövezése

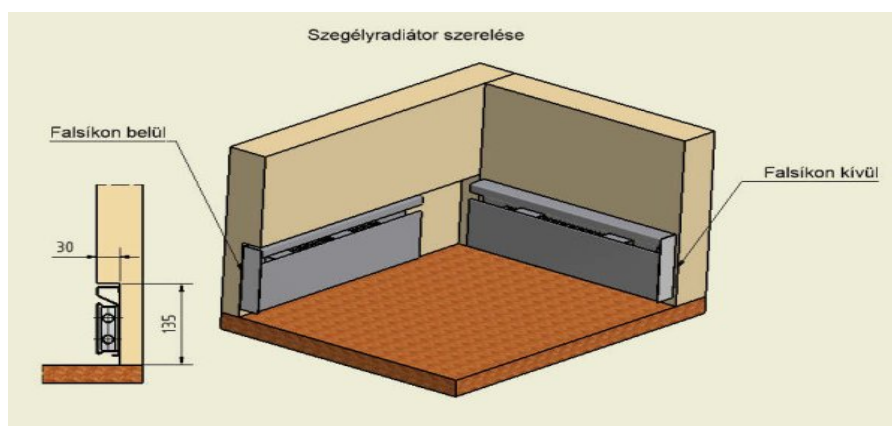
90. ábra Csövezés elhelyezése a vasbeton szerkezetbe betonzás előtt

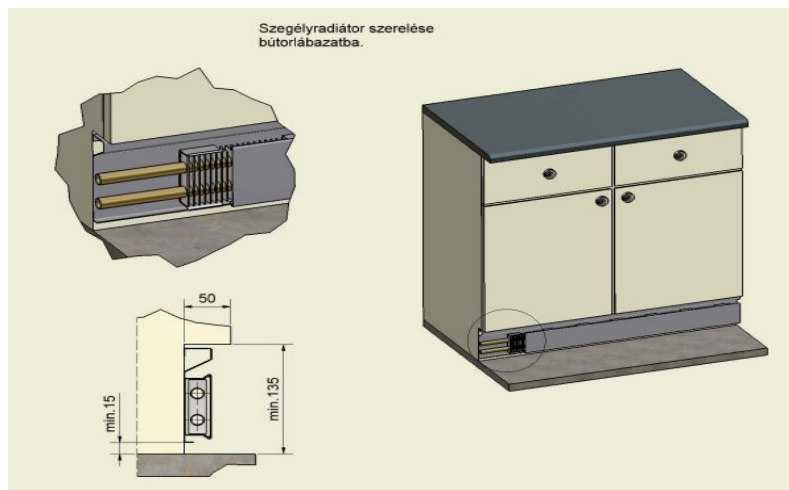
91. ábra Sugárzóernyő fűtés

92. ábra Egy és kétsoros szegélyfűtőtest

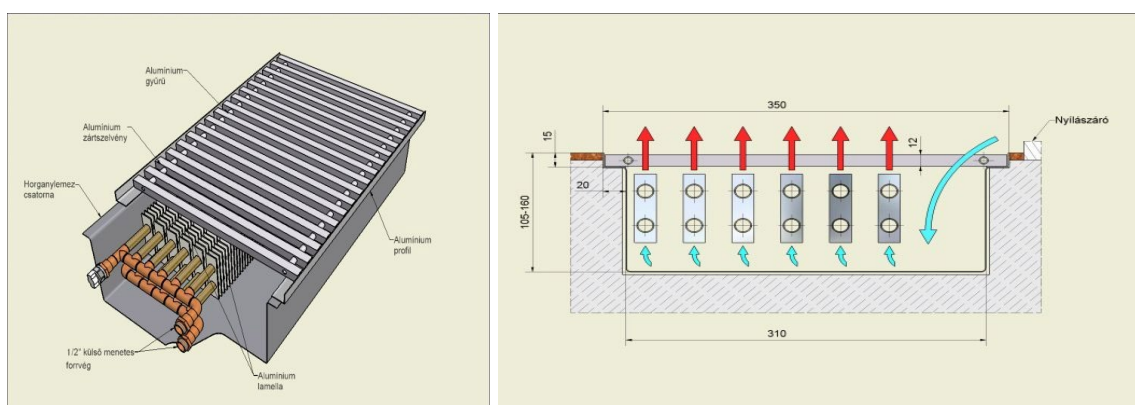
93. ábra Szegélyradiátor elhelyezése

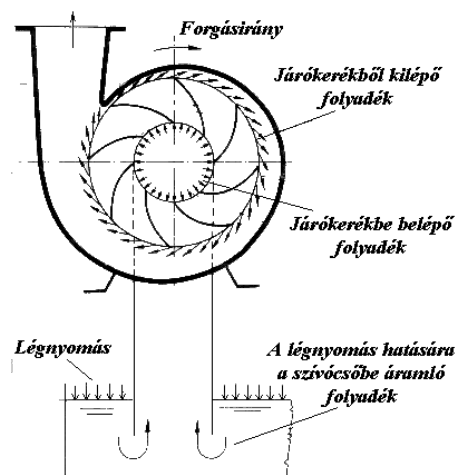
94. ábra Szegélyfűtőtest bútorlábazaton

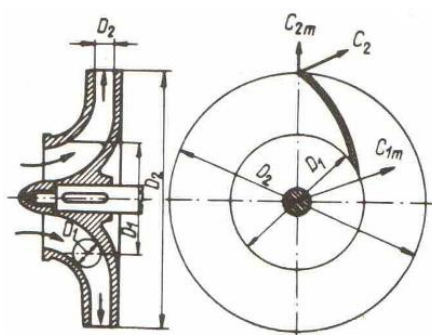
95. ábra Padlóba süllyesztett fűtőtest

96. ábra Padló konvektor szerkezeti kialakítása és beépítése

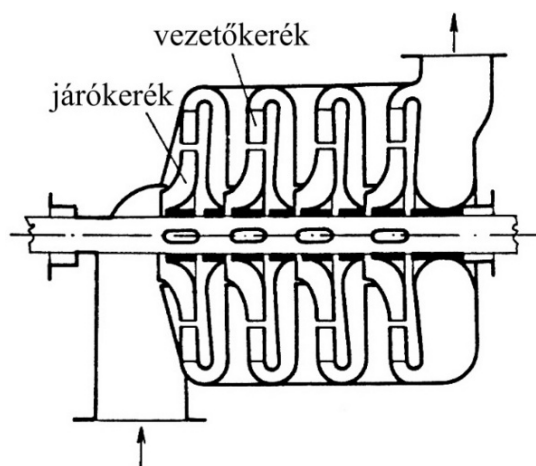

97. ábra A szivattyú részei

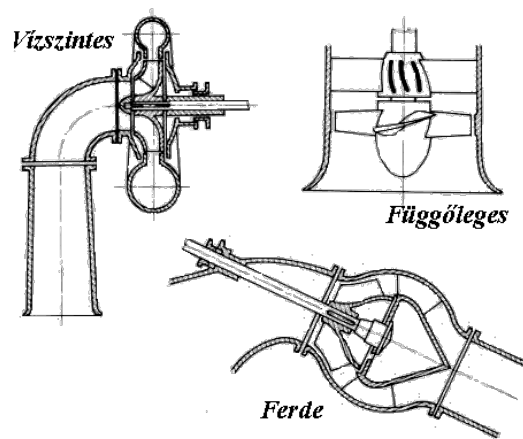

98. ábra járókerék áramlási jellemzői

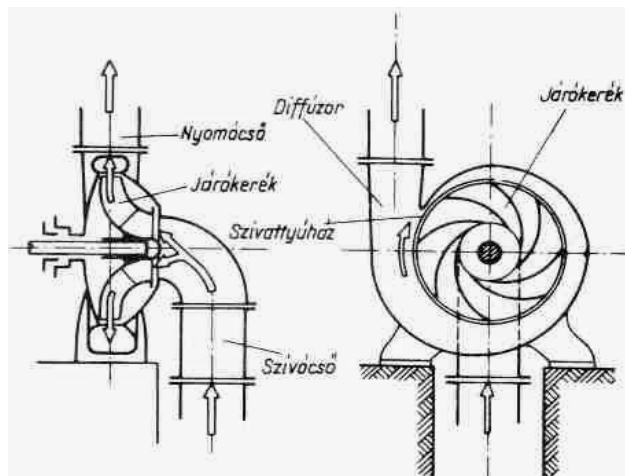
99. ábra Az egyfokozatú szivattyúban egy járókerék található

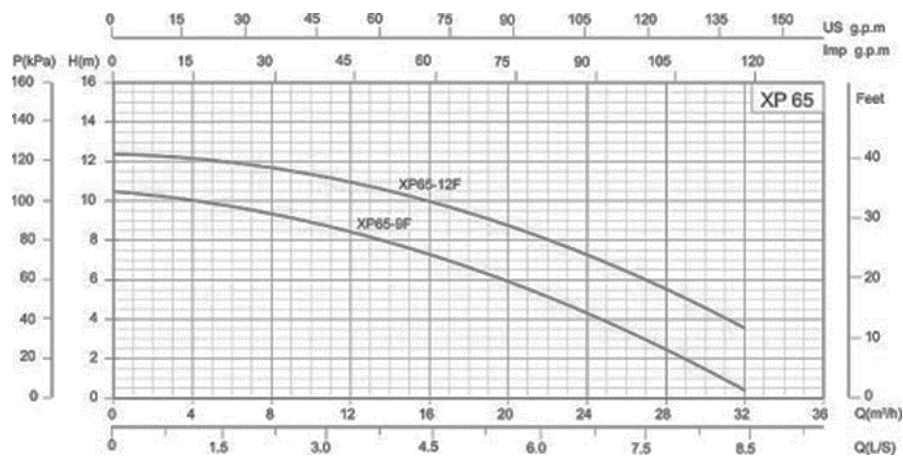
100. ábra Többfokozatú nagy emelőmagasságú szivattyú

101. ábra Szivattyúk lehetséges tengelyirányai

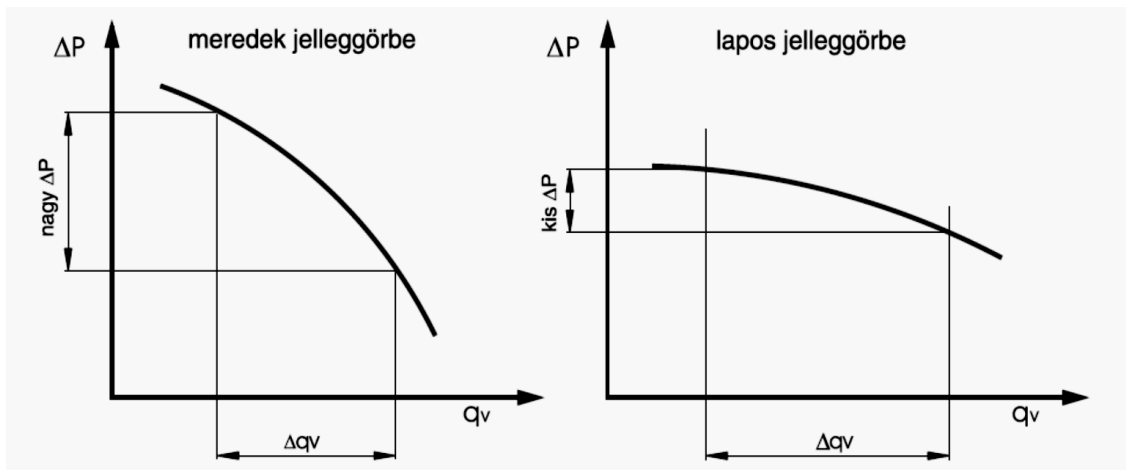
102. ábra. Egylépcsős csigaházaz örvényszivattyú

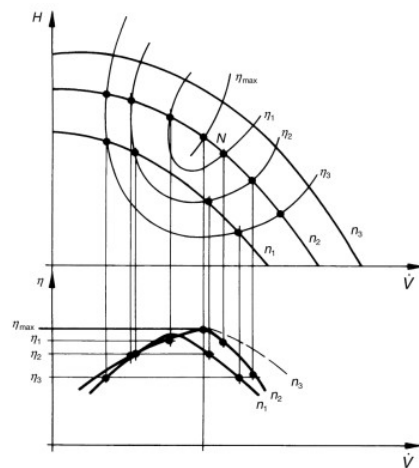
103. ábra Szivattyú jelleggörbe

az X tengelyen a Q (térfogatáram), $Q = \text{m}^3/\text{h}$; (liter/sec)
 az Y tengelyen a H (szállítómagasság) Pa vagy vízszlopméter (H)

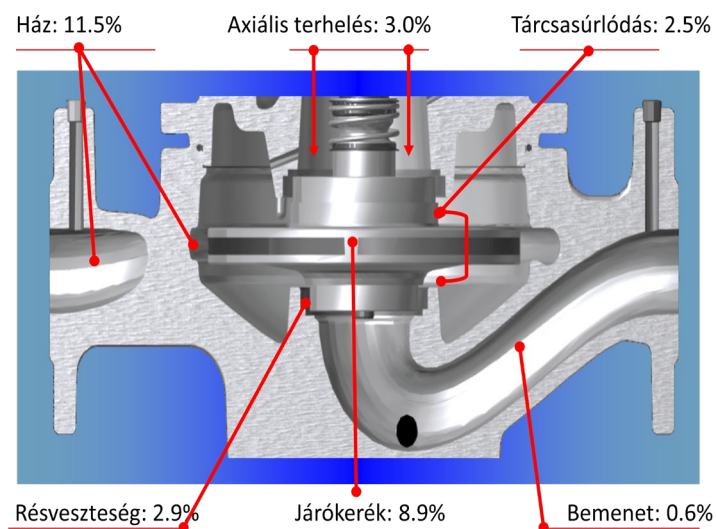

104. ábra Szivattyú jelleggörbe

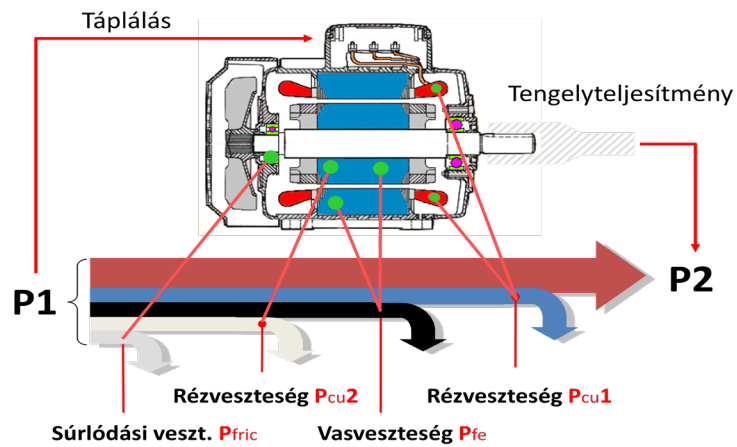

105. ábra Hatásfok és a térfogatáram összefüggése

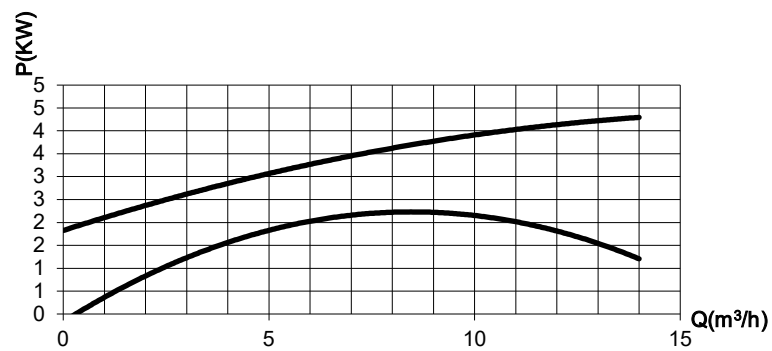
106. ábra a szivattyú veszteségforrásai

Meghajtómotorok hatásfoka $P_2/P_1 = \eta$

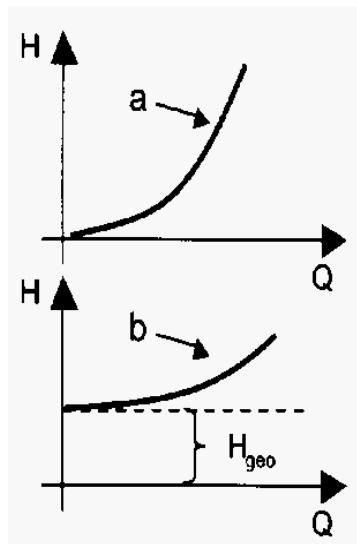

107. ábra A szivattyú elektromos meghajtás veszteségei

Teljesítmény a térfogatáram függvényében

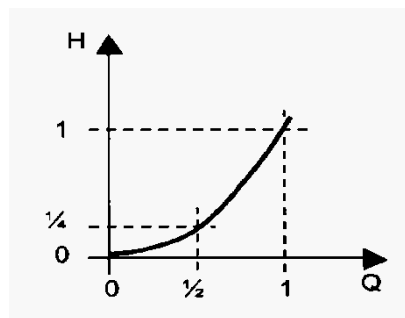
108. ábra A mért adatok alapján szerkesztett szivattyújellemzők

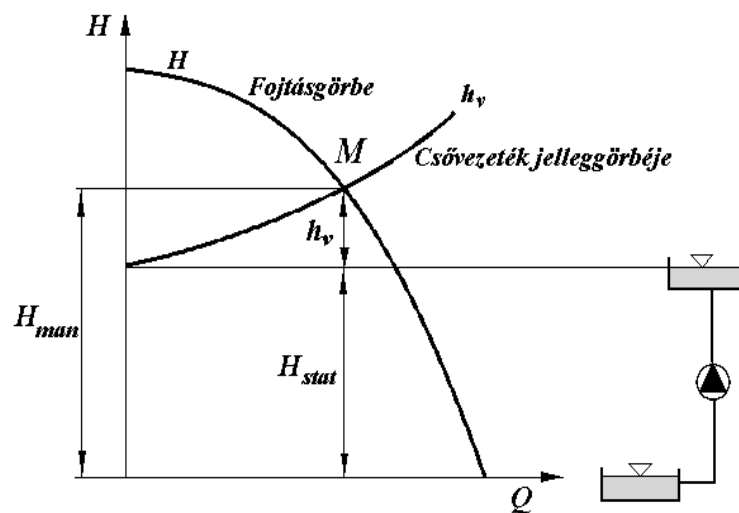
a. Zárt rendszerben (folyadékkringetés) mindig 0,0 lesz a kiindulási pont. (0 m³/h, 0 m).

b. Nyitott rendszerben (folyadékszállítás) a kiindulási pont függ a H_{geo} geodetikus magasságtól.

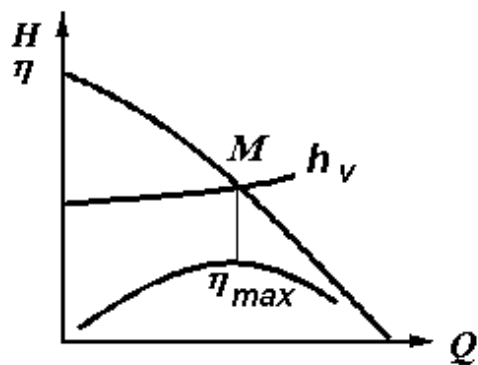
109. ábra csővezetési jelleggörbe zárt és nyitott rendszernél

110. ábra A térfogatáram és a szállítómagasság összefüggése

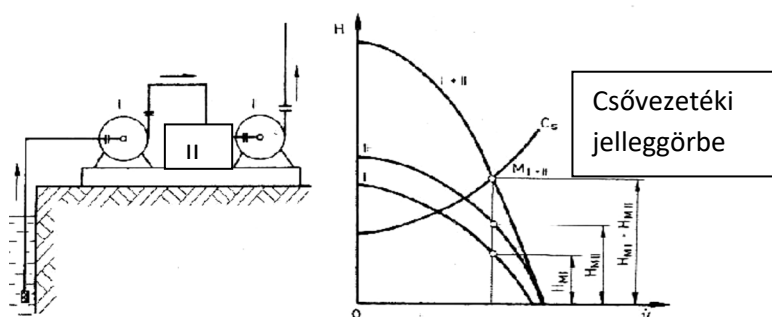

111. ábra A munkapont megállapítása

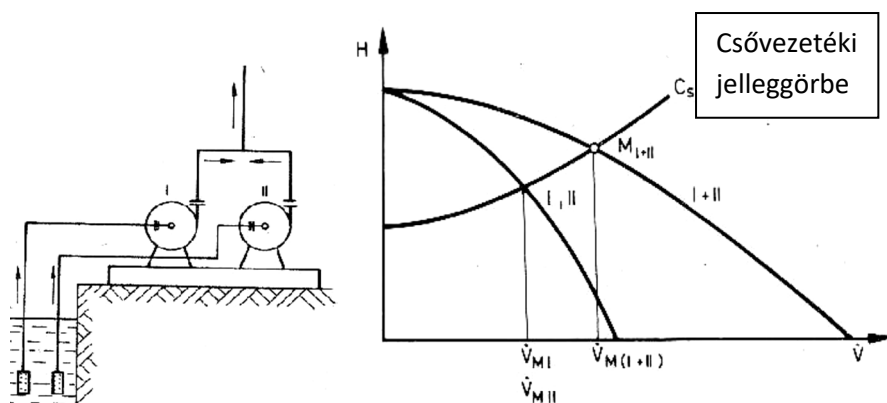

112. ábra A munkapont és a hatásfokgörbe összefüggése

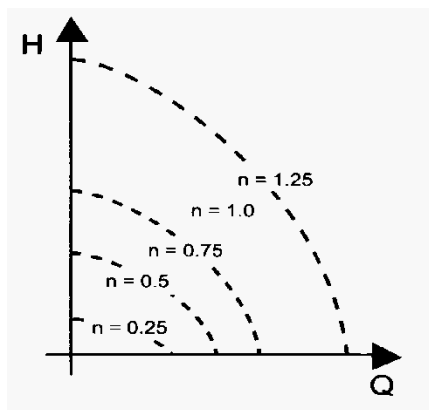
$$H_m = H_{mI} + H_{mII}$$

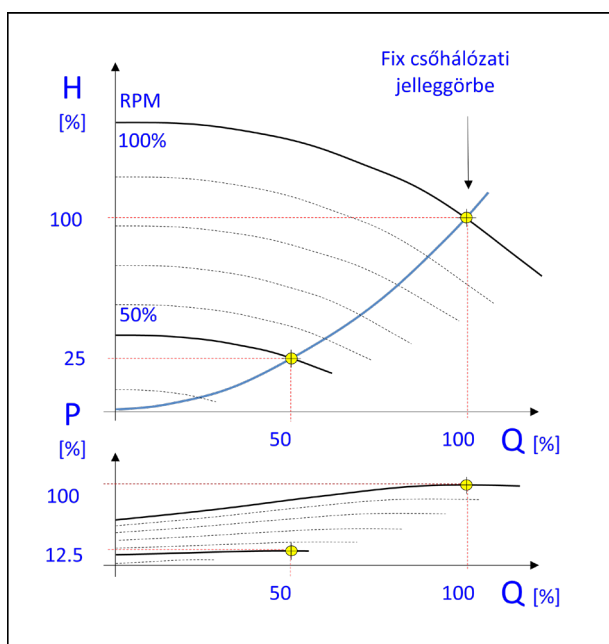
113. ábra A soros kapcsolás és a jelleggörbék összegzése

114. ábra A párhuzamos kapcsolás és a jelleggörbék összegzése

115. ábra A fordulatszám változás ábrázolása a jelleggörbén

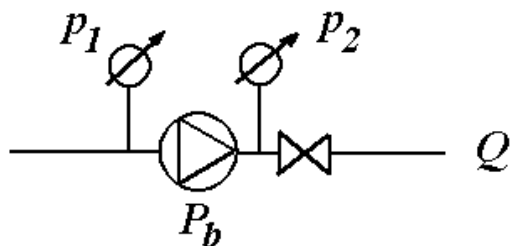

116. ábra A fordulatszám változás hatása a szivattyú jellemzőire

117. ábra Frekvenciaváltó

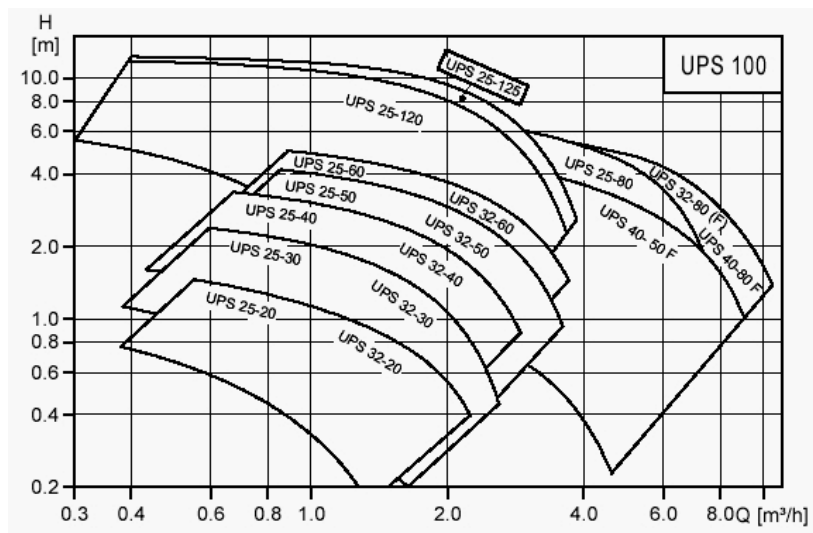
118. ábra A mérés elvi vázlata

1. táblázat

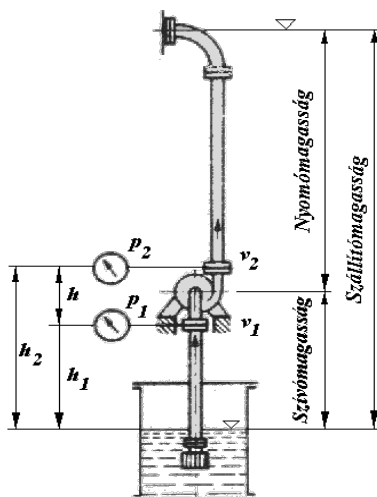
	Mért adatok			Számított adatok		
Mérés száma	Vízhozam Q (m ³ /h)	Nyomás- különbség Δp (bar)	Bevezetett teljesítmény P _b (KW)	Szállító- magasság H (m)	Hasznos teljesítmény P _h (KW)	Hatásfok η
1.	0,00	13,00	1,80	132,52	0,00	0%
2.	2,00	12,80	2,40	130,48	0,71	30%
3.	4,00	12,50	2,88	127,42	1,39	48%
4.	6,00	11,80	3,24	120,29	1,97	61%
5.	8,00	10,30	3,60	104,99	2,29	64%
6.	10,00	8,20	3,96	83,59	2,28	58%
7.	12,00	6,00	4,08	61,16	2,00	49%
8.	14,00	2,60	4,32	26,50	1,01	23%

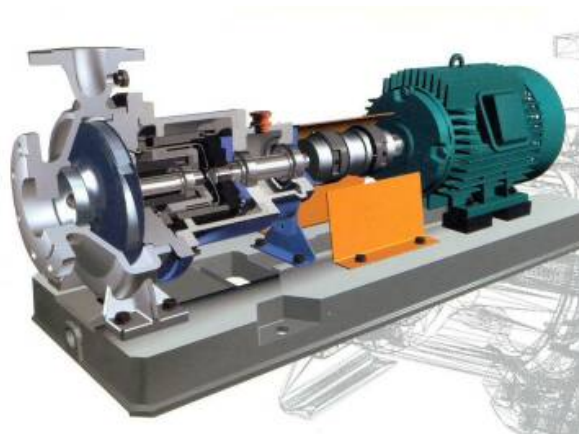
119. ábra Grundfos UPS 100-as sorozatú szivattyú

120. ábra Az UPS 100 szivattyúcsalád jelleggörbéje

121. ábra Szivattyúzás kútból

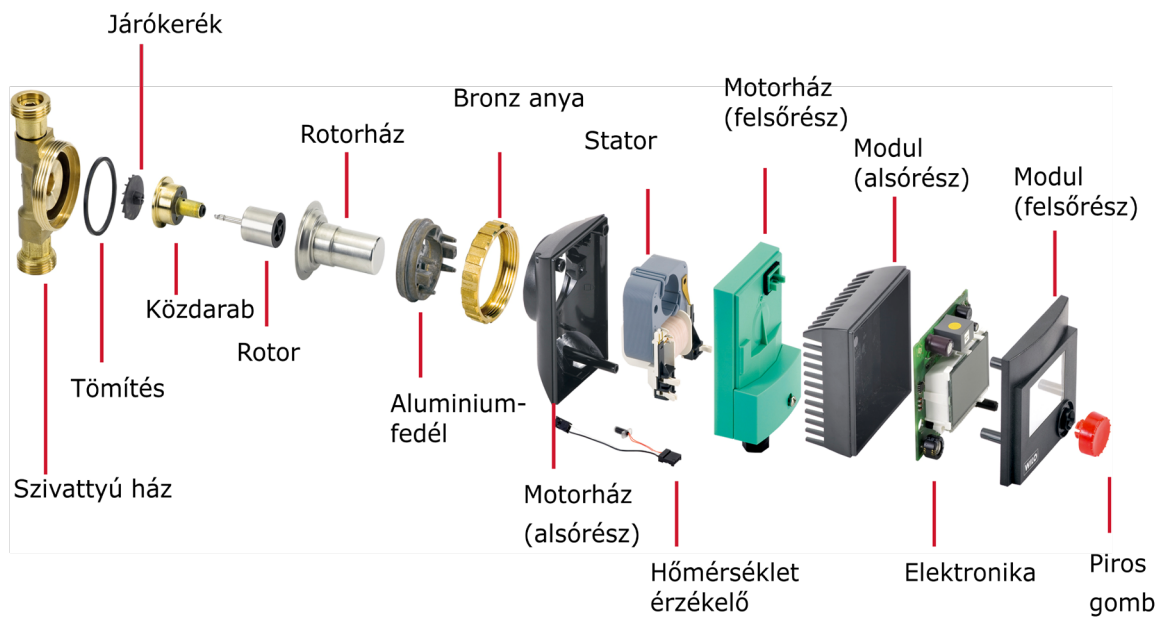
122. ábra Alapkeretre szerelt szivattyú metszete

123. ábra In-line szivattyú

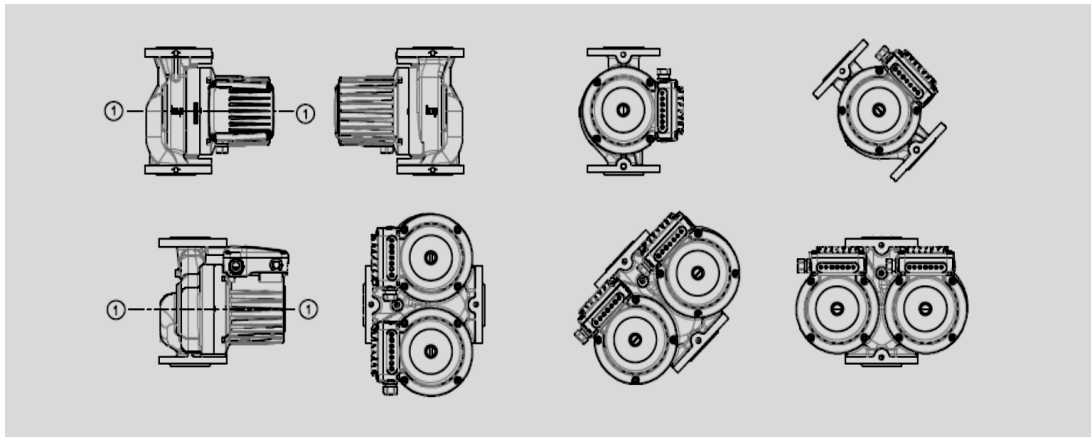
124. ábra Száraztengelyű szivattyú

125. ábra Nedves tengelyű elektronikus szivattyú szerelési ábrája

126. ábra Nedves tengelyű szivattyúk képe

127. ábra Szivattyú beépítési helyzetei

nedves tengelyű

száraztengelyű

128. ábra Ikerszivattyúk

Grundfos UP15-14 BU

Grundfos UP15-14 B

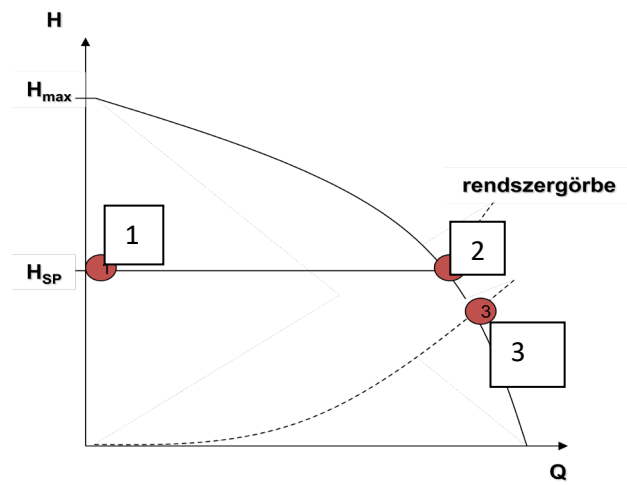
129. ábra Használati melegvíz cirkulációs szivattyúk

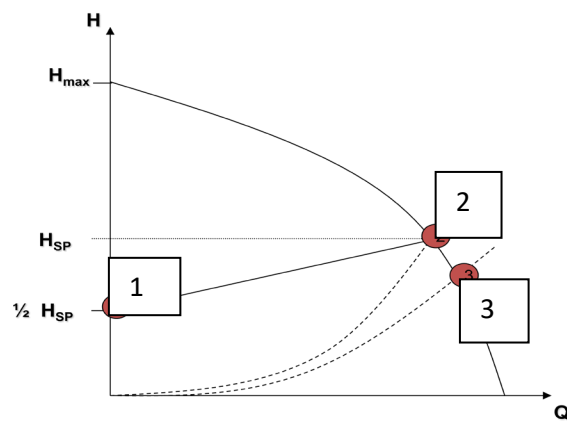
130. ábra Grundfos Alpha Pro szivattyú

131. ábra Grundfos Magna keringető szivattyú

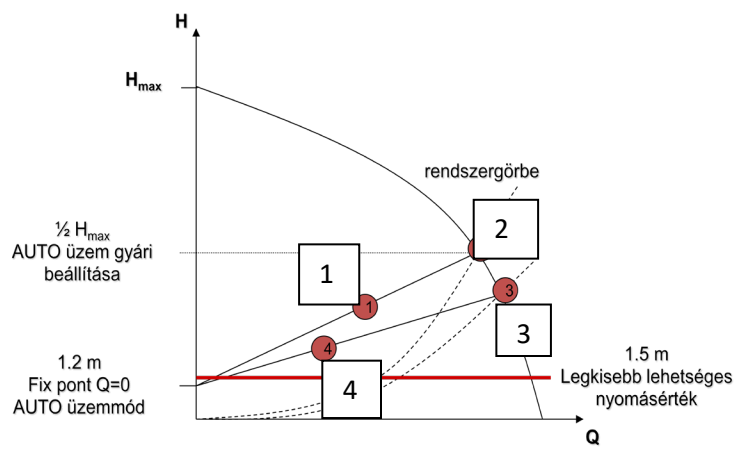

132. ábra Állandó nyomásszabályozás

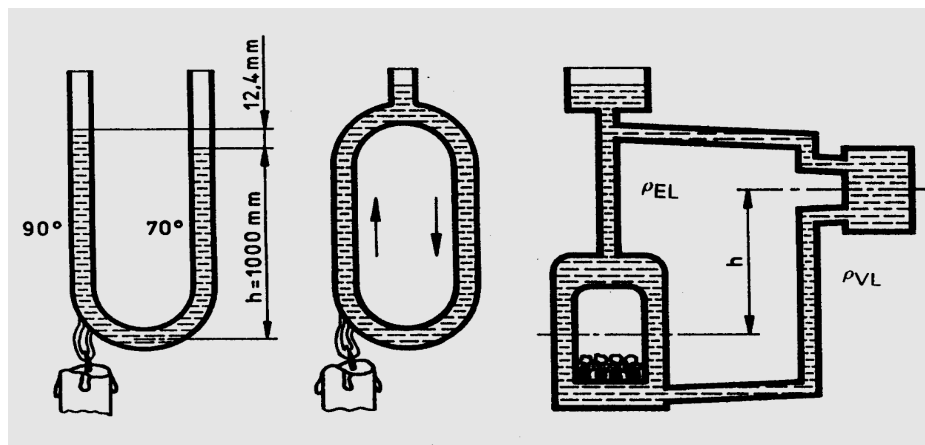

133. ábra Arányos nyomásszabályozás

134. ábra „Auto” szabályozási mód

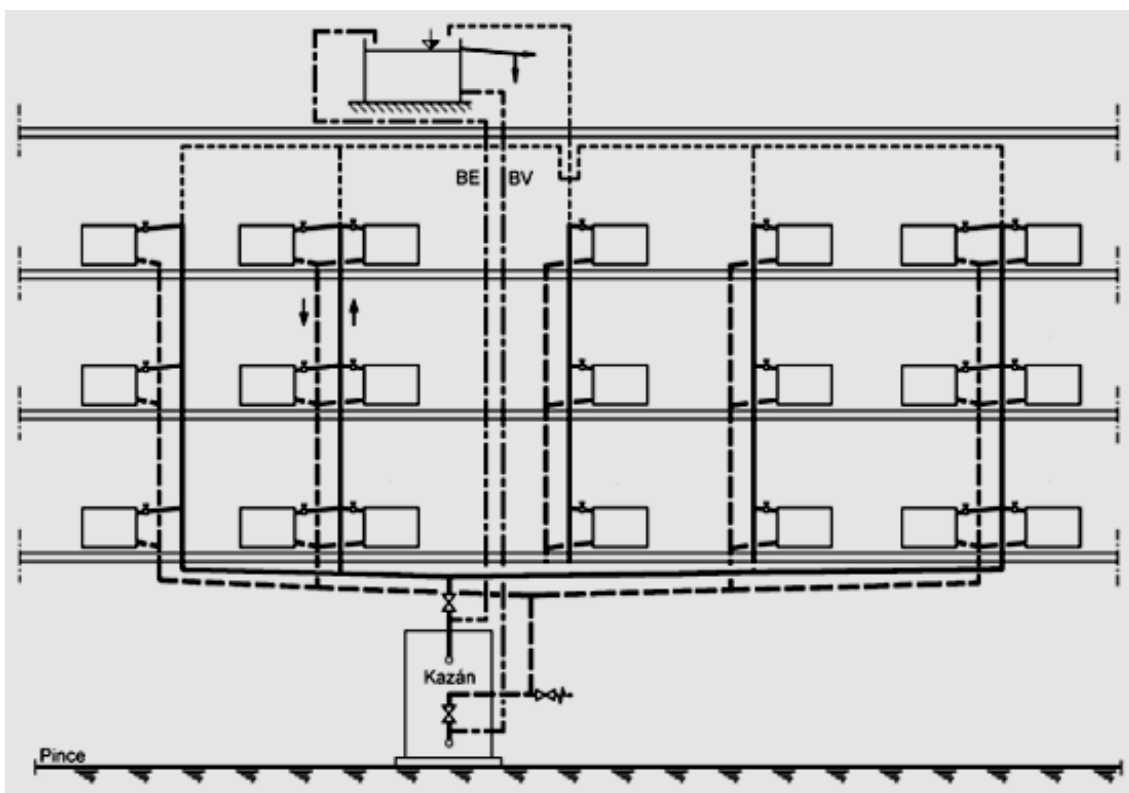

U alakú cső melegítése

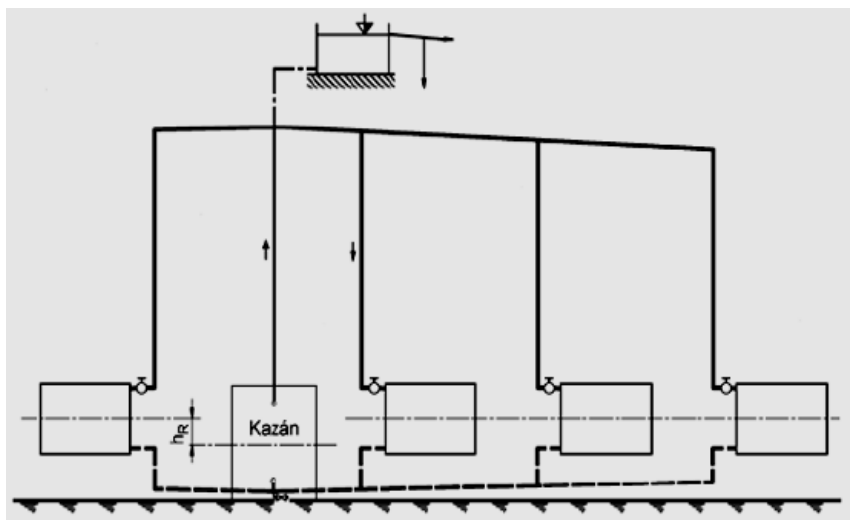
Az áramkör kialakítása

Kazán, és radiátor beillesztése

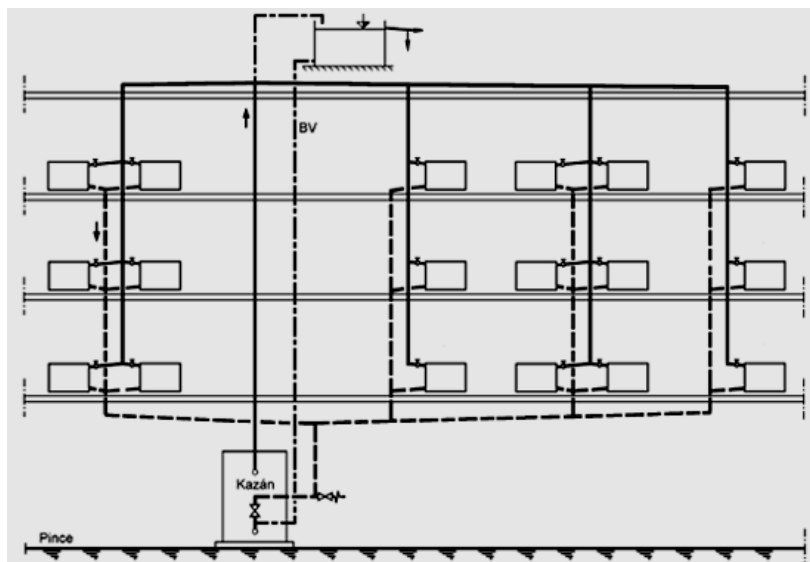
135. ábra A gravitációs felhajtóerő kialakulása

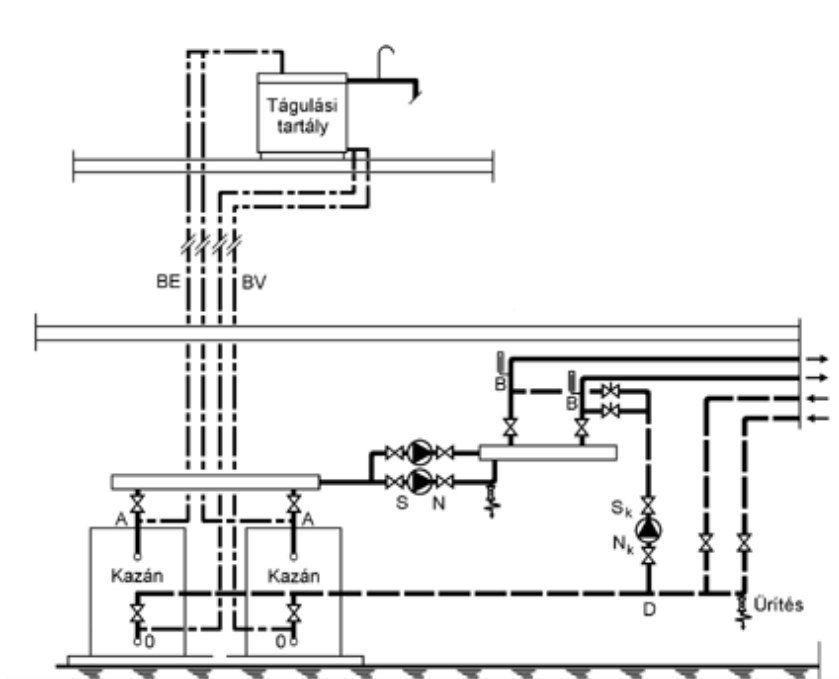
136. ábra Alsóé osztású gravitációs melegvízfűtés kapcsolása

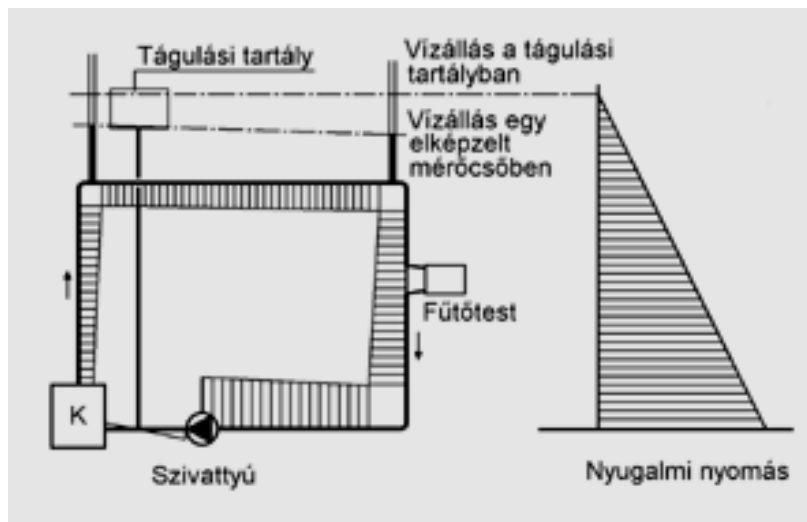
137. ábra Gravitációs egyszintes melegvízfűtés alsó visszatérővel

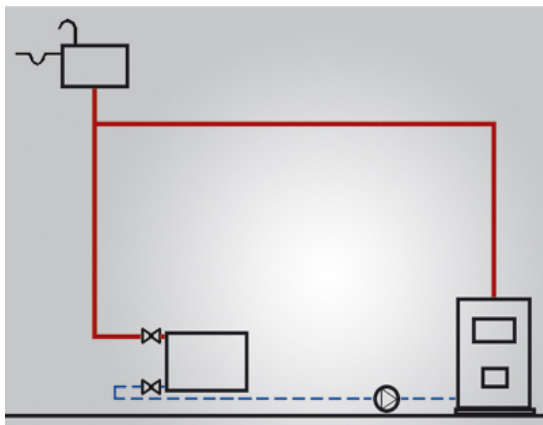
138. ábra Többszintes gravitációs felső elosztású melegvízfűtés

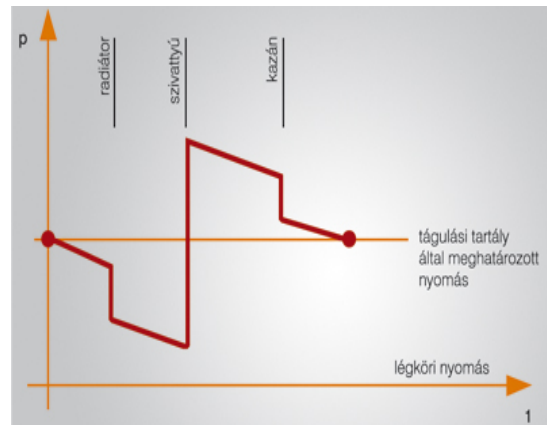
139. ábra Szivattyú az előremenő vezetékben nyitott fűtési rendszer

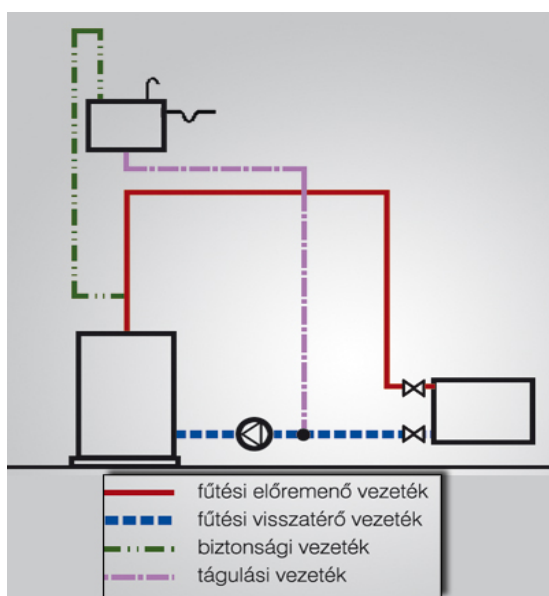
140. ábra: A nyomáseloszlás a vezeték mentén

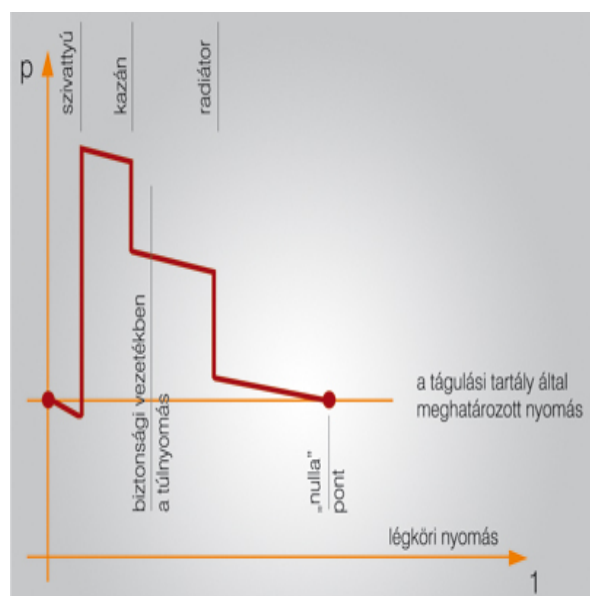
141. ábra Egyszerű fűtési rendszer vázlata

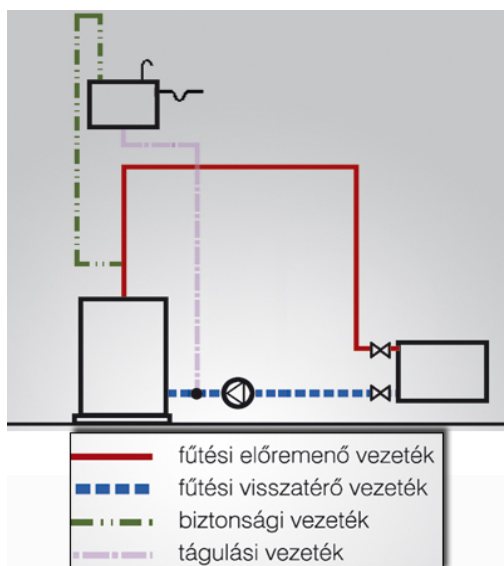
142. ábra A rendszer nyomásábrája

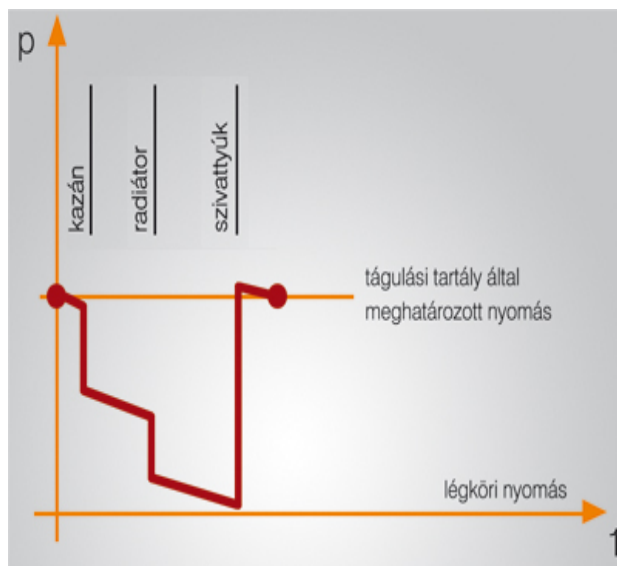
143. ábra Nyomott fűtési rendszer vázlata

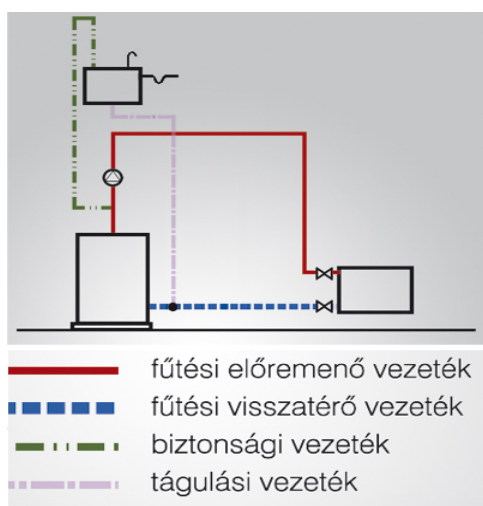
144. ábra Nyomott rendszer nyomásábrája

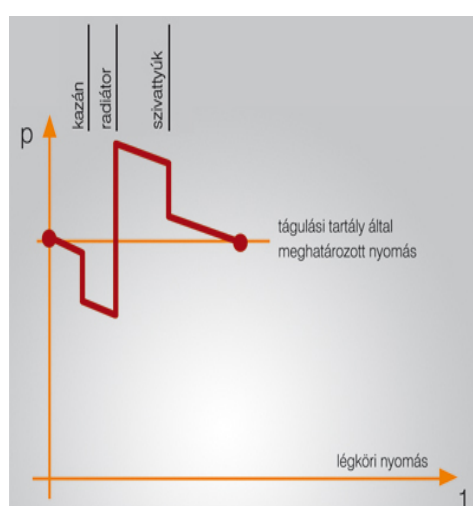
145. ábra Szívott fűtési rendszer vázlata

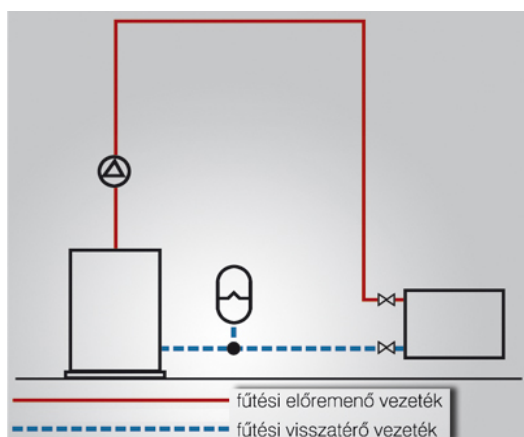
146. ábra Szívott rendszer nyomásábrája

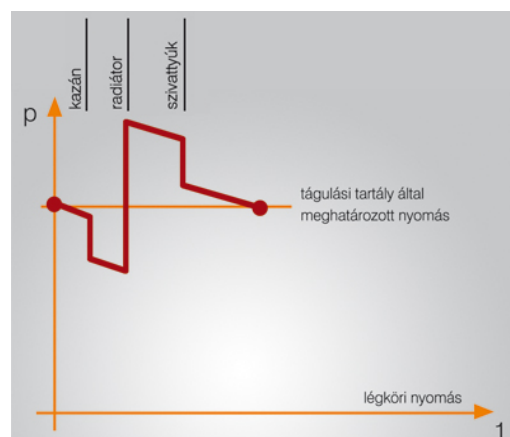
147. ábra Szivattyú az előremenőben

148. ábra A rendszer nyomásábrája

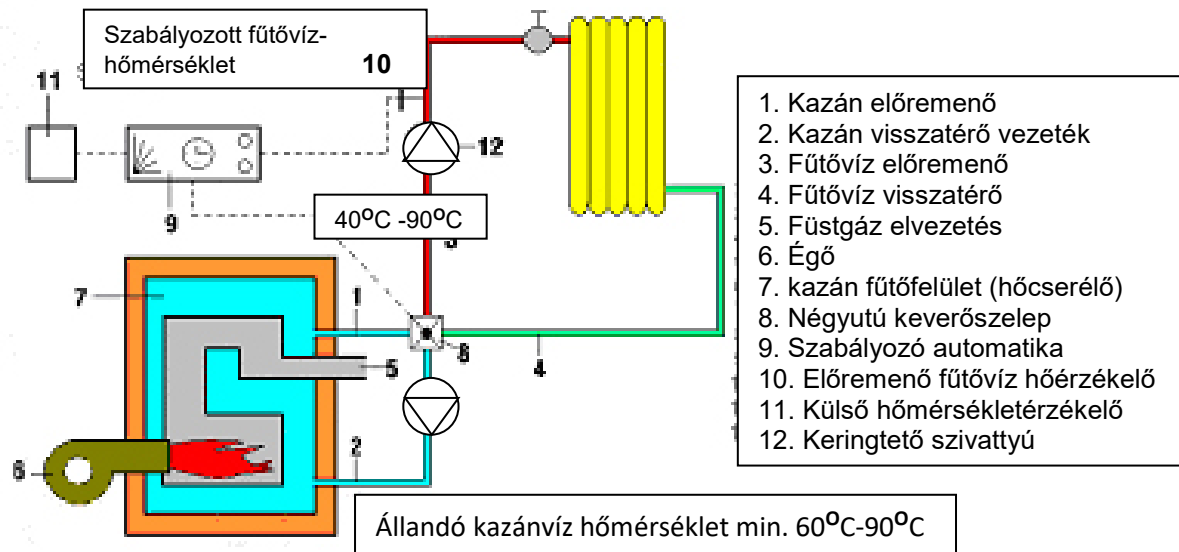

149. ábra Nyomott rendszer zárt tágulási tartállyal

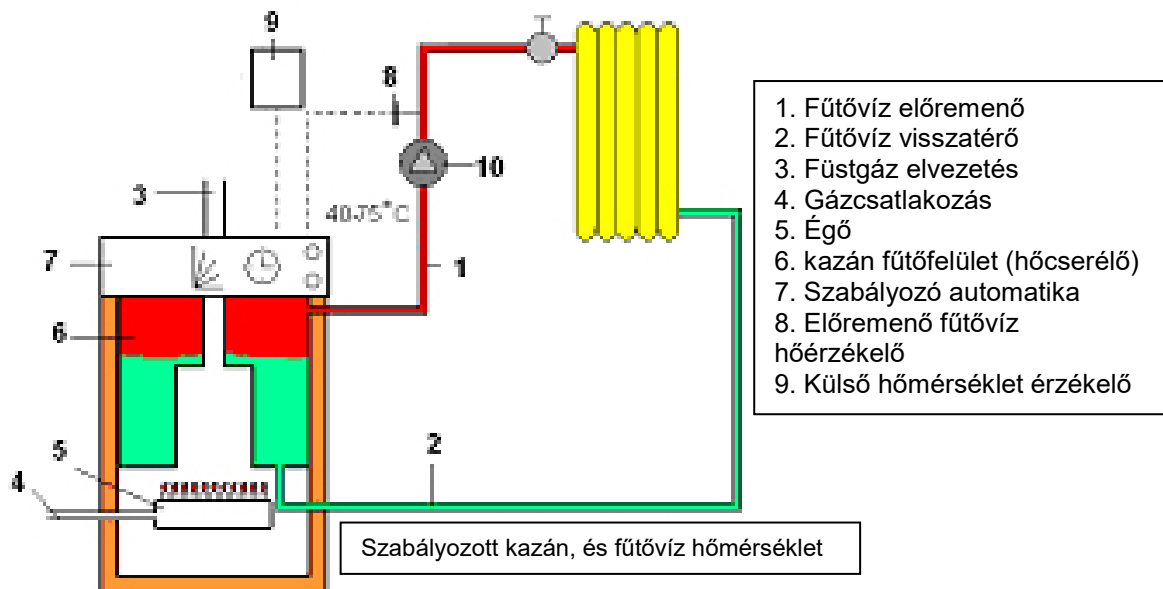

150. ábra Nyomásábra

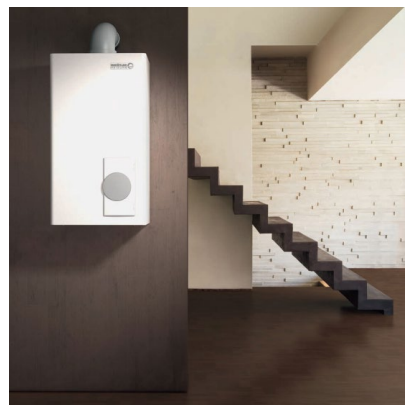
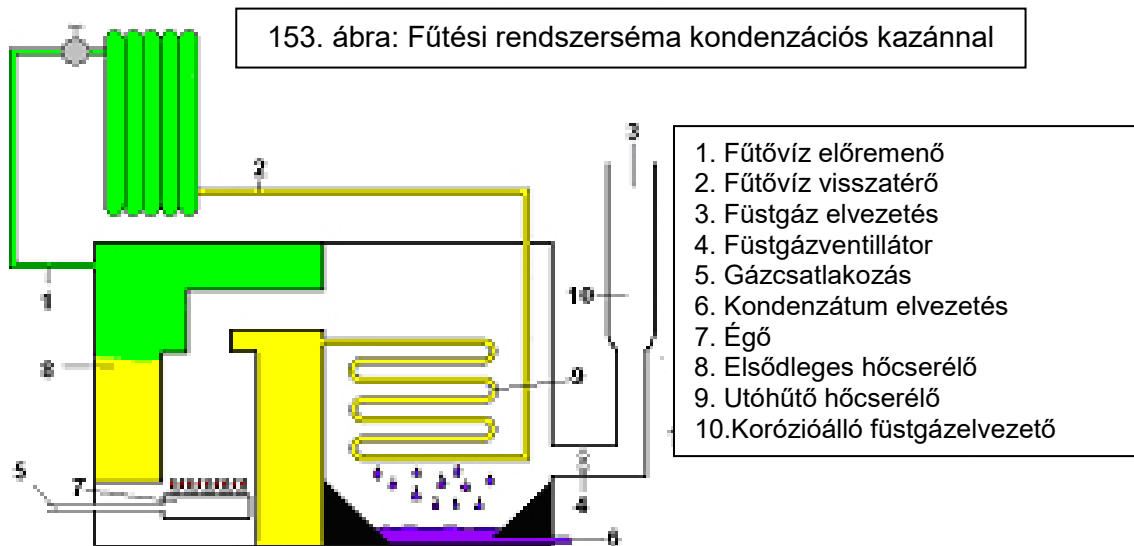
151. ábra: Fűtési rendszerséma

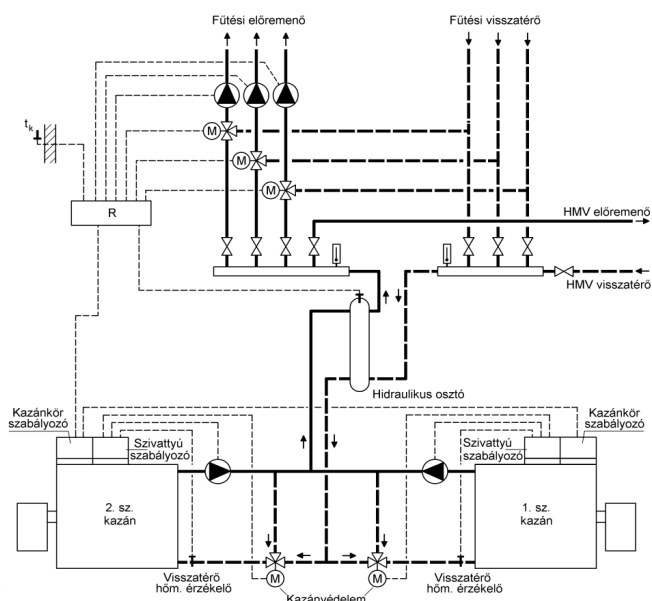
152. ábra: Fűtési rendszerséma alacsony hőmérsékletű

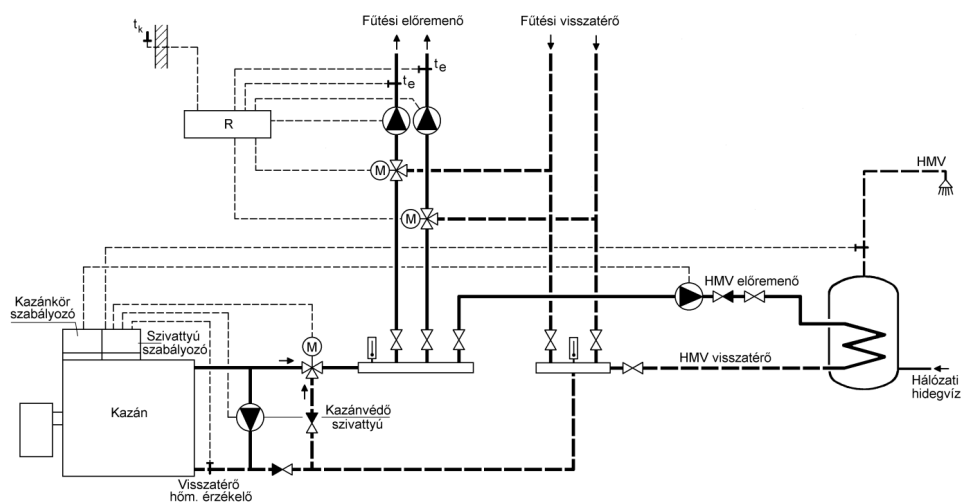
154. ábra Falikazán elhelyezése lakáson belül

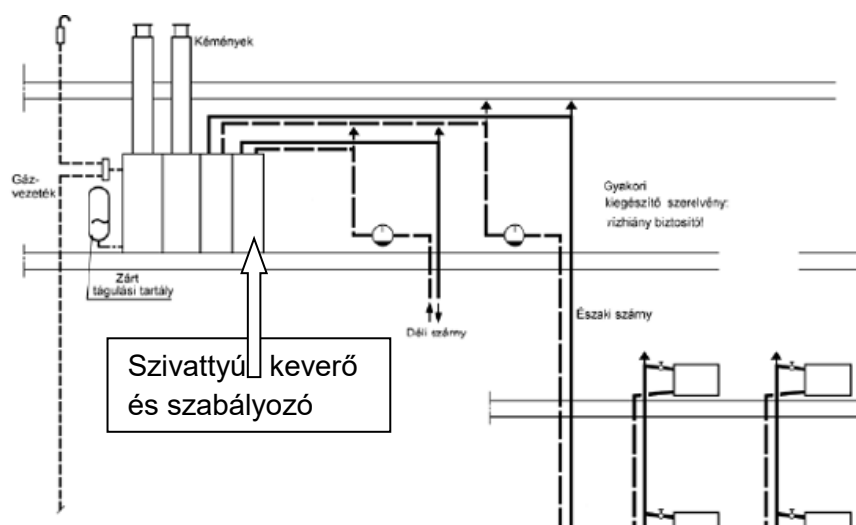
155. ábra Korszerű kazánház kapcsolási vázlata

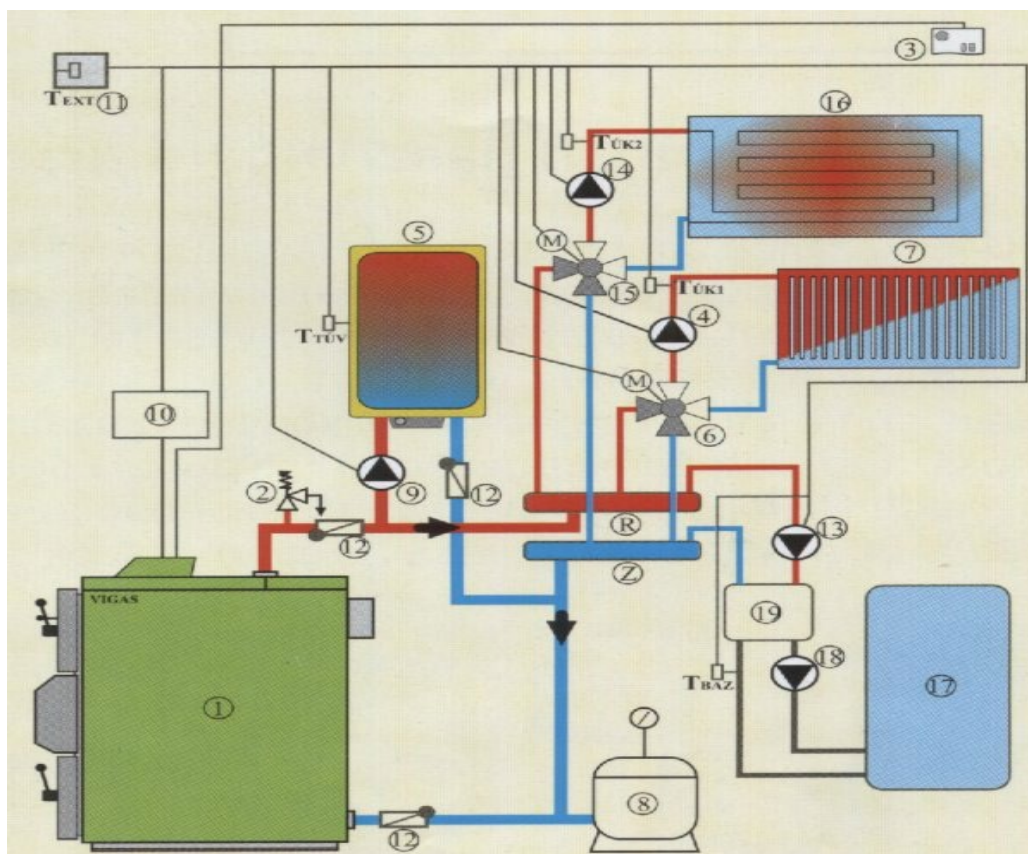
156. ábra Gáztüzelésű kazánház és hőközpont

157. ábra Korszerű kazántelep, kazánvédő szivattyúval és a használati melegvíz termeléssel

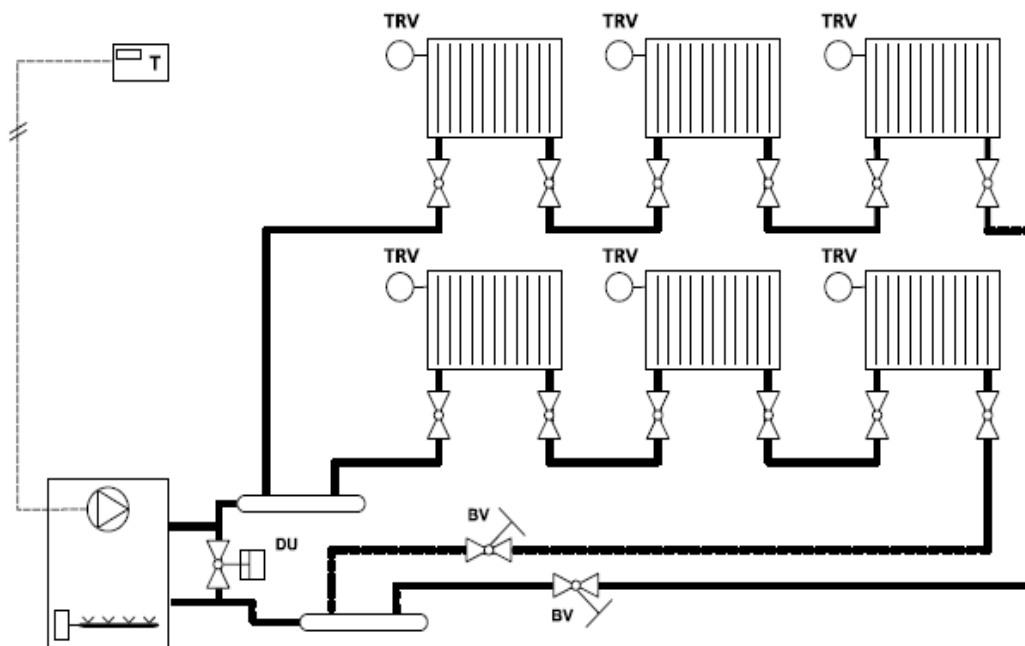

158. ábra Tetőtéri kazánház vázlata

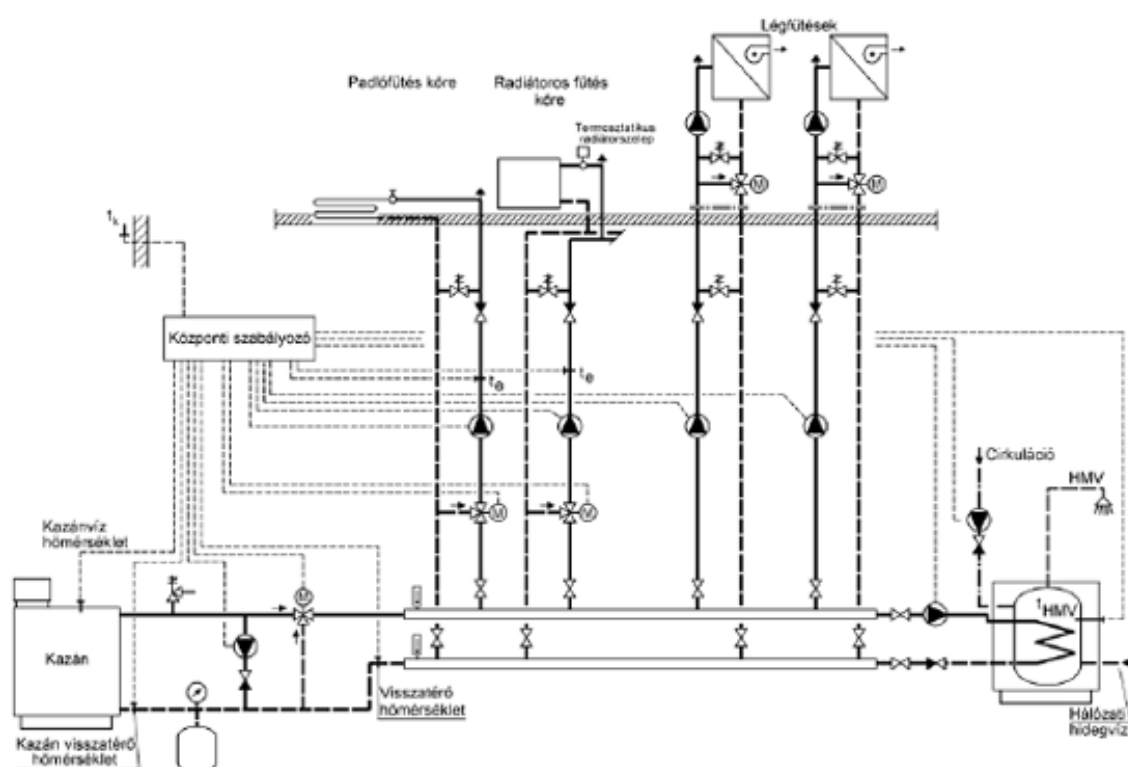

1. Kazán	15. Padlófűtési szivattyú (FK2)
2. Biztonsági szelep	16. Négyutas keverőszelep (FK2)
3. Első fűtőkör (FK1)- szoba termosztát	17. Vezérelt fűtőkör (FK2), pl. padlófűtés
4. Szivattyú (FK1)	18. Úszómedence
5. Melegvíz tartály	19. Úszómedence szekunder körű szivattyú (nincs rákapcsolva a vezérlésre)
6. Négyutas keverőszelep (FK1)	20. Hőcserélő
7. Vezérelt fűtőkör (FK1)	TÚK1 Hőmérő - FK1
8. Tárolási tartály	TÚK2 Hőmérő - FK2
9. Melegvízellátás elektronikus szelepe (nincs feszültség alatt - nyitott)	TÚV Melegvíz ellátás hőmérője
10. 2 x expander (kiegészítő elektronikai modul)	TEXT Külső hőmérséklet érzékelő
11. Külső hőmérséklet érzékelő	TBAZ Medence víz hőmérsékletének hőmérője
12. Visszacsapó szelep	M Szervo motor
13. Úszómedence primer körű szivattyú	R Osztó
14. Kazán szivattyú	Z Gyűjtő

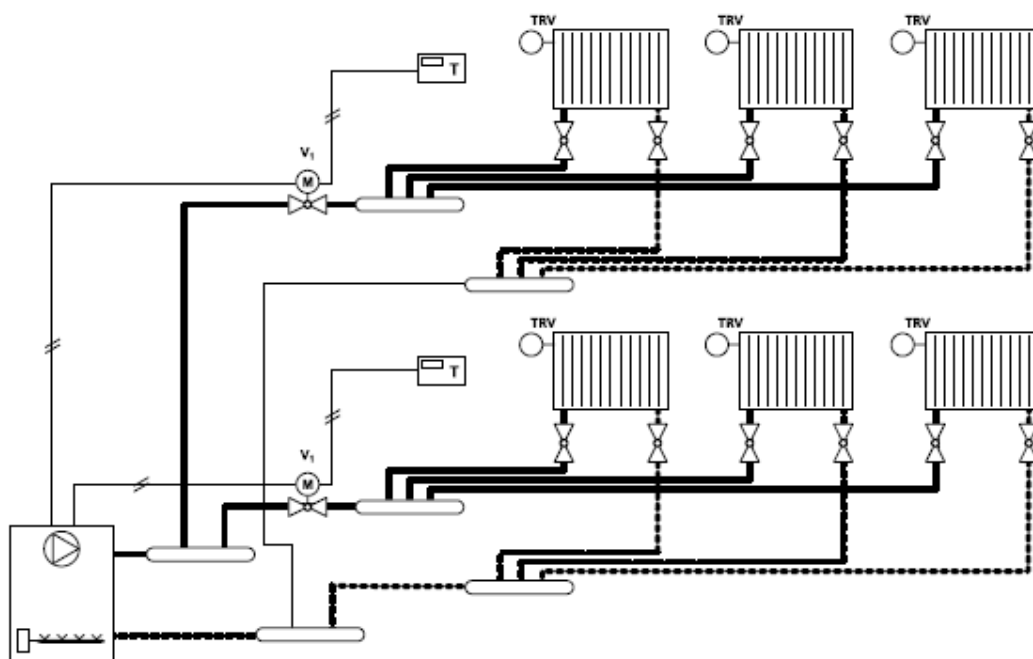
159. ábra Kazán és több hőfok-paraméterű fűtési kör kapcsolási vázlata, és tételjegyzéke

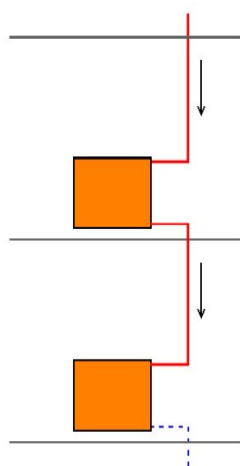
160. ábra Családi ház radiátoros fűtési rendszere egycsöves bekötéssel

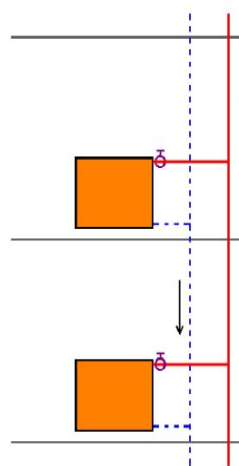
161. ábra Fűtési rendszer szabályozás kapcsolási vázlatja különböző hőfokparaméterekre.

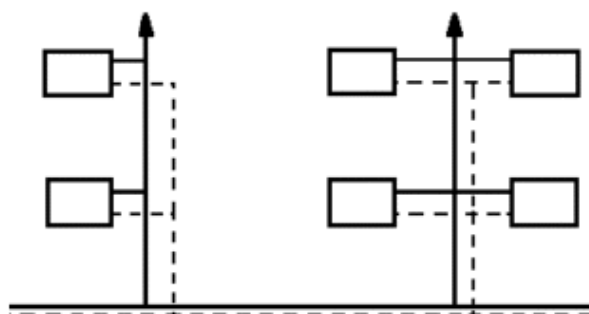
162. ábra Lakáson belüli többzónás fűtésszabályozás

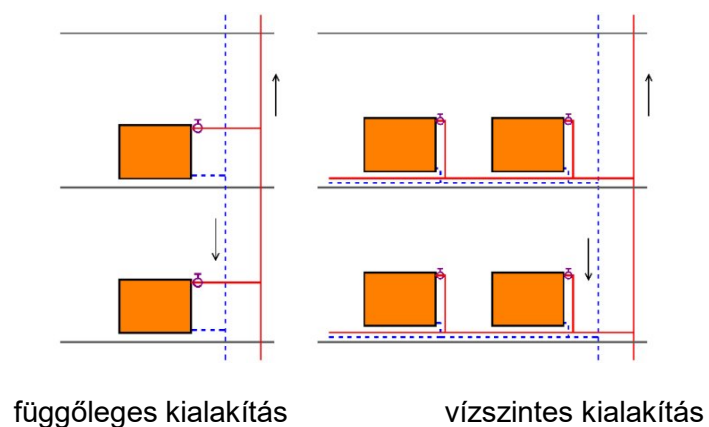
163. ábra Egycsöves kialakítás

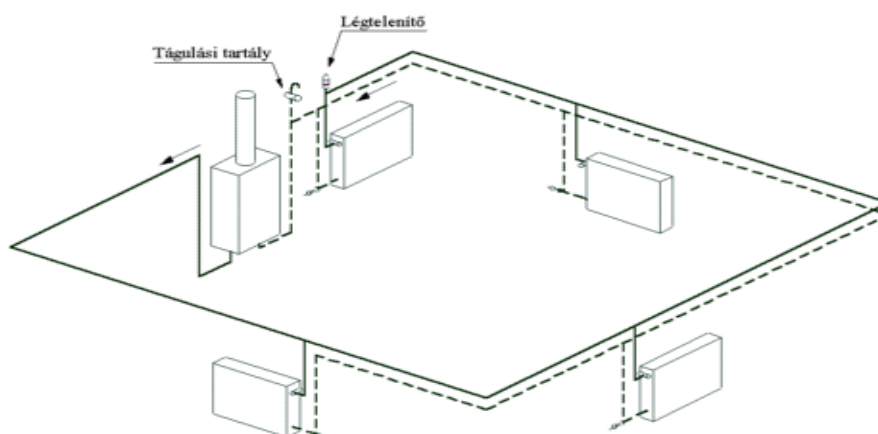
164. ábra Kétcsöves kialakítás

165. ábra Alsó elosztású kétcsöves fűtési rendszer elvi kapcsolás

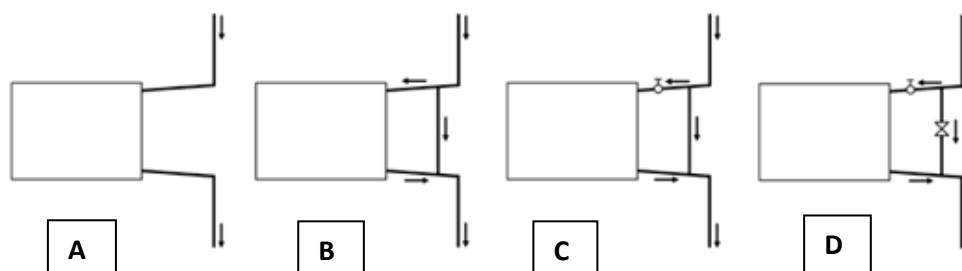

166. ábra Kétcsöves rendszerek kialakítása

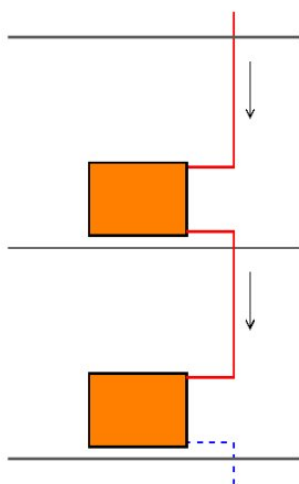
167. ábra Tichelmann rendszer csővezeték nyomvonalala

- A: átfolyós rendszer
- B: átkötős rendszer
- C: átkötős rendszer szabályozó szeleppel
- D: szabályozó szelep az átkötő szakaszban

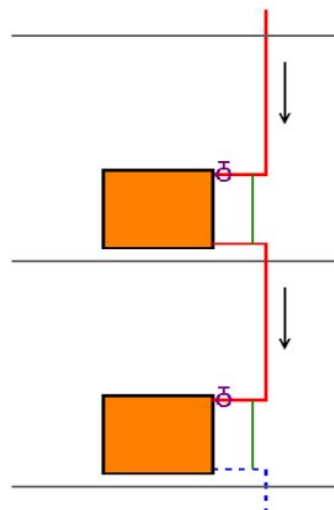

168. ábra Radiátorbekötések egycsöves fűtésnél

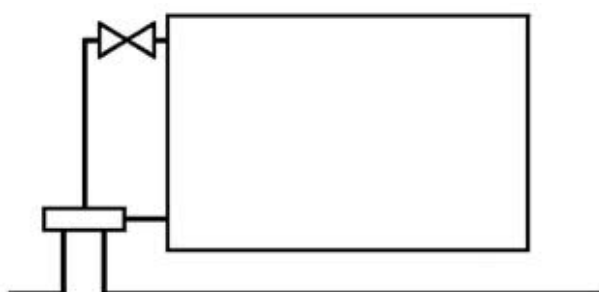

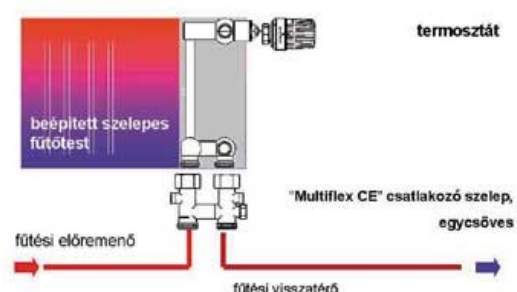
169. ábra Egycsöves, átfolyós rendszer

170. ábra Egycsöves, átkötő szakaszos rendszer

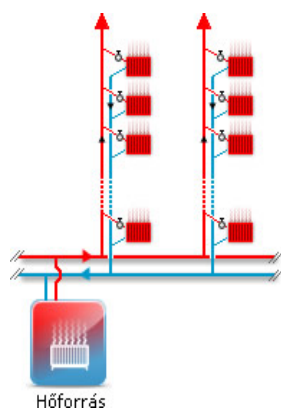

külső szeleppel

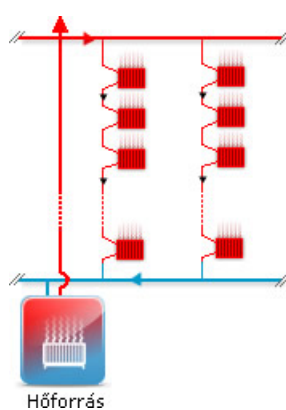

beépített szeleppel

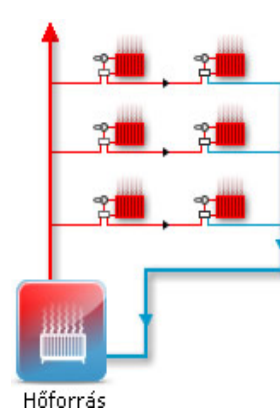
171. ábra Fűtőtest szerelvényezése egycsöves fűtési hálózathoz

a) kétcsöves

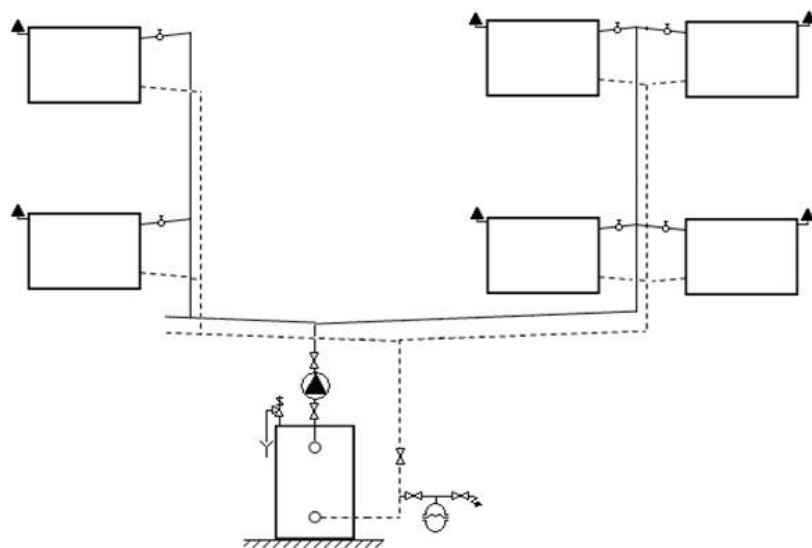

b) függőleges egycsöves

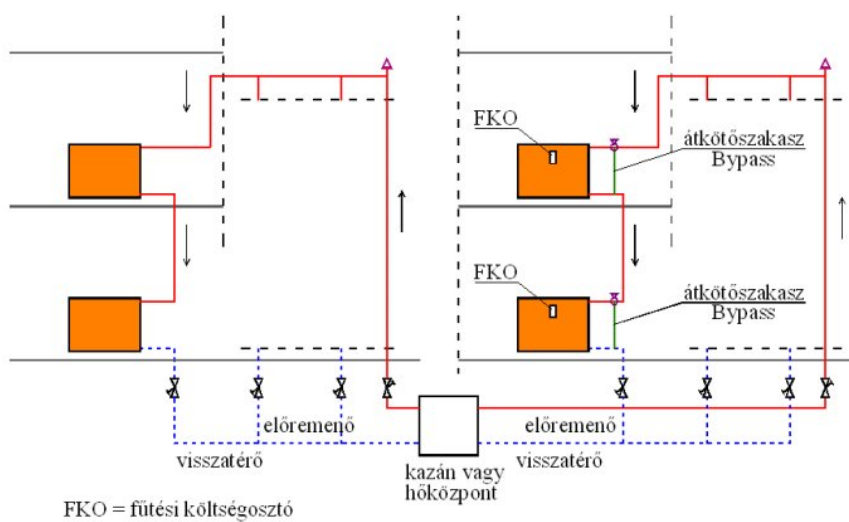

c) vízszintes egycsöves

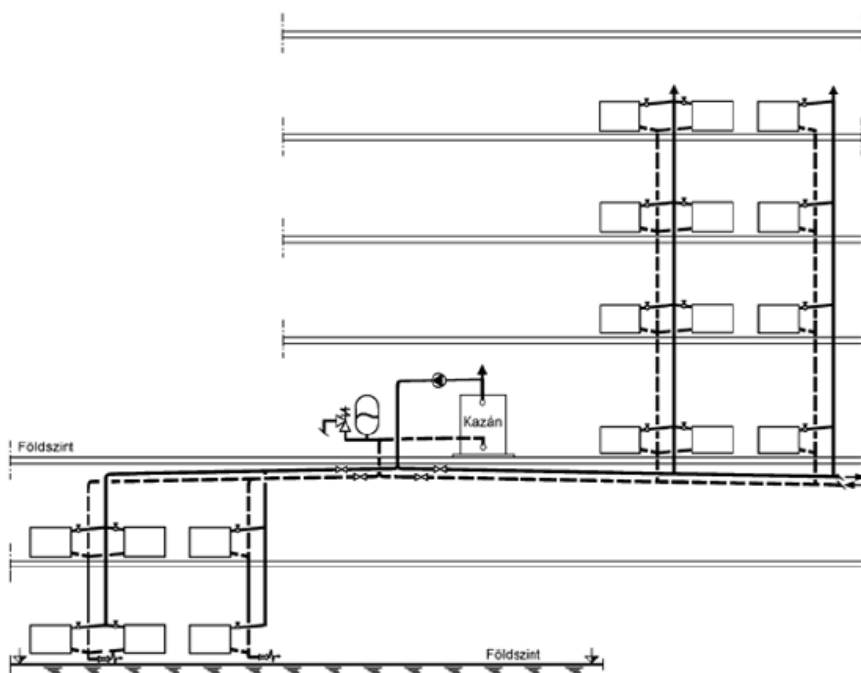
172. ábra A fűtési rendszer csőelrendezés összehasonlítása

173. ábra Alsó elosztású kétsöves fűtési rendszer vázlata

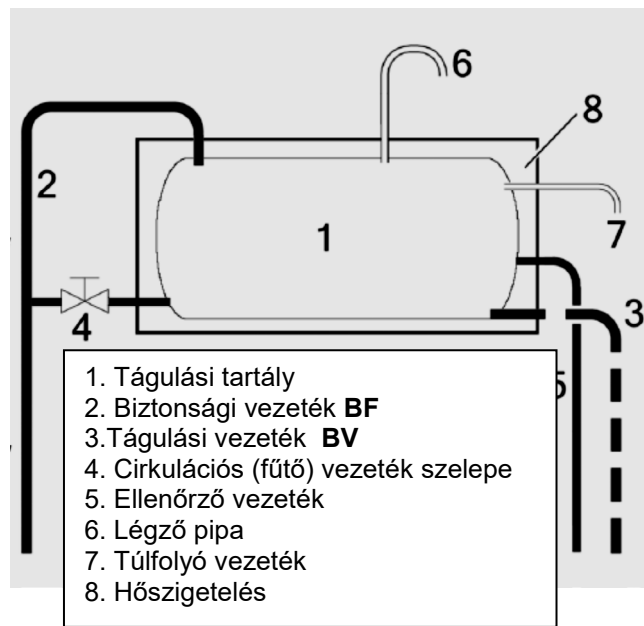

174. ábra Felső elosztású egysöves fűtési rendszer

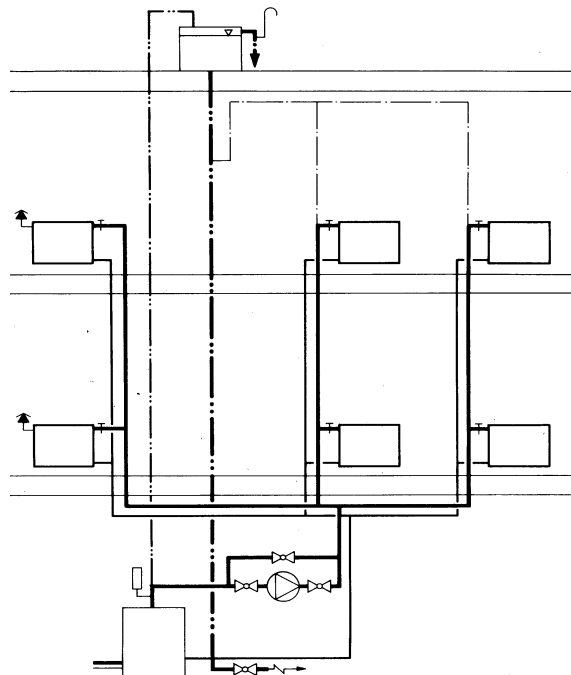

175. ábra Közbenső elosztású kétcsöves fűtési rendszer

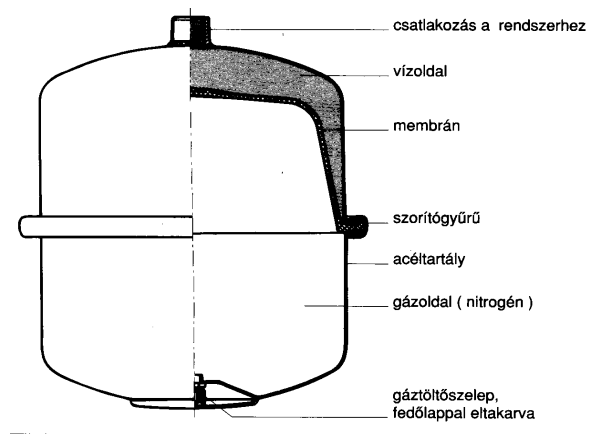
Hőfokváltozás Δt °C	Térfogat növekedés n %
10	0,04
20	0,14
30	0,40
40	0,75
50	1,17
60	1,67
70	2,24
80	2,86
90	3,55

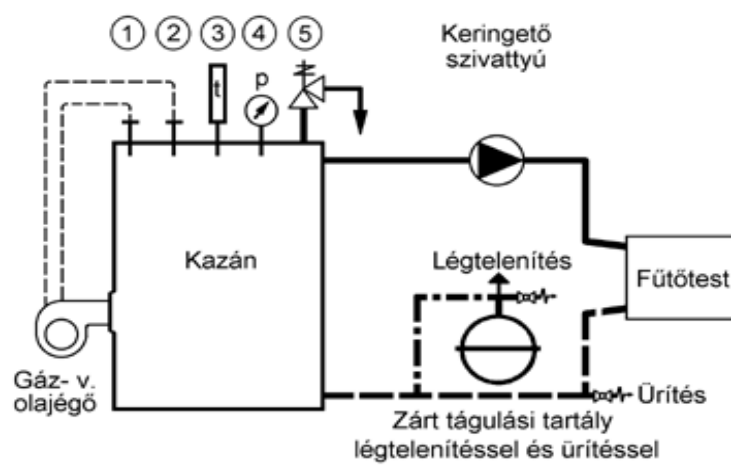
176. ábra Nyitott tágulási tartály és vezetékei

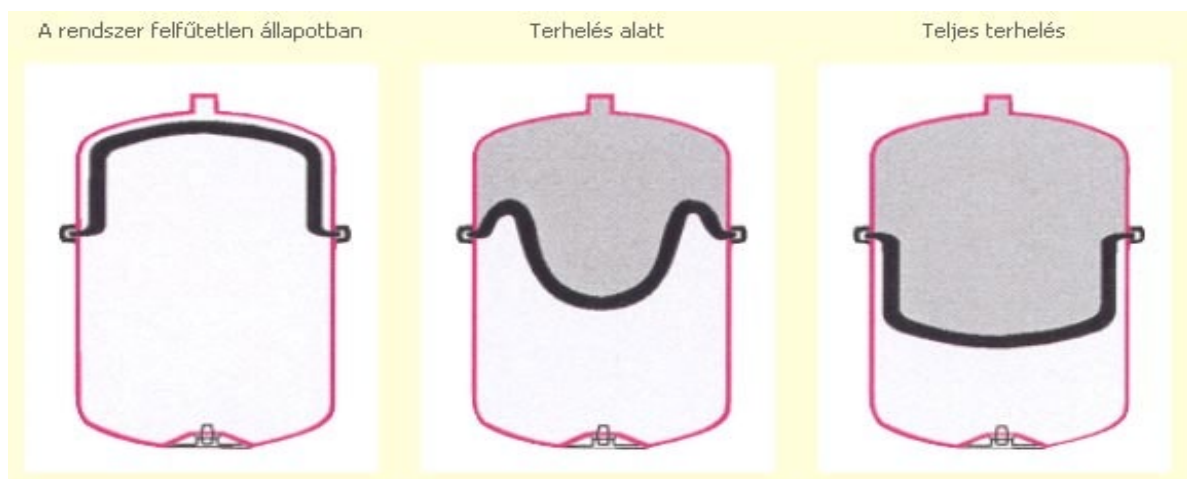
177. ábra Alsó elosztású kétcsöves fűtési rendszer nyitott tágulási tartállyal

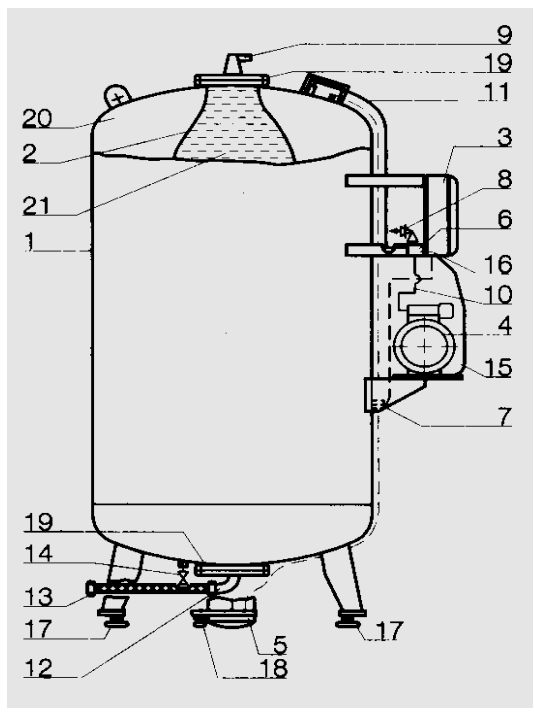
178. ábra Zárt tágulási tartály

179. ábra Fűtési rendszer vázlata zárt tágulási tartállyal

180. ábra A zárt tágulási tartály membrán mozgása az üzemállapot szerint

1. acéltartály
2. butilkaucsuk-membrán
3. vezérlőegység
4. olaj nélküli kompresszor
5. kombinált érzékelő (töltöttségi szint / nyomás)
6. mágnesszelep
7. membránszakadás-érzékelő (kérésre)
8. légoldali biztonsági szelep
9. úszós légtelenítő
10. nyomóvezeték (levegő)
11. mérővezeték
12. rendszercsatlakozás
13. nagynyomású, rugalmas tömlő
14. kondenzvíz-leeresztő golyóscsap
15. kompresszorház
16. földelés
17. állítható lábazat
18. állítócsavar / szállítási biztosítás
19. kémlelőnyílás
20. légoldal
21. vízoldal

181. ábra Kompresszoros zárt tágulási tartály

fűtési (piros)

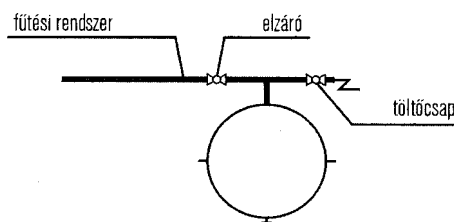

szolár (fehér, vagy sárga)

HMV (sötétkék)

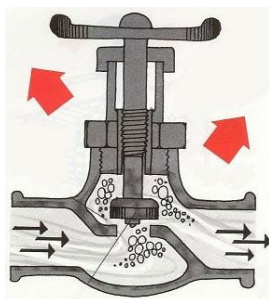
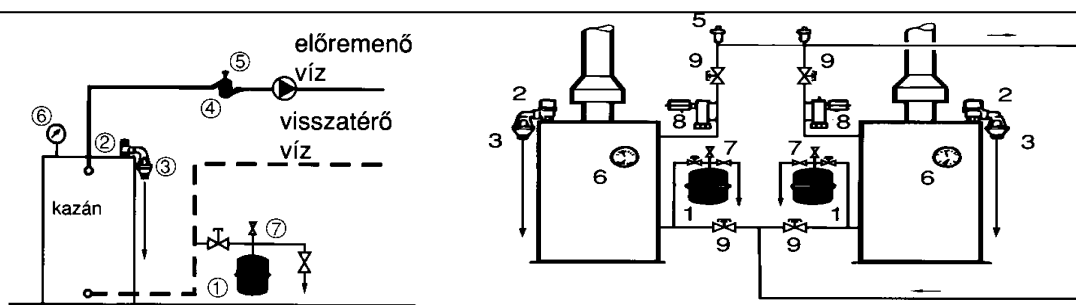
182. ábra Tágulási tartályok épületgépészeti rendszerekhez

183. ábra A zárt tágulási tartály beépítése

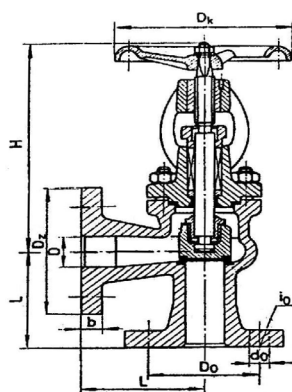
184. ábra Zárt táglulási tartály beépítése, véletlen zárás ellen védett szeleppel, egy és több kazán esetén

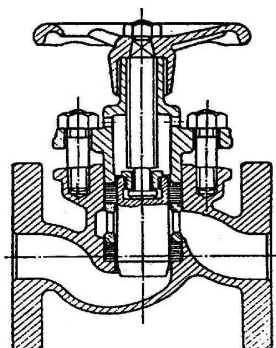
185. ábra Szelep belső szerkezete

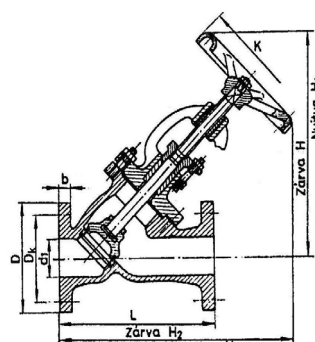
186. ábra Műanyag szelepek

sarokszelep

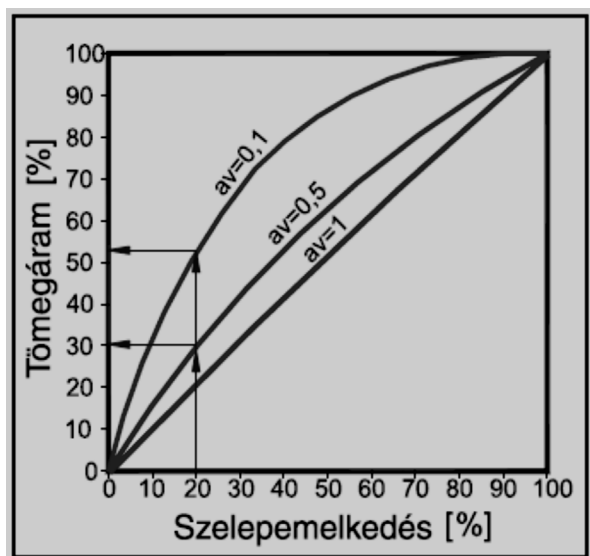

átmeneti szelep

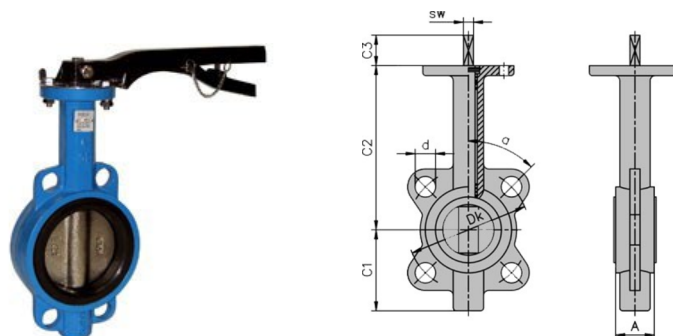

ferde szelep

187. ábra Karimás szelepek metszete

188. ábra

189. ábra Pillangószelep képe és beépítési méretei

csigakerekes állítómű

motoros

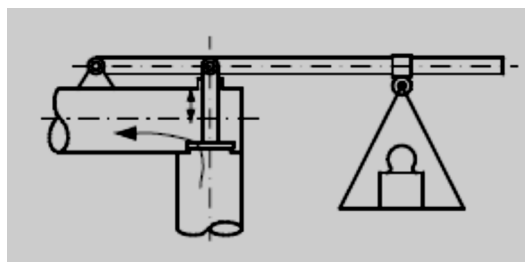

pneumatikus

190. ábra Pillangószelep mozgatói módok

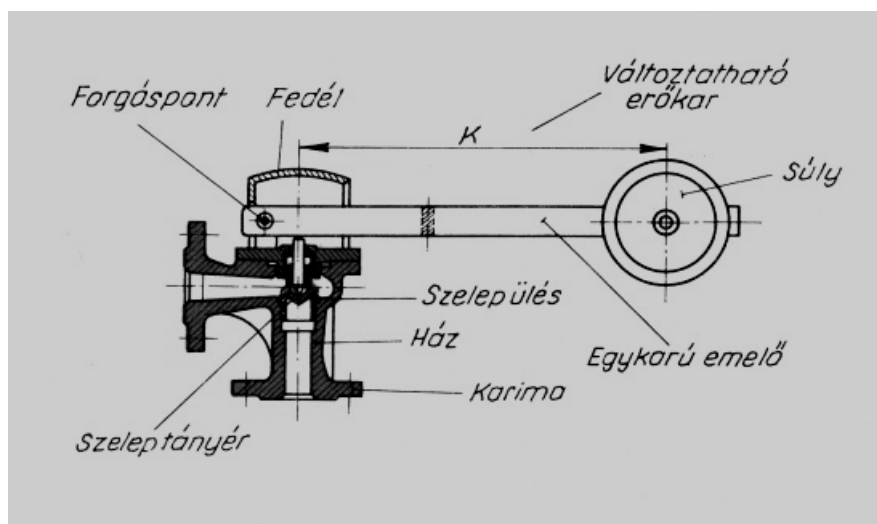

képe

vázlata

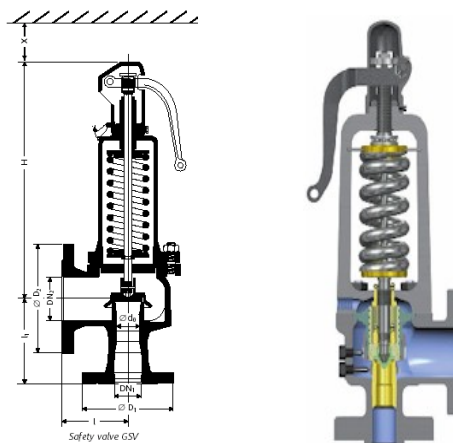
191. ábra Súlyterhelésű biztonsági szelep menetes csatlakozással

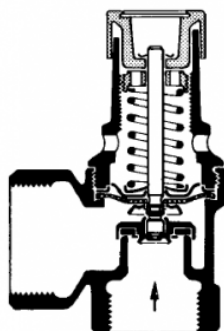
192. ábra Karimás súlyterhelésű biztonsági szelep szerkezeti elemei

193. ábra Rugóterhelésű biztonsági szelepek karimás csatlakozással

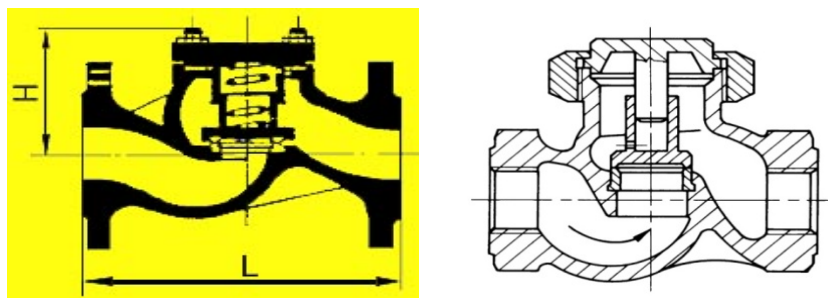
194. ábra Rugóterhelésű biztonsági szelep szerkezeti rajza és metszete

195. ábra Fűtési rendszer biztonsági szelep belső kialakítása

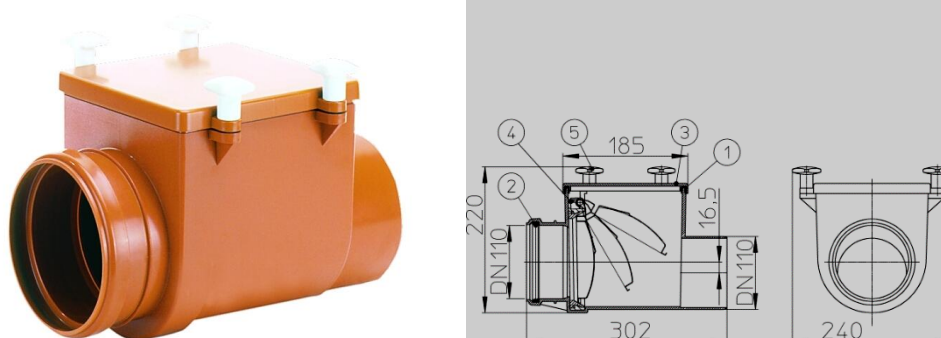
196. ábra Kazánra szerelhető biztonsági szerelvényecsoporthoz DN 25 csatlakozó mérettel szigeteléssel.

197. ábra Nagynyomású visszacsapó szelepek szerkezeti vázlatai

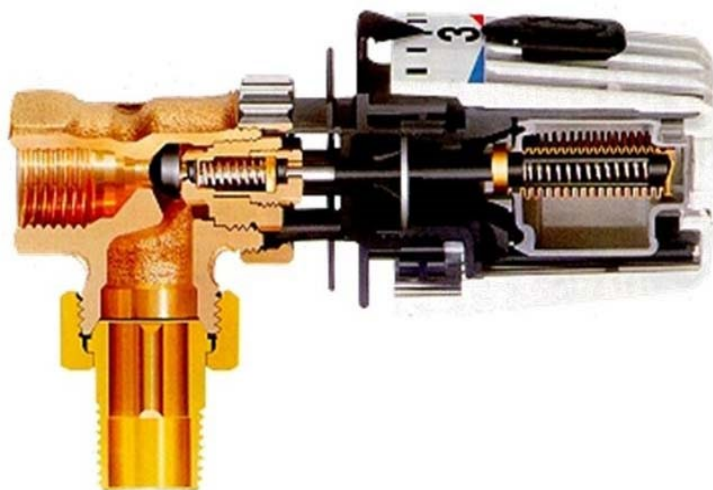
198. ábra Menetes csatlakozású, és karima közé építhető visszacsapó szelepek fűtési rendszerekhez.

199. ábra Csatorna visszacsapó szelep (torlószelep) képe és belső kialakítása

200. ábra Termosztatikus radiátor szeleptest és a termosztát fej

201. ábra Termosztatikus radiátorszelep metszete

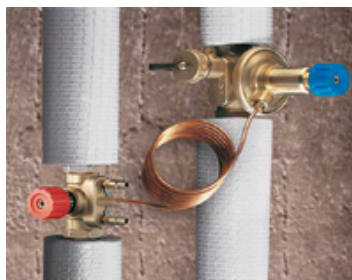
távbeállítós

távérzékelős

202. ábra Külső érzékelős radiátorszelepek

203. ábra Beszabályozó szelepek menetes és karimás kötéssel

204. ábra Nyomáskülönbség szabályozó (strangszabályozó) szeleppár

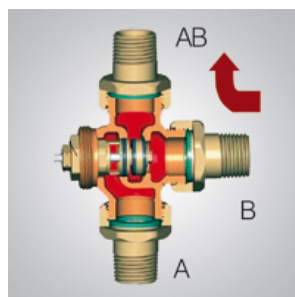
205. ábra Állítható hőfokszabályozó szelep menetes csatlakozással

206. ábra Segédenergia nélküli hőfokszabályozó karimás szelepek termosztáttal és kapillárisal

207. ábra Háromjáratú keverőszelep

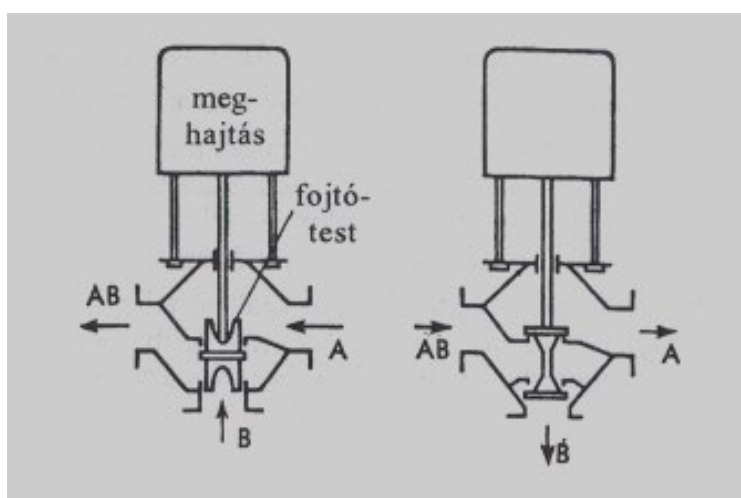
A hidegvíz   **B** melegvíz   **AB** kevert víz

208. ábra Háromjáratú keverőszelep metszete

209. ábra Háromjáratú, (kétutú) motoros szelep képe

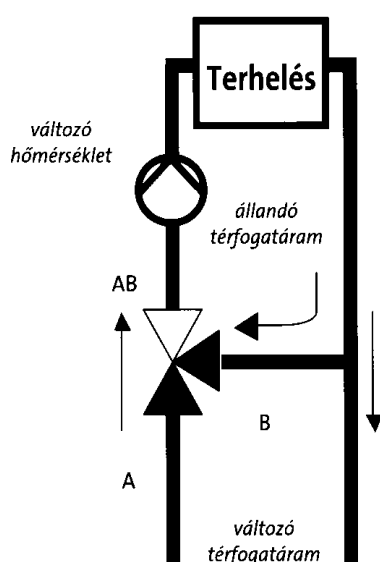

keverőszelep

elosztószelep

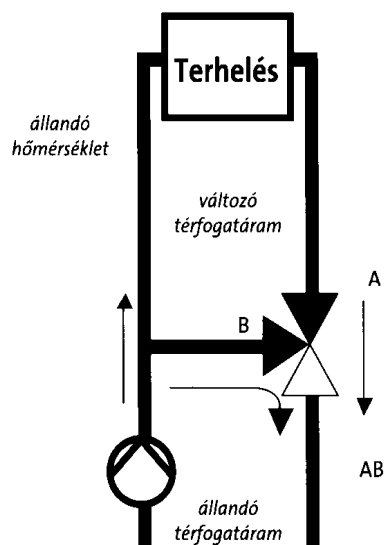
210. ábra Háromjáratú, (kétutú) motoros szelep funkciói

Kétutú szelep keverésre

211. ábra

Kétutú szelep elosztásra

212. ábra

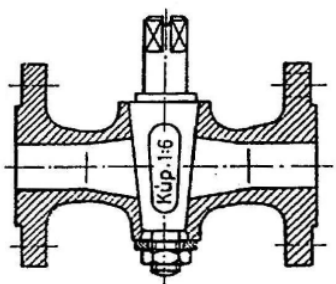
213. ábra Hűtőköri mágnes szelepek forrasztvéges csatlakozással

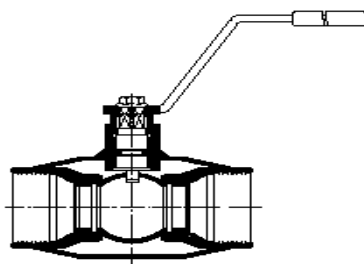
214. ábra menetes csatlakozású mágnesszelepek

215. ábra Gázvezetékbe építhető 24 V-os karimás csatlakozású mágnesszelep

216. ábra Kúpos csap

217. ábra Golyóscsap szerkezeti rajza

karimás

belső menetes

külső menetes

218. ábra Golyóscsapok csatlakozási megoldásai

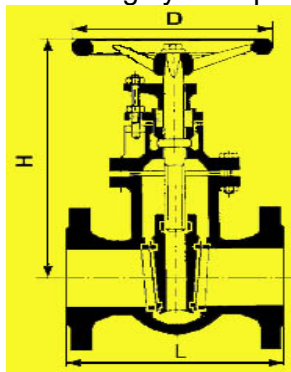
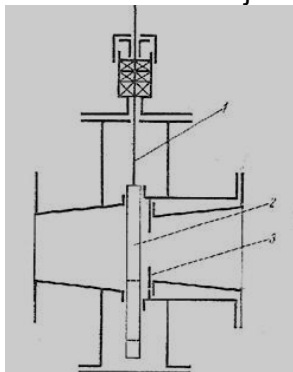
219. ábra Gázvezetékbe építhető zártházú golyóscsap

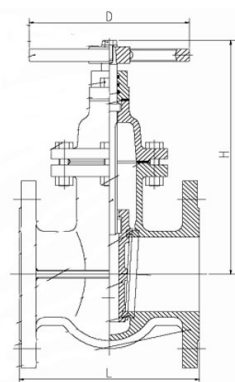
220. ábra Motoros golyóscsap

221. ábra Háromjáratú karimás golyóscsap

222. ábra Tolózár elvi vázlata és metszete

223. ábra Tolózár metszetrajza és képe

belső menetes

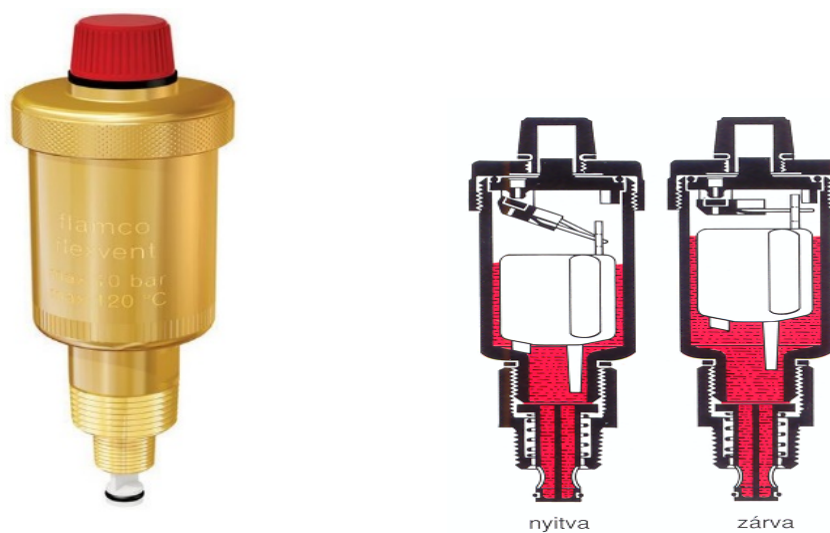

motormozgatású karimás

műanyag PE hegesztő toldattal

224. ábra Különféle tolózár kialakítások

225. ábra Automatikus légtelenítő szelep képe, nyitott és zárt helyzete

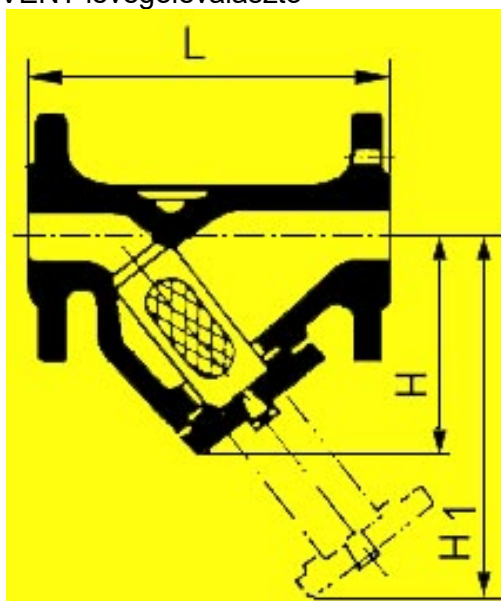
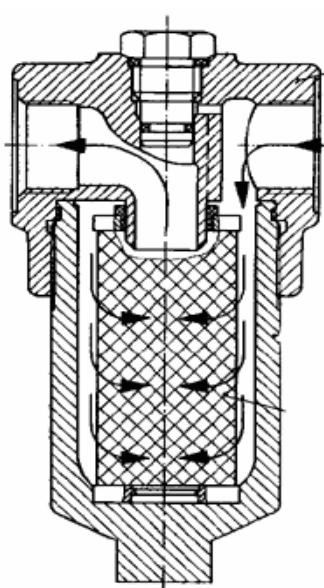
226. ábra Radiátor légtelenítő szelep

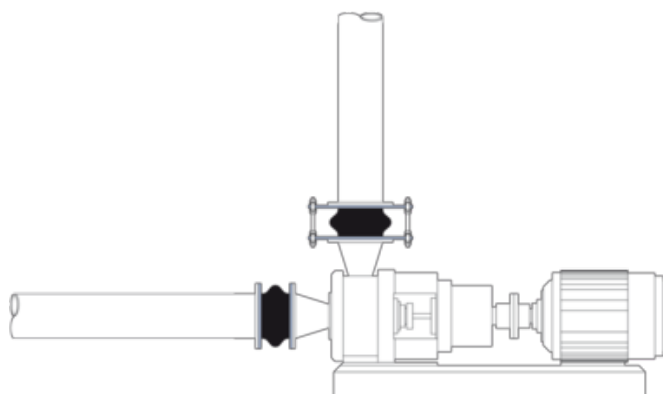
227. ábra SPIROTOP AutoClose szolár légtelenítő

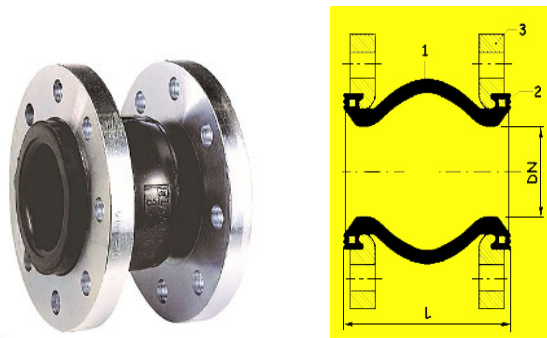
228. ábra SPIROVENT levegőleválasztó

229. ábra Menetes és karimás csatlakozású folyadékszűrő

230. ábra Szivattyú feszültségmentes beépítése gumi kompenzátorral

231. ábra Karimás gumi kompenzátor

232. ábra Menetes gumikompenzátor

233. ábra Nemesacél kompenzátorok

Alkalmazási területek: tengelyirányú elmozdulások, összenyomás, dilatáció elnyelését szolgálja merev csővezetékben.

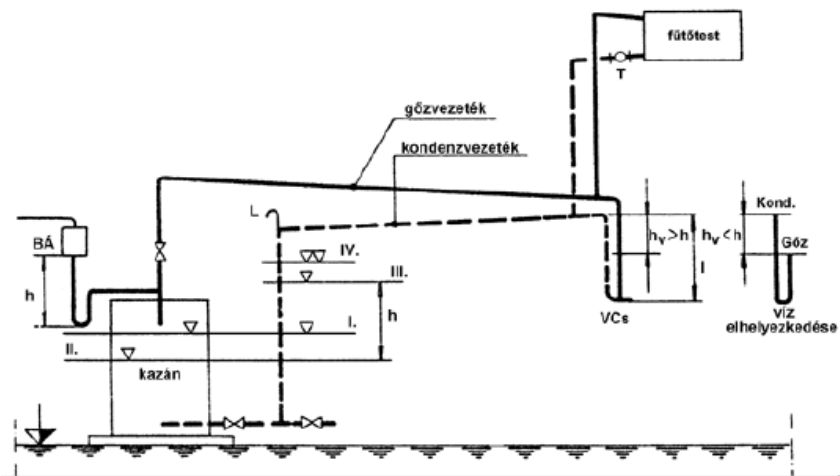

234. ábra Nemesacél kompenzátor hegeszthető toldattal

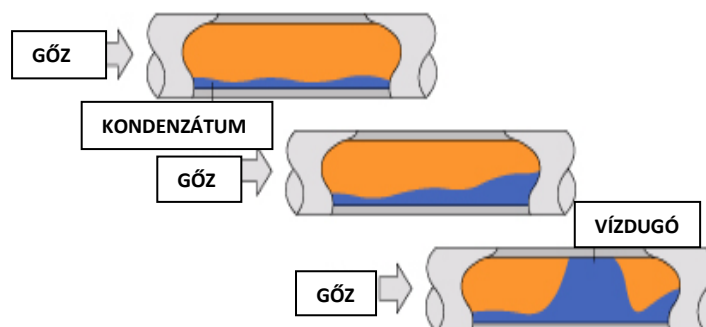

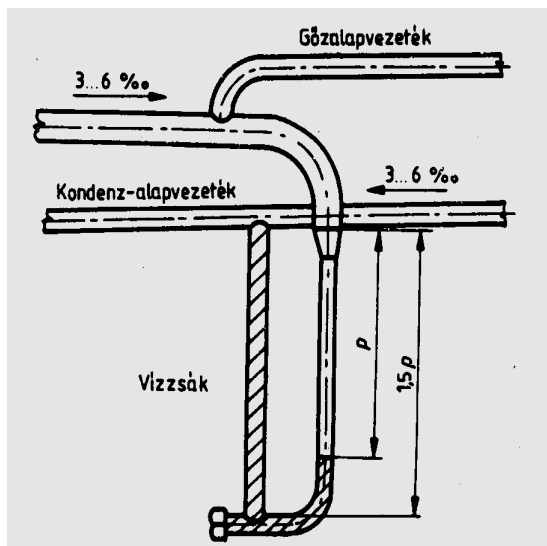
235. ábra Rézvezetékbe forrasztható kompenzátor

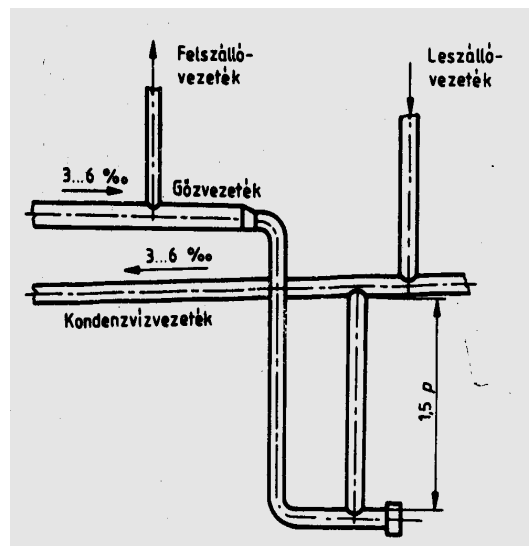
236. ábra Kisnyomású gőzfűtés elvi kialakítása és vízmagasság szintjei

237. ábra A vízütés kialakulása

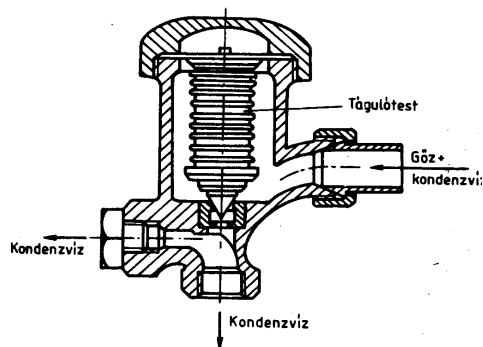

alapvezetéken „fűrészfog”

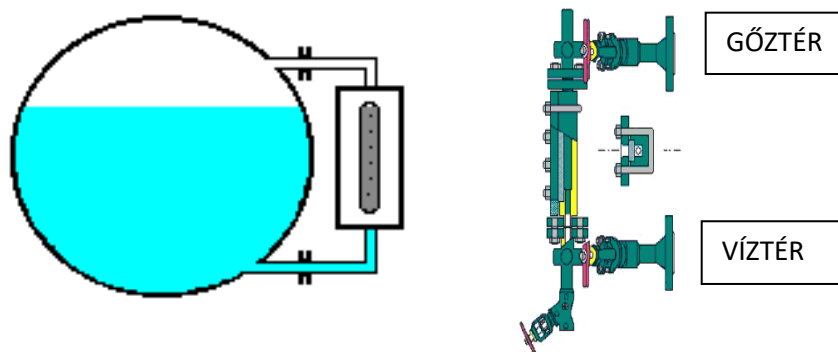

felsőálló közelében „vízzsák”

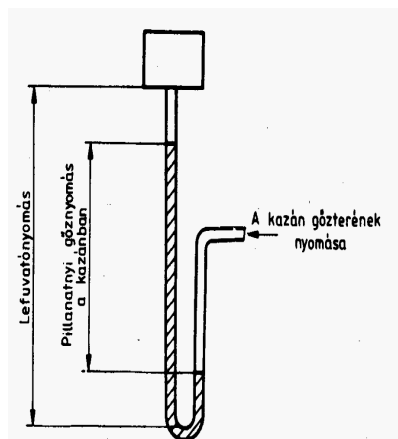
238. ábra Csővezetéki kialakítások

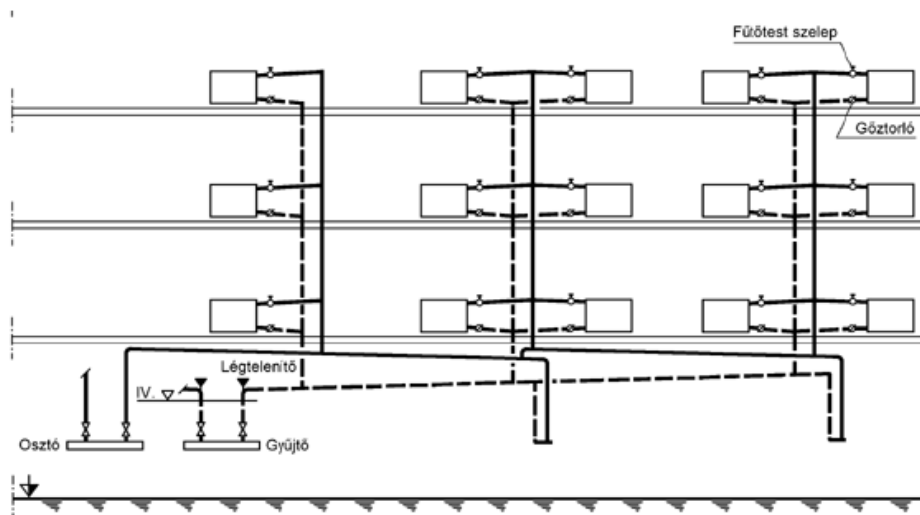
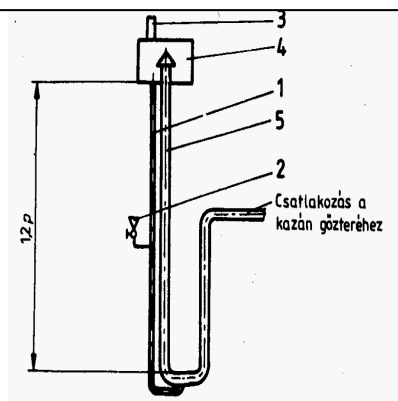
239. ábra Tágulóttestes gőztorló szelep

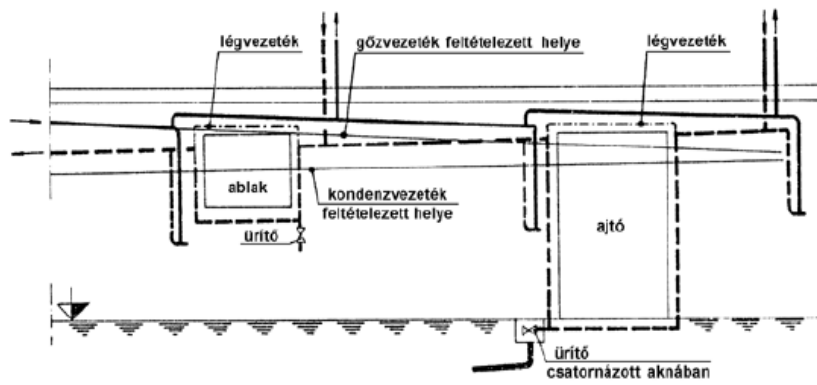
240. ábra Vízállásmutató

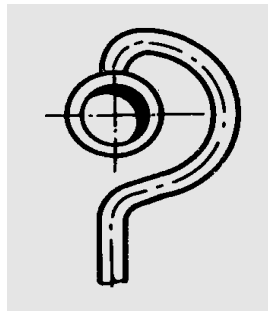
241. ábra Nyomásviszonyok a biztonsági állványcsőben

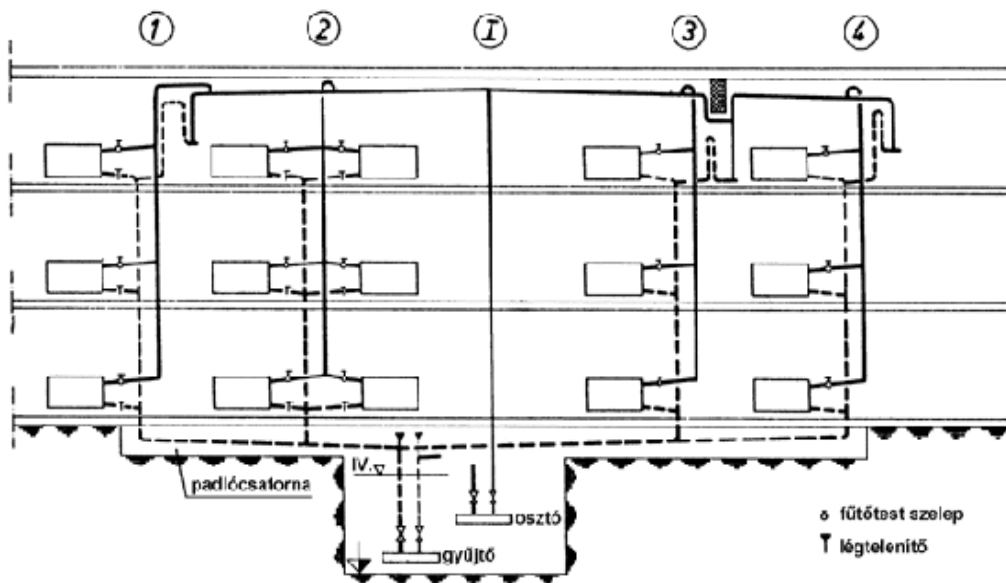
242. ábra Alsóé osztású gőzfűtés

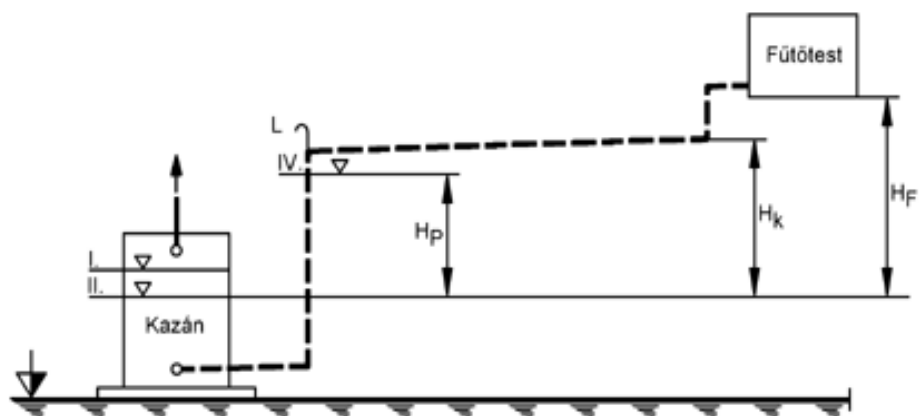
243. ábra Nyílászáró szerkezetek megkerülése

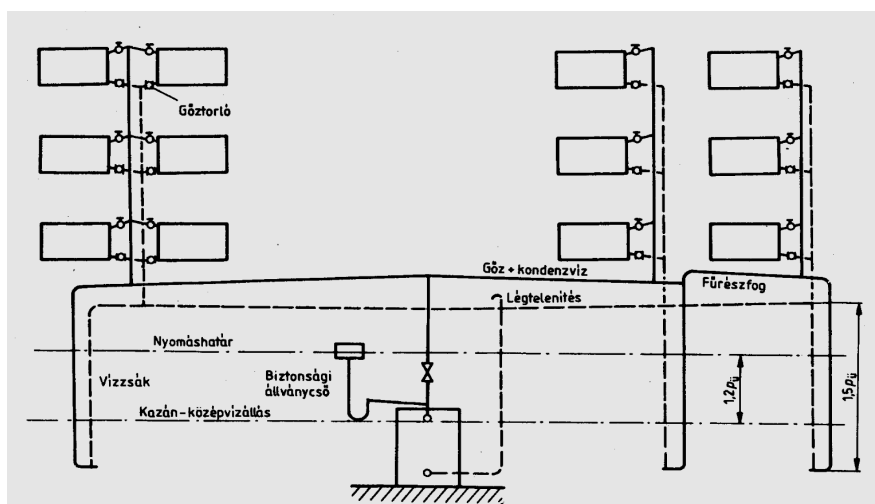
244. ábra Pásztorbot kialakítása a gőzvezeték leágazásánál

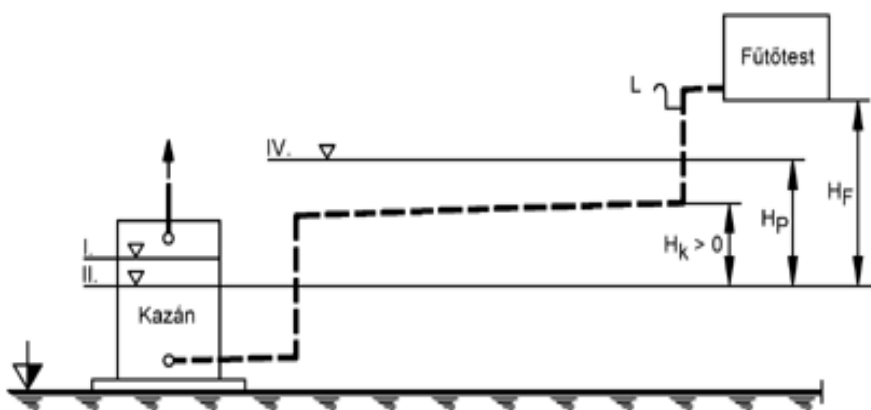
245. ábra Felső elosztású gőzfűtés

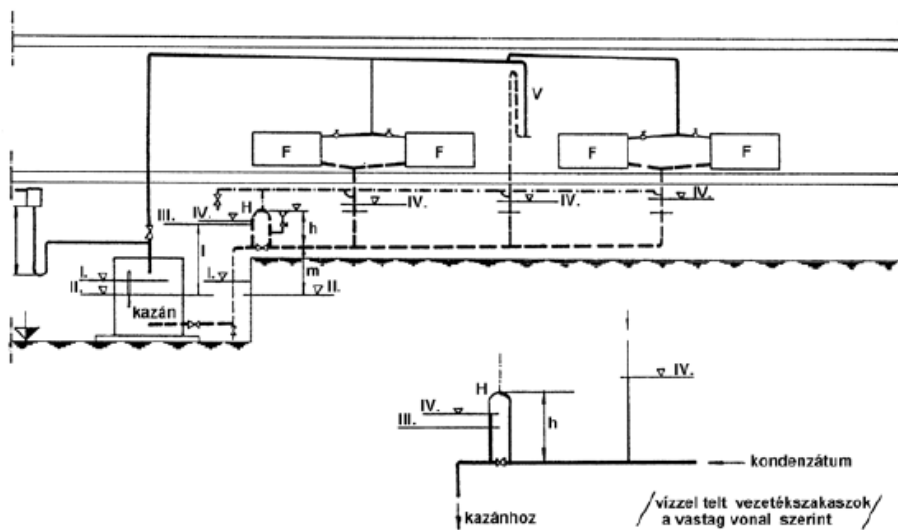
246. ábra Száraz kondenzvezeték elvi kialakítása

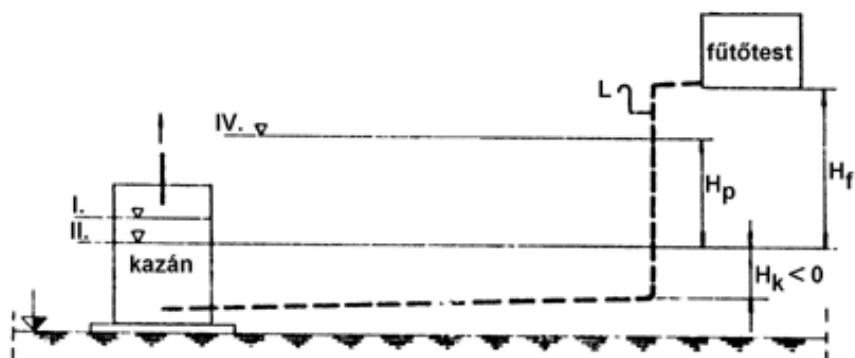
247. ábra Alsó elosztású gőzfűtés száraz kondenzvezetékkel

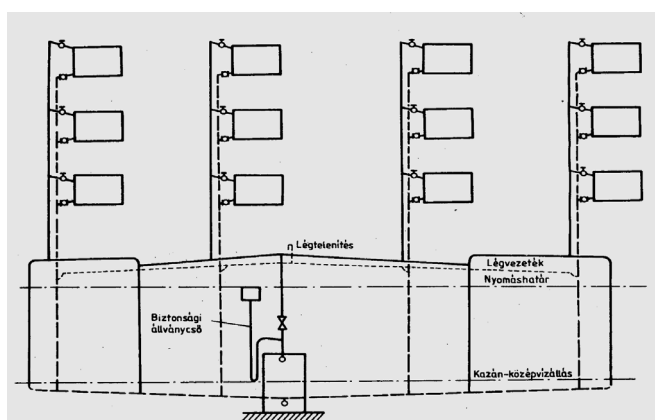
248. ábra Félnedves kondenzvezeték elvi kialakítása

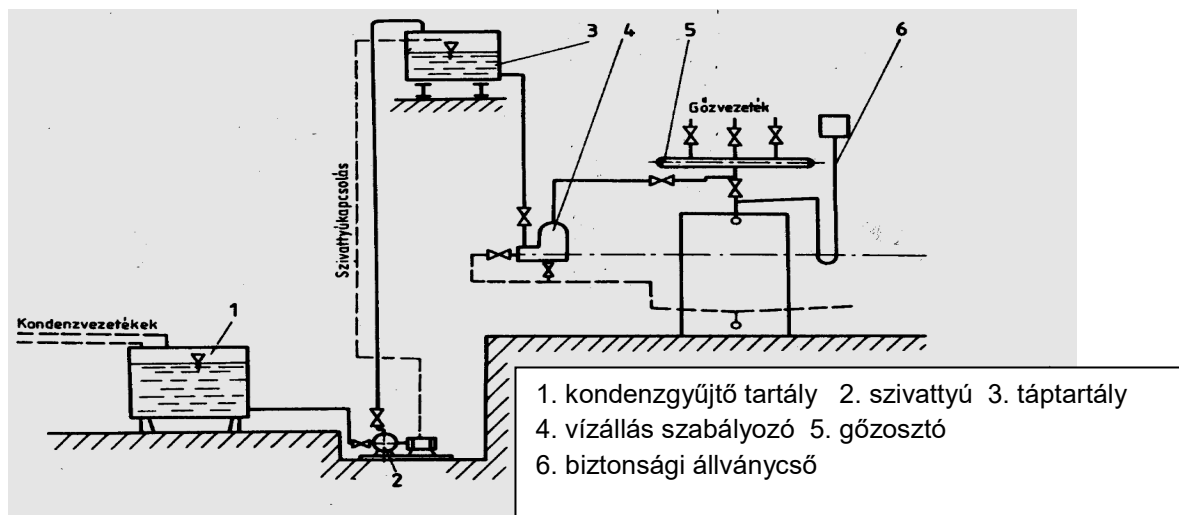
249. ábra Félnedves kondenzvezeték gyakorlati kialakítása

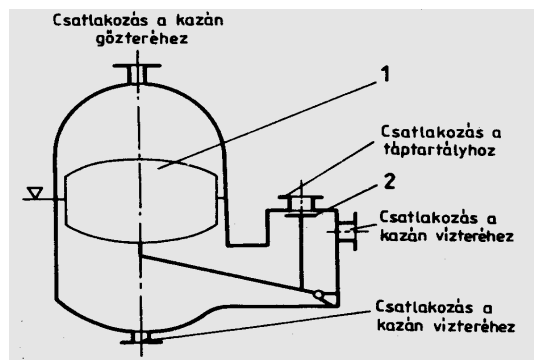
250. ábra Nedves kondenzvezeték elvi vázlata

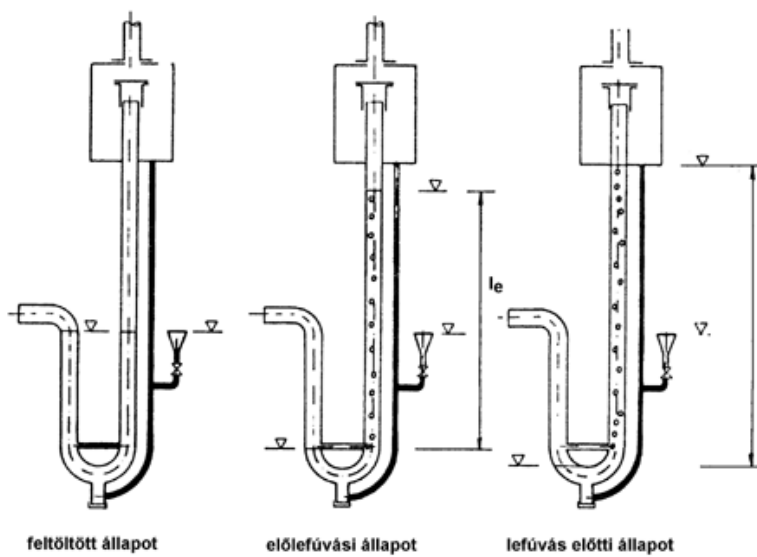
251. ábra alsó elosztású gőzfűtés nedves kondenz vezetékekkel

252. ábra Kondenzvíz visszatáplálás szivattyúval

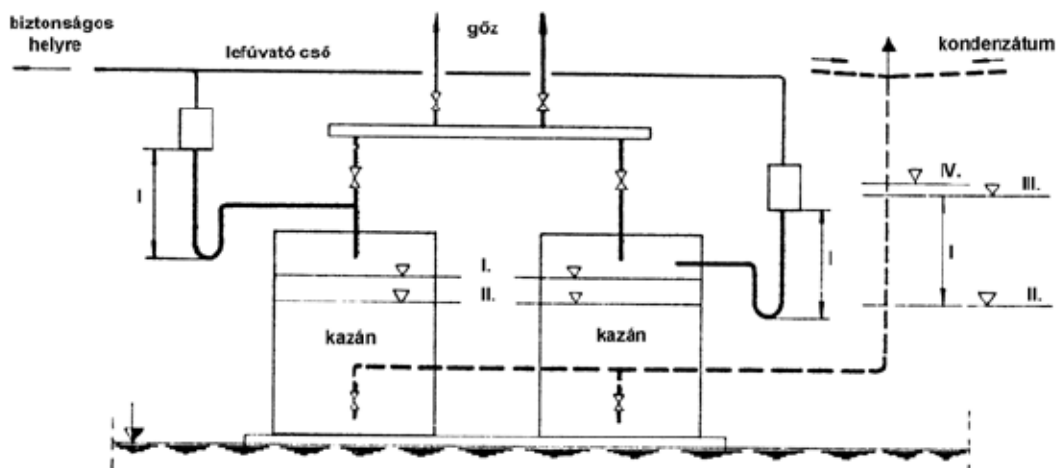

253. ábra Úszós szintszabályzó

254. ábra Biztonsági állványcső

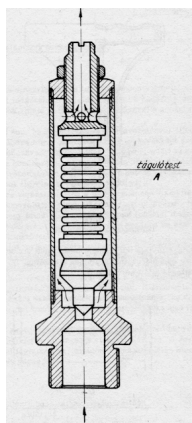

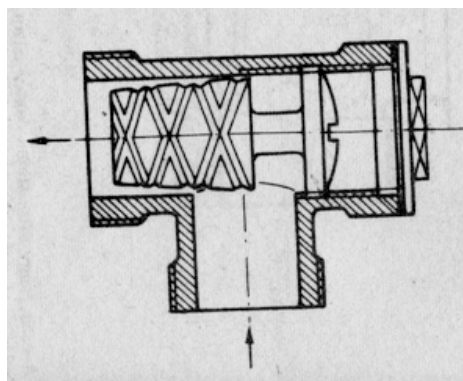
255. ábra Biztonsági állványcső bekötési lehetőségei

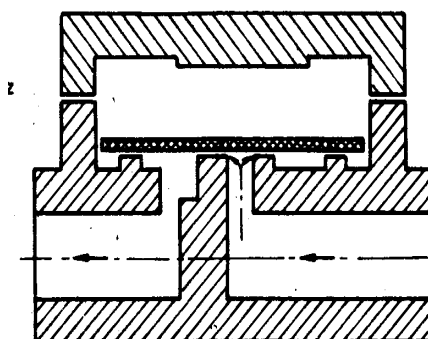
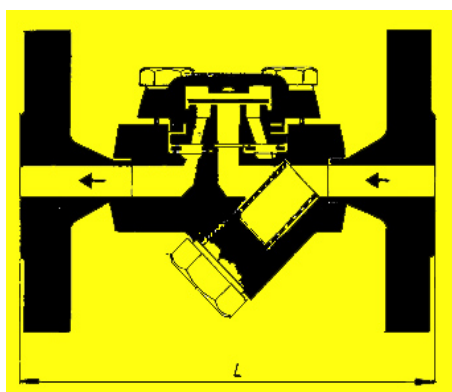
256. ábra Vízállásmutató

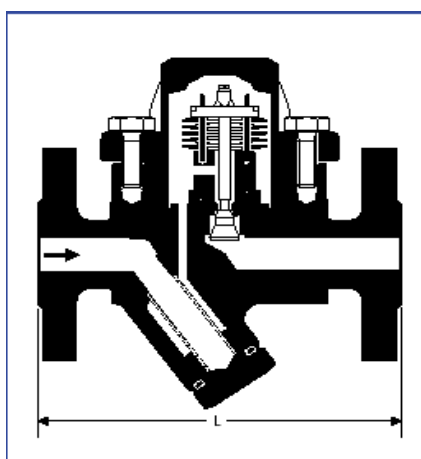
257. ábra Automatikus légtelenítő és légbeszívó

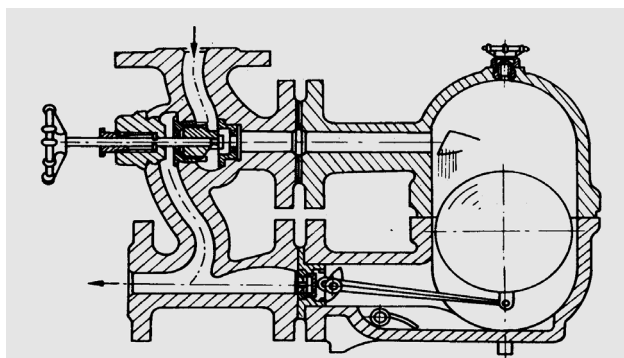
258. ábra Labirint működésű sarok gőztorló

259. ábra Termodinamikus kondenzvíz-leválasztó

260. ábra Termikus kondenzvízleválasztó

261. ábra Úszós kondenzedény

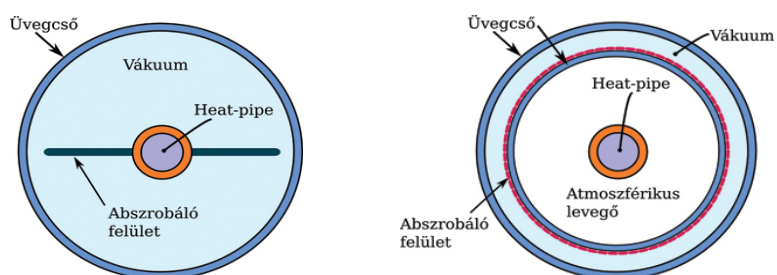
262. ábra Síkkollektor képe és szerkezete

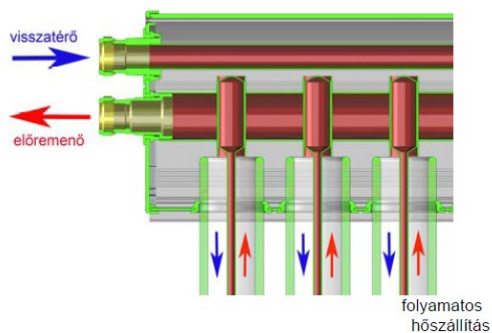
263. ábra Tetőre szerelt síkkollektorok

264. ábra Szolárszőnyeg medencefűtéshez

265. ábra Vákuumcsöves napkollektor szerkezetek

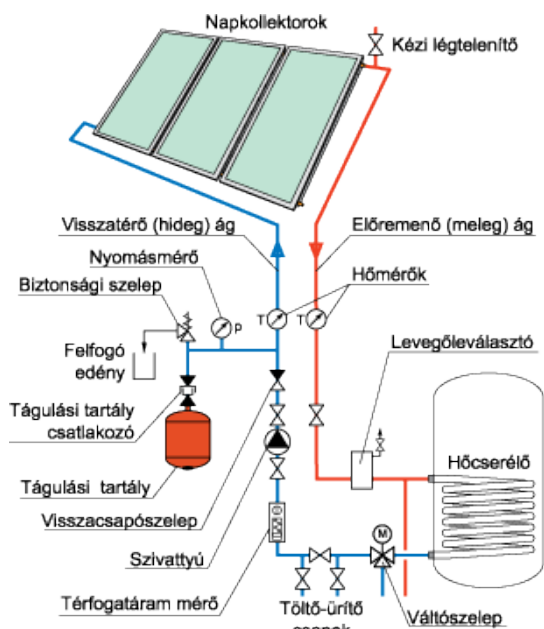
266. ábra Vákuumcsöves napkollektor képe és szerkezete

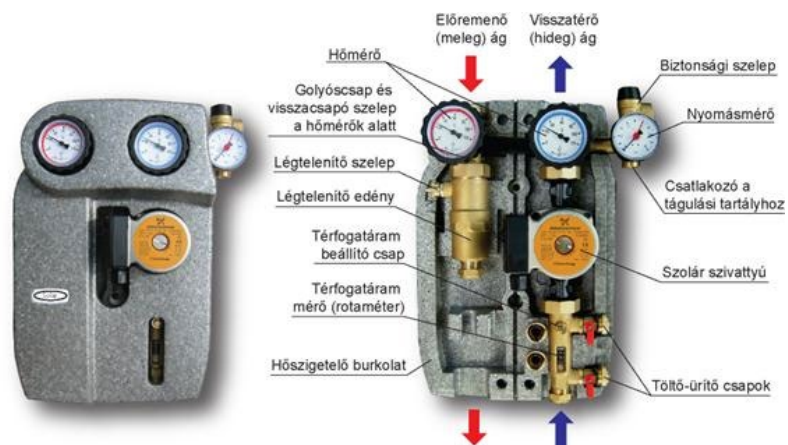
267. ábra Vákuumcsöves napkollektorok elhelyezése függőleges falfelületen

268. ábra Tetőn elhelyezett vákuumcsöves kollektorok

269. ábra Napkollektoros rendszer részegységei

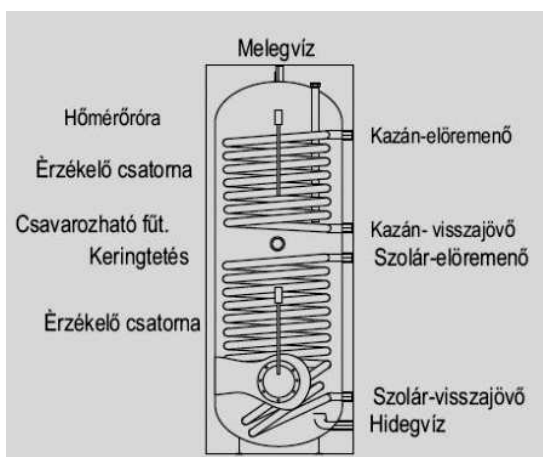

270. ábra Szoláris egység

271. ábra Szolar tágulási tartály

két fűtőcsőkhígyóval

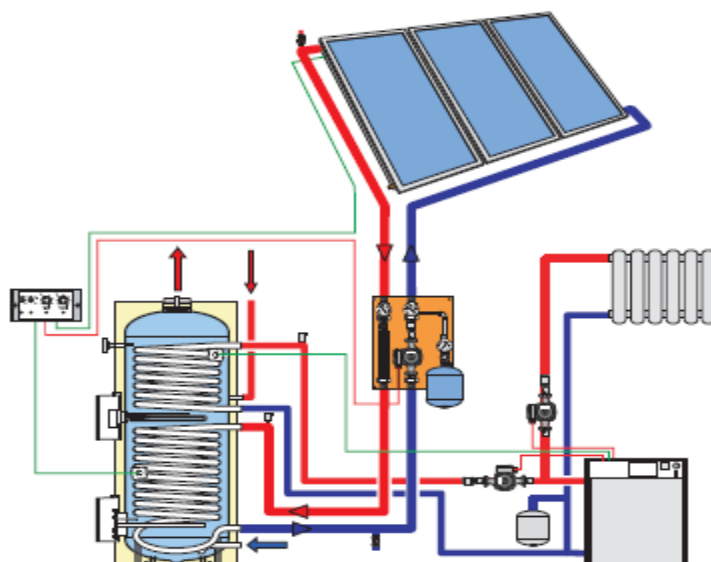

osztott kombitároló

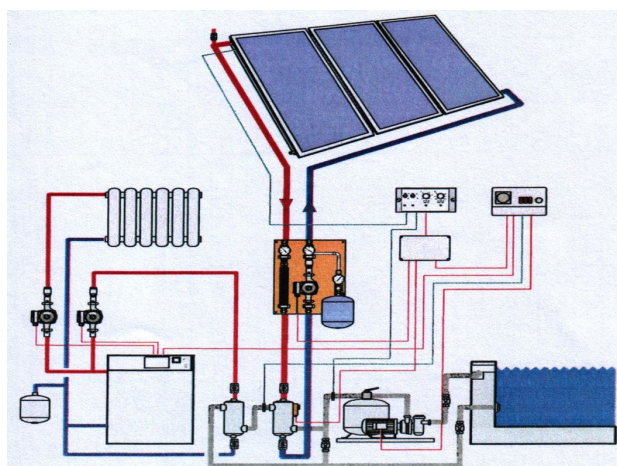
272. ábra Szolar tartály

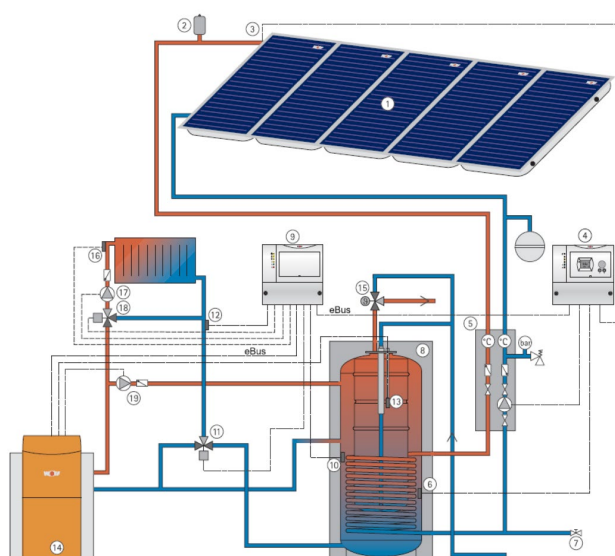
273. ábra Napkollektoros rendszer vezérlő egységek

274. ábra Melegvíz-ellátás napenergiával

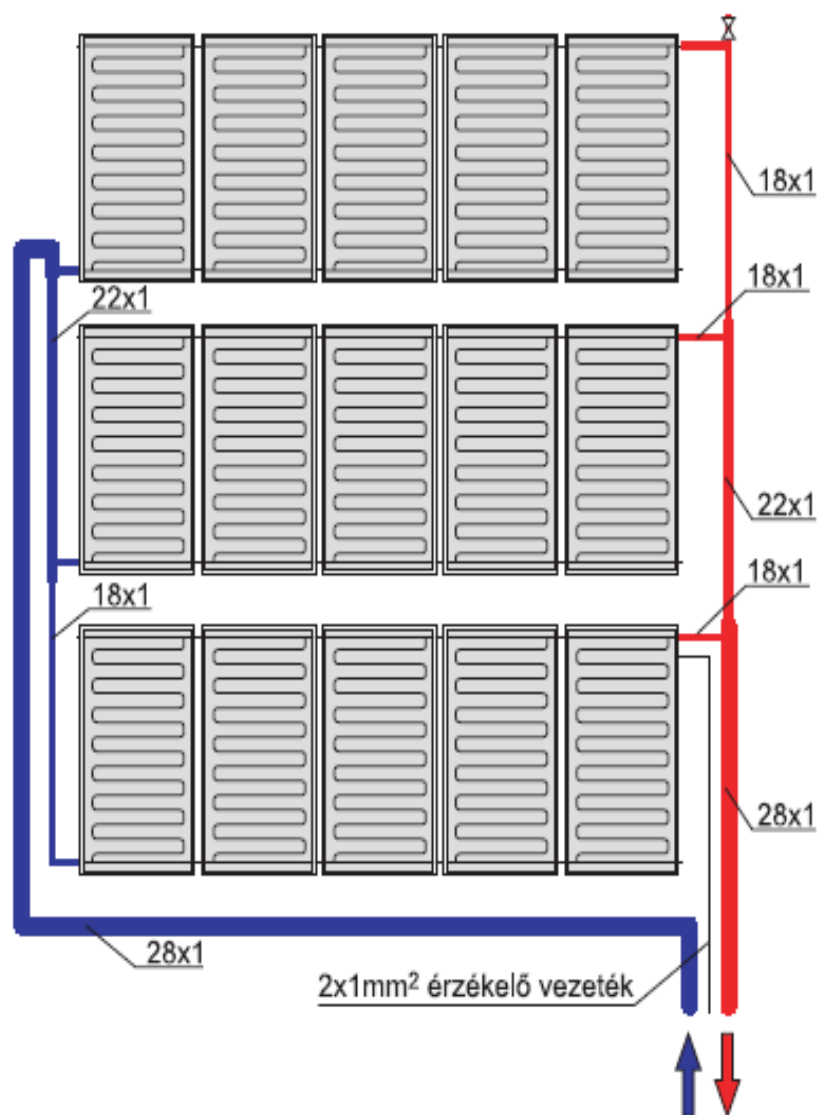

275. ábra Medencefűtés napenergiával

276. ábra Épületek fűtésrészegítése napkollektorral

277. ábra Kollektor mező csővezeték kapcsolás

Kollektormező szerelése lapostetőre képekben

tartósínek és terhelő betontömbök elhelyezése

speciális Alu idomos tarókeretek

kollektorok előkészítése

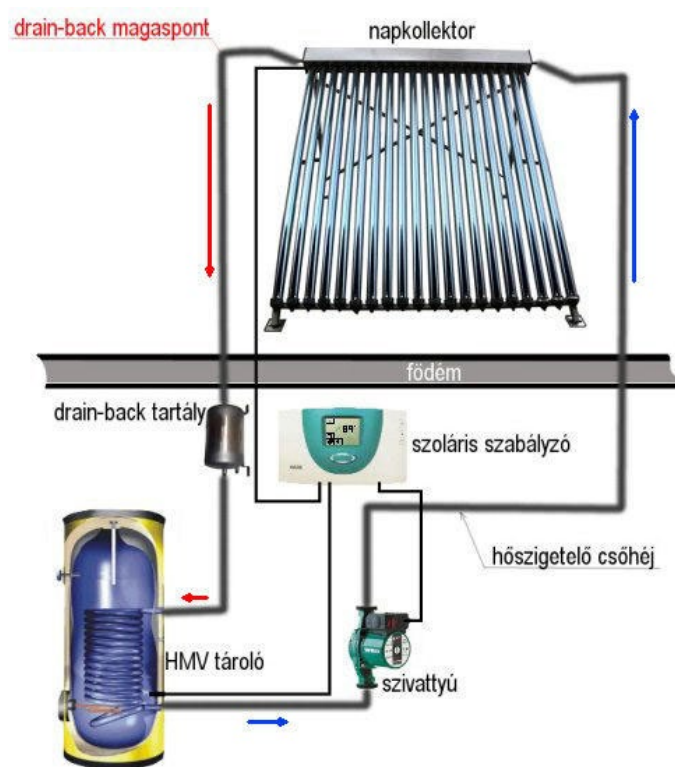
kollektorok összekapcsolása

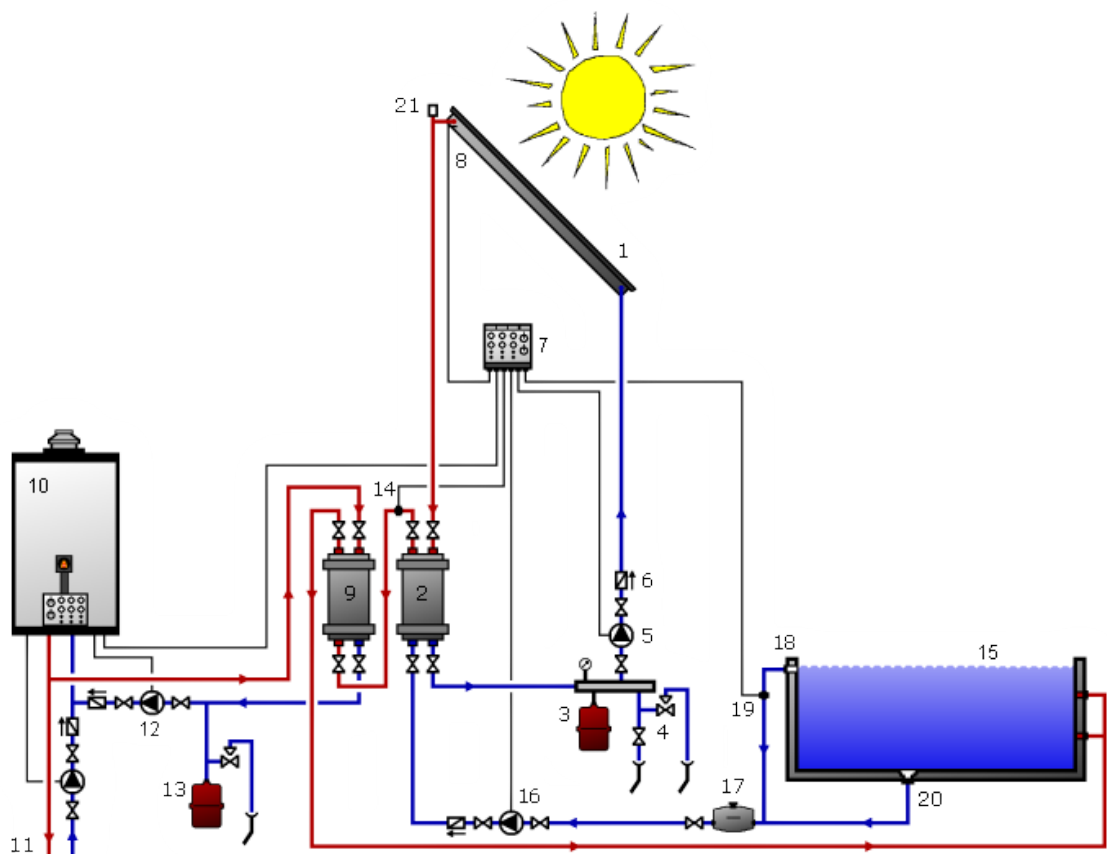
278.ábra Elkészült rendszer

279. ábra Drain-back tartály kialakítása

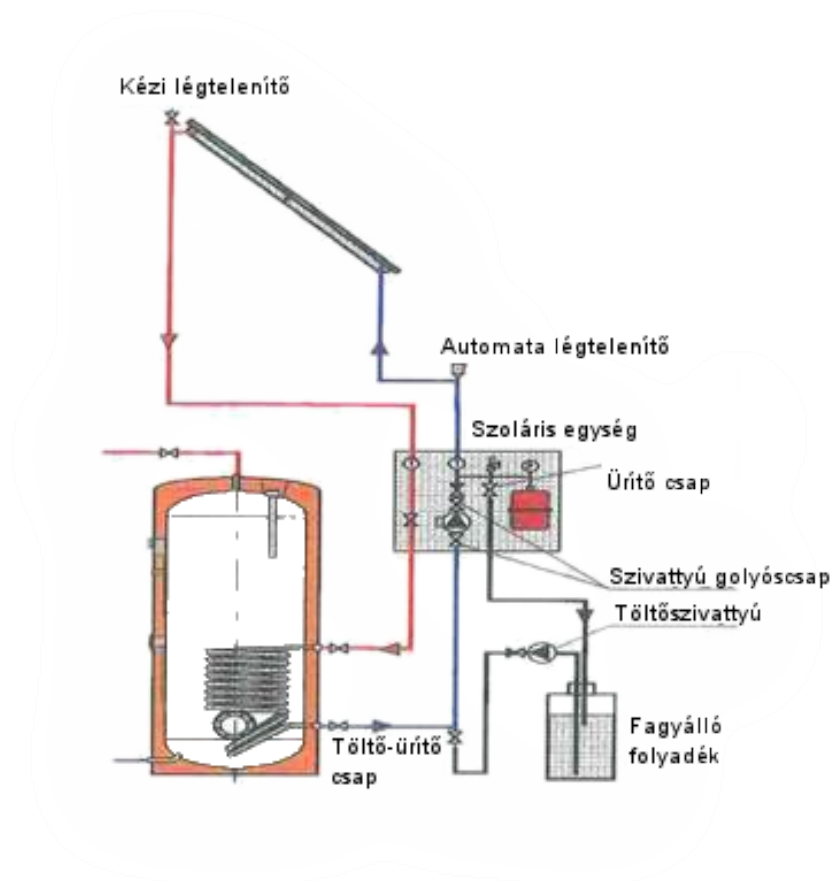

280. ábra Drain-back elvi vázlata

1. Napkollektorok 2. Kollektor-medence hőcserélő 3. Napkollektor-köri tágulási tartály
4. Kollektor-köri ürítő- és biztonsági szelep (max. 4 bar) 5. Napkollektor-köri keringető szivattyú
6. Egyirányú szelep 7. Napkollektor vezérlő egység 8. Napkollektor hőmérsékletérzékelő
9. Kazán-medence hőcserélő 10. Kazán 11. Fűtési hálózat
12. Medence fűtés-köri keringető szivattyú 13. Tágulási tartály és biztonsági szelep
14. Kollektor-medence hőcserélő hőmérsékletérzékelő 15. Medence 16. Medence vízforgató szivattyú
17. Medence vízszűrő 18. Medence túlfolyó 19. Medence hőmérsékletérzékelő 20. Medenceürítő
21. Légtelenítő szelep

281. ábra Medencefűtő napkollektoros rendszer

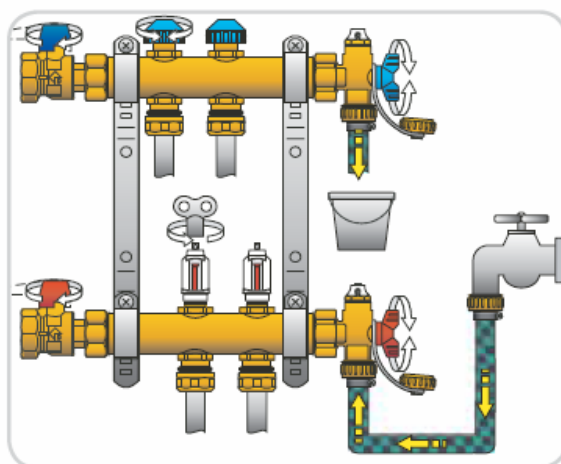

282. Napkollektoros rendszer feltöltése, átöblítése

283. ábra feltöltő szivattyú napkollektoros rendszerhez

284. ábra Mosatás és nyomáspróba kapcsolása

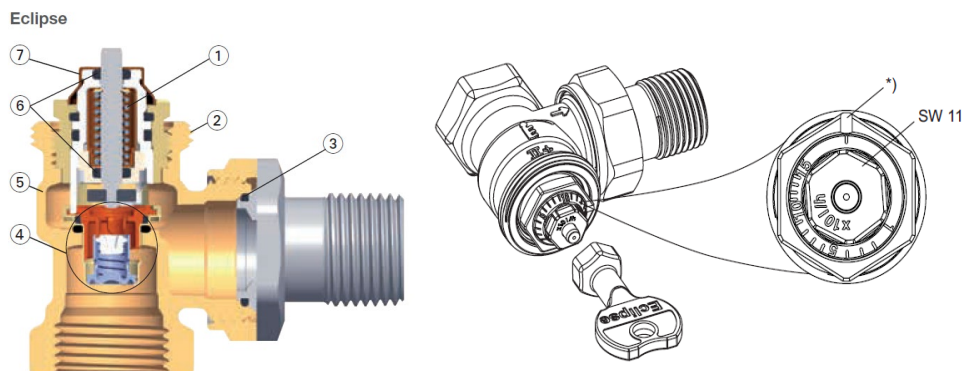
Próbanyomás = $p_{\text{ü}} \times 1,5 + 1 \text{ bar}$

285. ábra Nyomáspróba pumpa

286. ábra Beszabályozó többfunkciós szelepek

1. Az erős feszítő rugó nagy pozicionáló erővel kombinálva biztosítja, hogy a szelep ne tapadjon le. 2. IMI Heimeier M30x1.5 csatlakozás termosztatikus fejekhez és szelepmozgatókhoz. 3. EPDM O-gyűrű 4. Automatikus térfogatáram korlátozó 5. Sárgaréz szeleptest 6. Hosszú élettartamú kettős O-gyűrűs tömítés 7. Fokozatmentes előbeállítás

287. ábra Automatikus térfogatáram korlátozó szelep

Előbeállítási értékek a különféle radiátorteljesítményekhez és hőfoklépcsőhöz

Q [W]	200	250	300	400	500	600	700	800	900	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2600	2800	3000	3200	3400	3600	3800	4000	4800	5300	6500	6800
Δt [K]																													
10	2	2	3	3	4	5	6	7	8	9	10	12	14	15															
15	1	1	2	2	3	3	4	5	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15											
20	1	1	1	2	2	3	3	3	4	4	5	6	7	8	9	10	10	11	12	13	14	15							
30	1	1	1	1	1	2	2	2	3	3	3	4	5	5	6	6	7	8	8	9	9	10	10	11	12	14	15		
40		1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	7	8	8	9	10	11	14	15

Δp min. 10 - 100 l/h = 10 kPa
Δp min. 100 - 150 l/h = 15 kPa

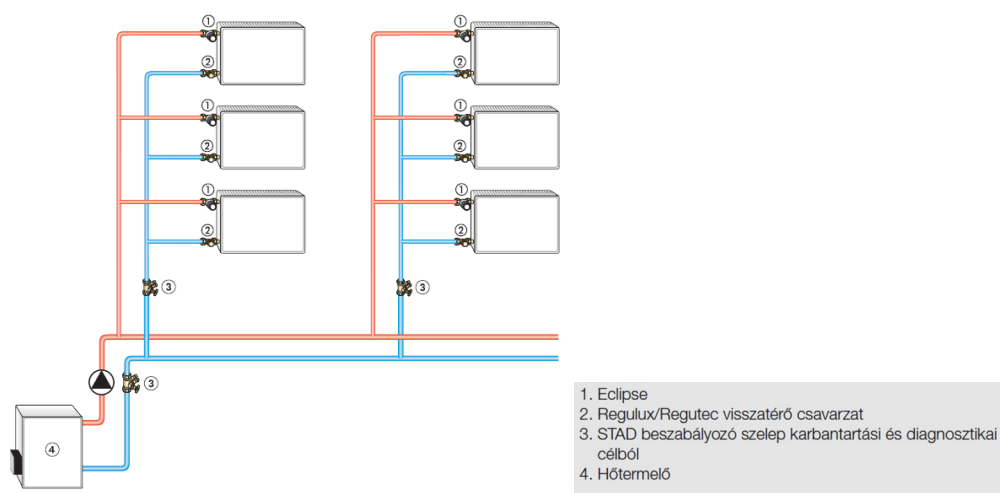
Q = radiátor teljesítmény Δt = hőfoklépcső Δp = nyomáskülönbség

288. ábra Beállítási táblázat

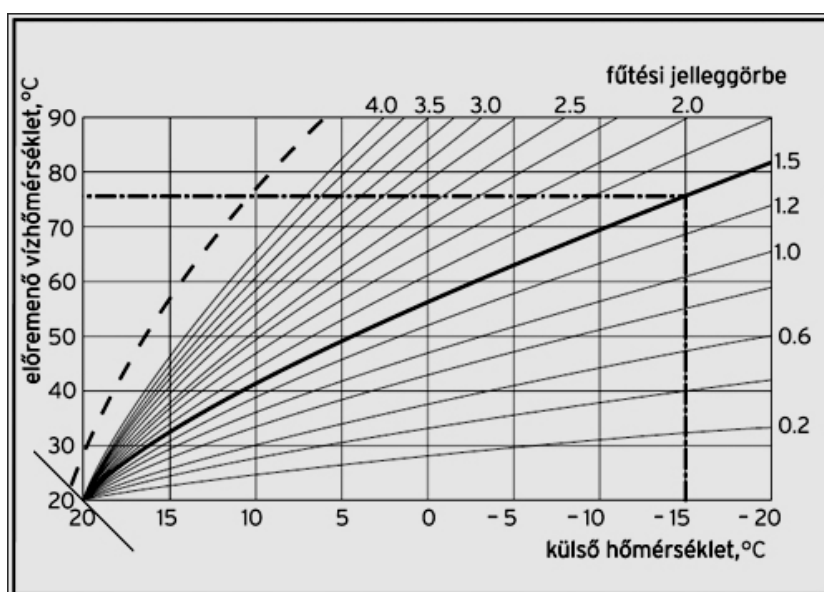
Beállítás	1	I	I	I	5	I	I	I	I	10	I	I	I	I	15
l/h	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	150

289. ábra Beállítási értékhez tartozó térfogatáram

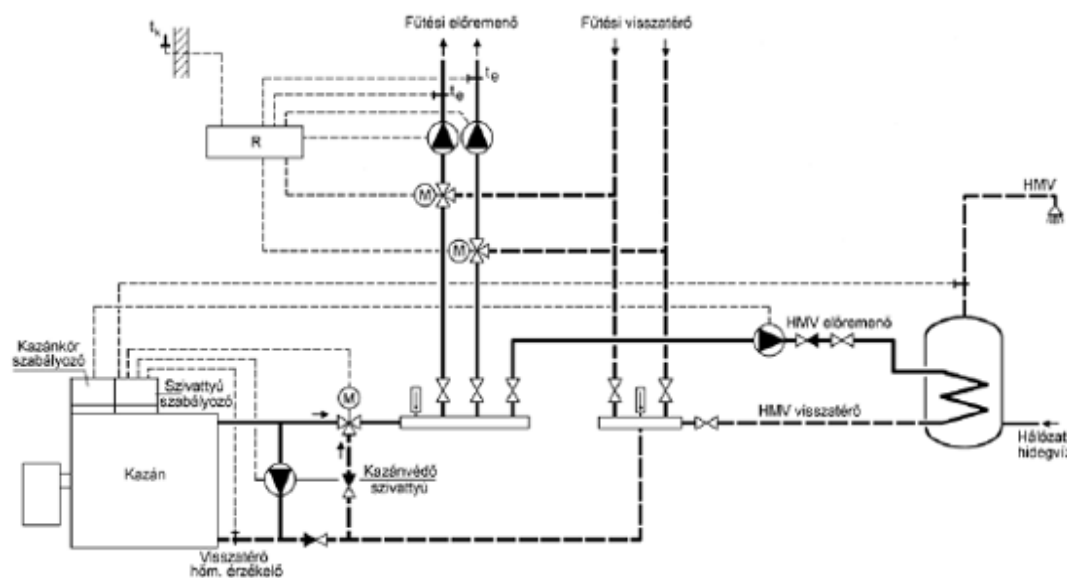

290. ábra kapcsolási vázlat a szelepek beépítésére

291. ábra Melegvízfűtés minőségi szabályozás jelleggörbéje

292. ábra Szivattyús melegvízfűtés kapcsolása a szabályozás rendszer elemeivel.

293. ábra Elektronikus szobatermosztátok

294. ábra CompuTherm Q3 RF Rádiós szobatermosztát szett (adó vevő együtt)

Rendszer kétutú (háromjratú) szeleppel

Szekunder oldal:

A terhelés általában egy hőcserélő, az alapjel a hőcserélő szekunder oldali hőmérséklete. A szelep zárásakor (A-AB) a térfogatáram csökken. A szelep mind az előremenő, mind a visszatérő ágba beépíthető.

A bypass-ág nyomásvesztésének a rendszer ellenállásával megegyezőnek kell lenni.

Főköri:

A térfogatáram állandó, de a szelep működésekor a hőmérséklet-különbség változik.

Változás fordulatszám-szabályozott szivattyú esetén:

Főköri:

Ebben az esetben a nyomáskülönbségről szabályozott szivattyú nem reagálna a szelep működésére. A szivattyú szabályozható állandó visszatérő hőmérsékletről vagy állandó hőmérsékletkülönbségről.

Rendszer kétutú (háromjratú) szeleppel, hőmérséklet-szabályozással

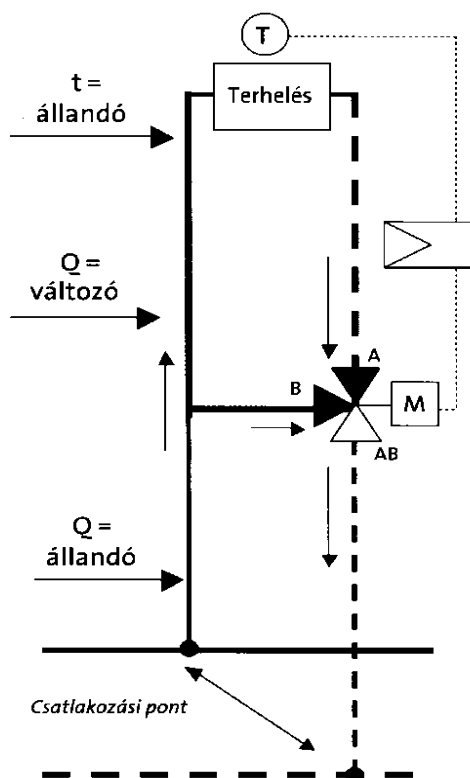
Szekunder oldal:

A terhelés általában egy radiátoros rendszer, ahol változó hőmérséklet az igény. A térfogatáram a szekunder oldalon a hőmérséklet csökkenés következtében általában nagyobb mint a főköri. A térfogatáram a rendszertől függően lehet állandó, vagy változó. A szelep mind az előremenő, mind a visszatérő ágba beépíthető.

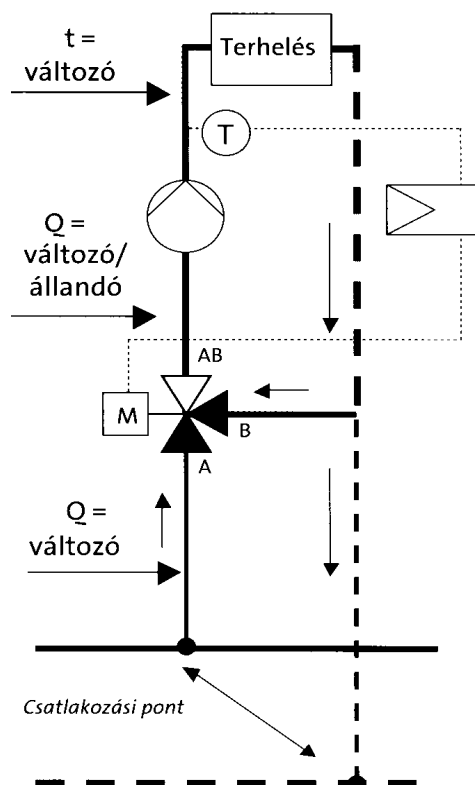
Főköri:

A szelep zárása kor (A-AB) a térfogatáram csökken. Szabályozatlan főköri szivattyú

295. ábra

296. ábra

alkalmazásakor a csatlakozási pontban térfogatáram csökkenés esetén nyomáskülönbség növekedés tapasztalható.

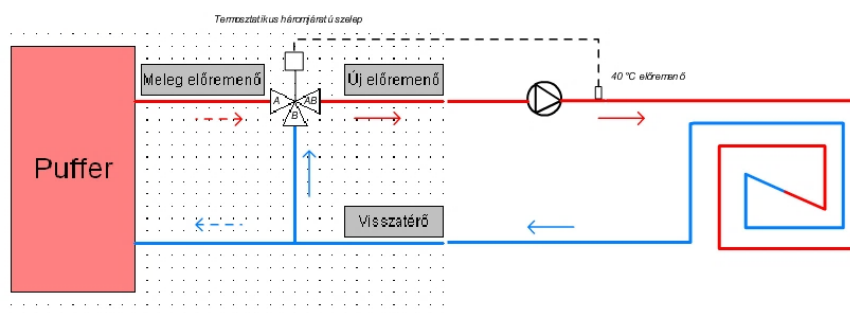
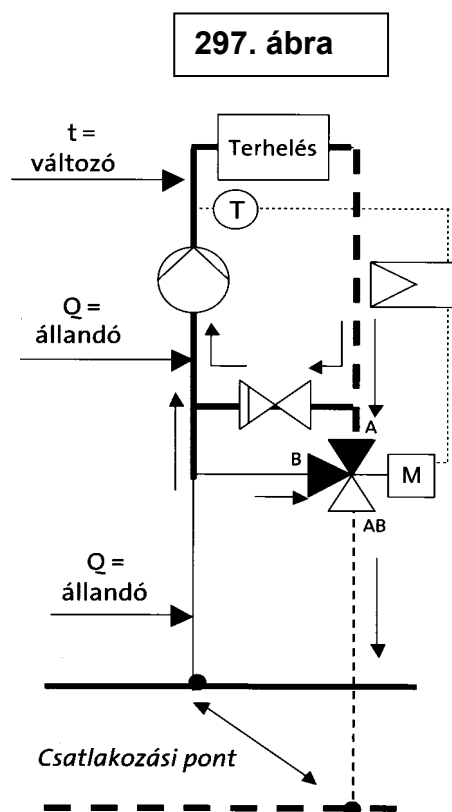
Rendszer kétutú (háromjáratú) visszatérőbe épített szeleppel

Szekunder oldal:

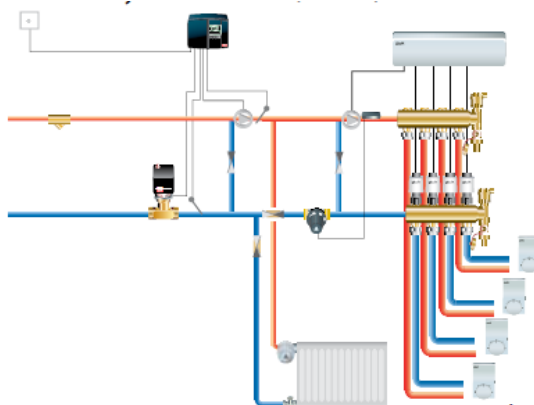
A terhelés általában egy hőátadó felület, vagy radiátoros rendszer, ahol változó hőmérséklet az igény. A térfogatáram a szekunder oldalon a hőmérsékletcsökkenés következtében általában nagyobb mint a főkörben. A térfogatáram a rendszertől függően lehet állandó, vagy változó. A szelep mind az előremenő, mind a visszatérő ágba beépíthető.

Főkör:

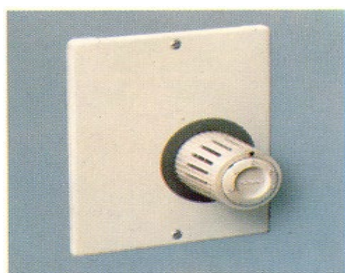
A térfogatáram állandó, de a szelep működésekor a hőmérséklet-különbség változik.

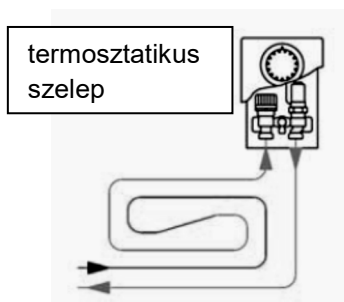
298. ábra Puffertartályról táplált padlófűtés szabályozása

299. ábra Padlófűtés áramköri szabályozás szelepmozgató motorral

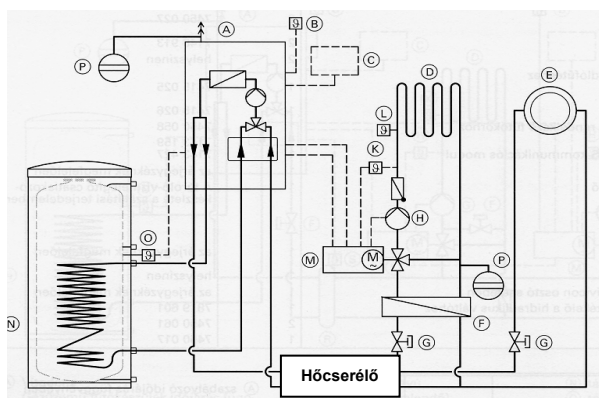

300. ábra Helyiségbe elhelyezett áramköri termosztatikus szelep

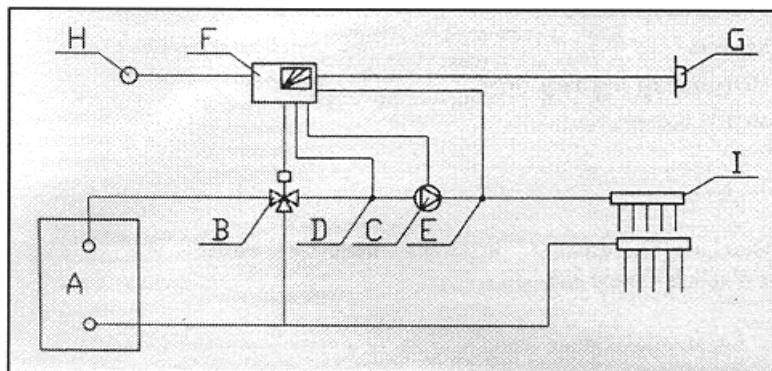

301. ábra Termosztatikus szelep bekötése

Padlófűtési rendszer kialakítása háromjratú keverőszelep beiktatásával:

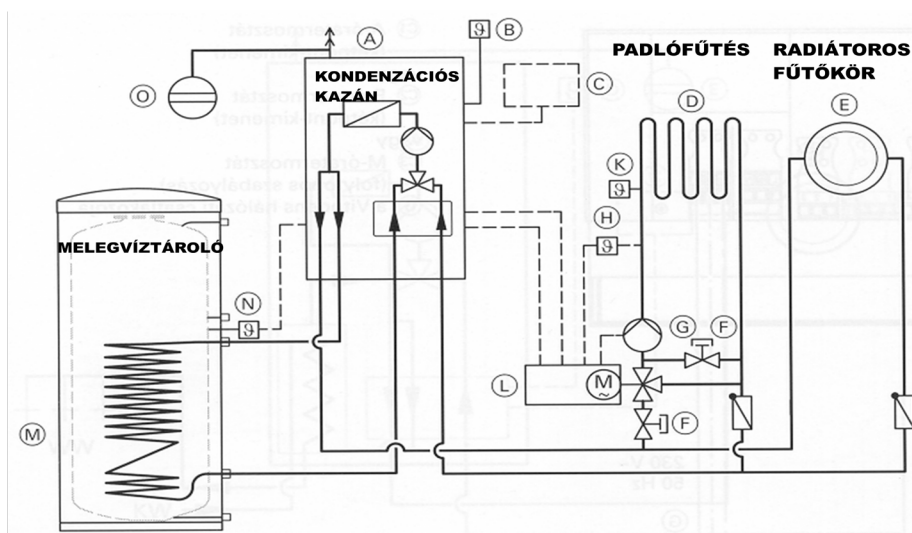

302. ábra Hidraulikailag hőcserélővel szétválasztott kazánkör és padlófűtés

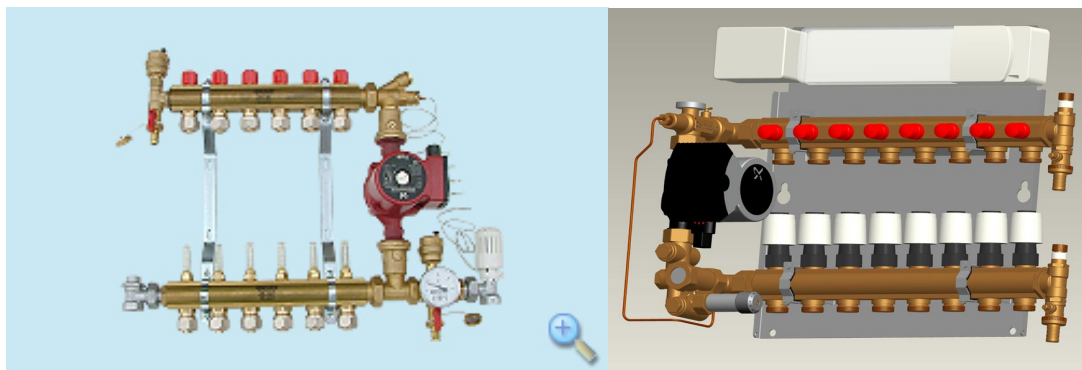

A. Kazán, olaj-, gáz-, vagy fatüzelésű B. Motoros háromutas keverőszelep.
C. Keringtető szivattyú. D. A kimenő víz hőérzékelője (biztonsági szivattyú-leállító).
E. A kimenő víz hőérzékelője (a háromutas szelep szabályozása). F. Szabályozó automatika. G.
Külső hőérzékelő. H. Szoba- termosztát. I. Osztó-gyűjtő.
303. ábra Alacsony előremenő víz hőmérséklet előállítása keverőszabályozással

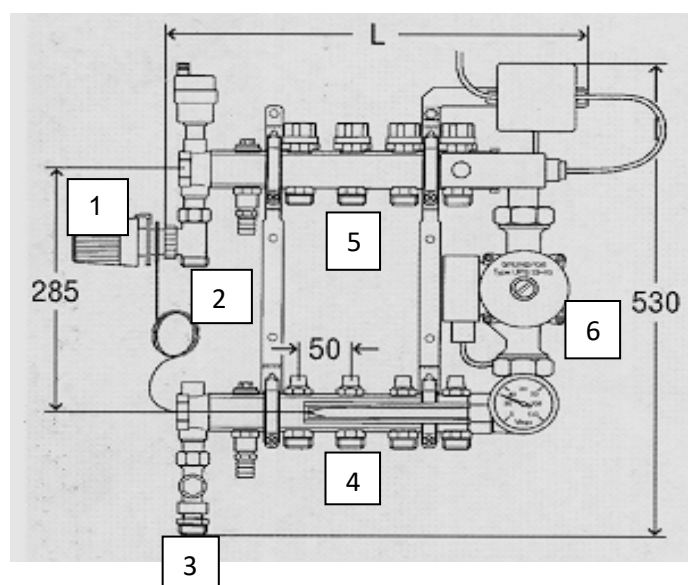
KORSZERŰ KEVERŐSZELEPPEL SZABÁLYOZOTT PADLÓFŰTÉS

304. ábra Kondenzációs kazánra kapcsolt fűtési rendszerek

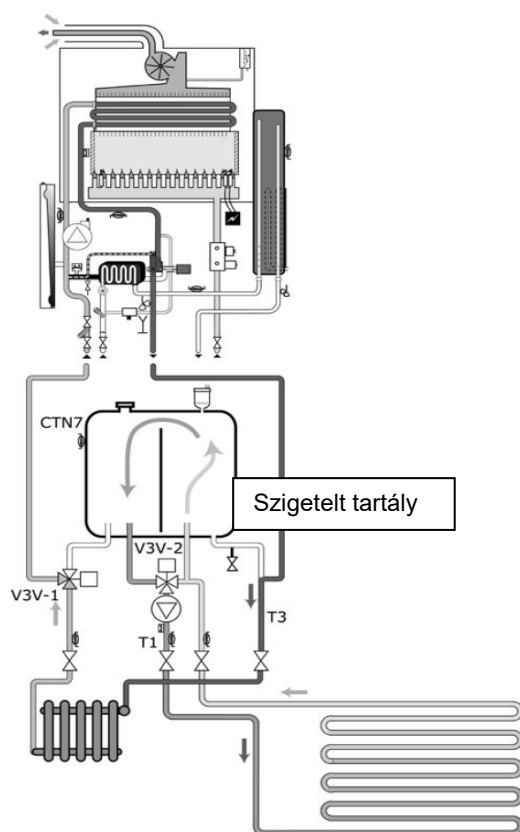

305. ábra Padlófűtés kompakt keveréses osztók

1. külső érzékelős termosztatikus szelep 2. kazánvíz csatlakozás
 3. visszatérő csatlakozás 4. padlófűtés osztó az érzékelővel
 5. padlófűtés visszatérő gyűjtő 6. padlófűtő kör keringtető szivattyú

306. ábra Befecskendezéses szabályozás padlófűtésnél

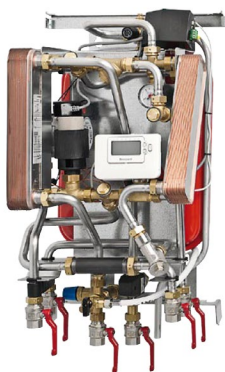

307. ábra Isofloor padlófűtési modul kapcsolási vázlata

308. ábra 44 kW teljesítményű lakás-hőközpont képe

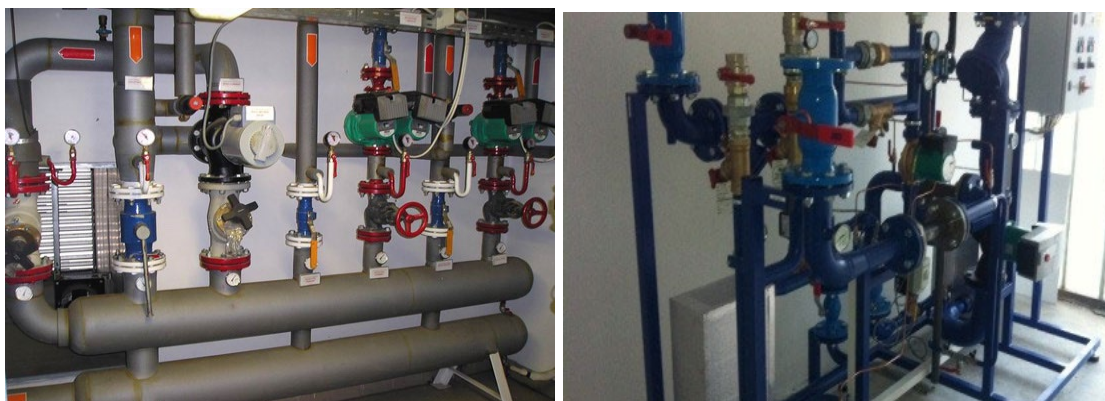
309. ábra Hőközpont családi házhoz előregyártva

310. ábra egyedi tervezéssel

311. ábra Hőközpont társasházakhoz

312. ábra Egyedi tervezésű hőközpontok kialakítása

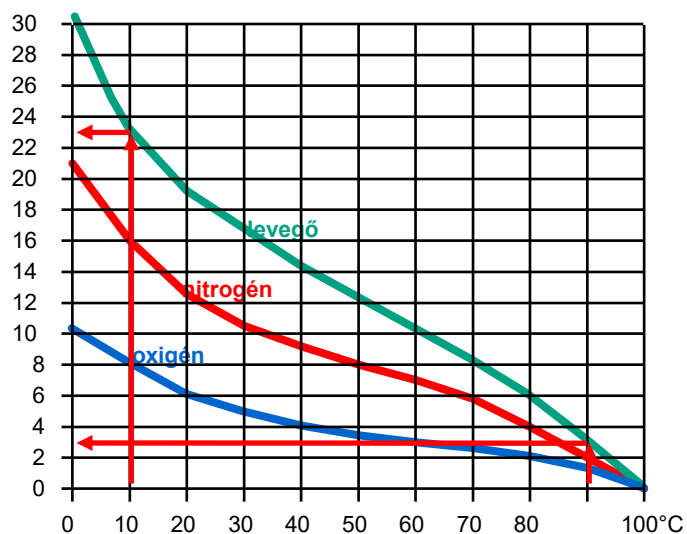
313. ábra Úszós légtelenítő

A levegő oldhatósága vízben légköri nyomáson

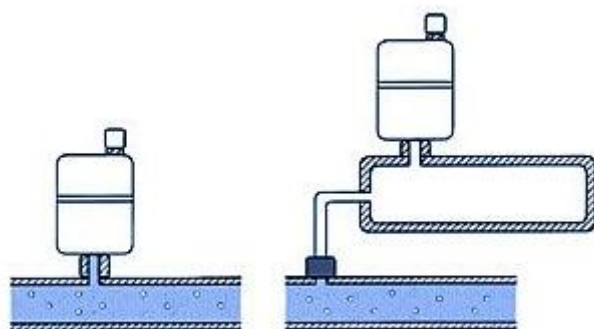
10°C-nál 1 m³ víz 23 liter levegőt tud felvenni

90°C-nál 1 m³ víz 3 liter levegőt tud felvenni

Állandó nyomásnál és növekvő hőmérsékletnél csökken a levegő vízben való oldhatósága, azaz a gáz kiválik a fűtővízből.

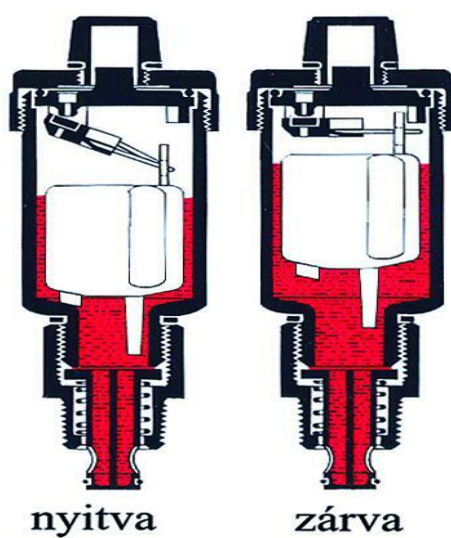
314. ábra a fűtővíz gázoldó képessége a hőmérséklet függvényében

315. ábra Központi légtelenítő elhelyezése

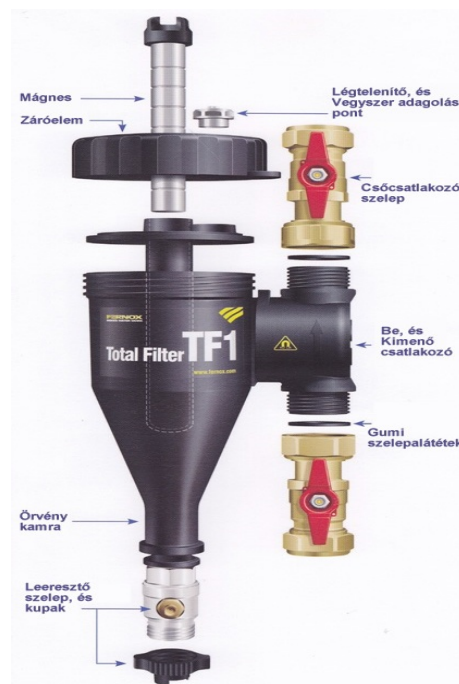
316. ábra Abszorpciós légleválasztó

317. ábra Automatikus légtelenítő szerkezete és működése

318. ábra Fűtőtest légtelenítő szelep

319. ábra Total Filter (TF1) fűtésrendszer tisztító

320. ábra TF 1 beépítési lehetőségei